370

PIESE ŞI EXERCIŢII

Metodă

PIAN

Optimizare pe categoria de vârstă 9 - 12 ani

Această lucrare este o variantă revizuită a unora precedente, fiind adresată în primul rând tinerilor şi copiilor ce activează, (sau doresc să o facă pe viitor), în cadrul lucrării muzicale din biserică. Ea cuprinde piese şi axerciţii, aşezate într-o anume progresie structurală, pentru a facilita însuşirea cunoştinţelor şi formarea abilităţilor necesare cântatului la pian.

Datorită revizuirii de conţinut, dar mai ales de structură, limita inferioară de vârstă poate coborî acum chiar şi la 9 ani, necesitând evident îndrumarea şi coordonarea unui adult. Cu cât elevul este mai mic, cu atât mai relevantă este prezenţa unui profesor de pian, cu experienţă pe categoria respectivă de vârstă.

Unii dintre tineri sau adolescenţi pot folosi acest material şi în regim de autodidact, mai ales acolo unde există un mediu muzical, care de regulă stimulează şi favorizează formarea personală în iniţierea muzicală.

Din dorinţa de a folosi la maxim spaţiul tipografic, aspectul estetic va fi subordonat celui practic, respectiv economic.

Structură adaptată specificului muzical AZŞ

Ultima revizuire - August 2011

Muzica - Arta sunetelor

Muzica este un fenomen dinamic, determinat de specificul socio-cultural al spațiului în care se desfăşoară.
Sunetele reprezintă "materia primă" a muzicii.

Portativul este "suportul" folosit pentru reprezentarea sunetelor muzicale.
El este format din cinci drepte paralele, aşezate la distanțe egale în plan orizontal.
-Numerotarea celor cinci linii şi a celor patru spații dintre ele se face de jos în sus.
-Reprezentarea notelor pe portativ se face cu ajutorul unor buline de formă ovală.
-Poziționarea lor trebuie să fie strict pe interval sau centrată pe linie.
-Pentru a extinde numărul notelor ce pot fi folosite pe un portativ se folosesc liniuțe ajutătoare.

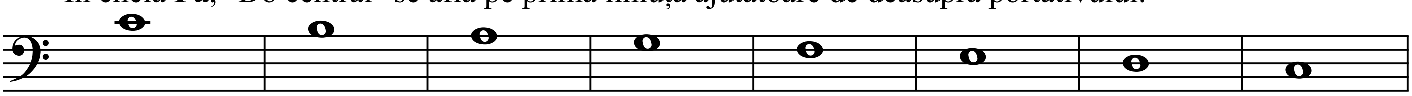
Cheia muzicală este un semn grafic care se găseşte la începutul portativului.
Numai în funcție de aceasta se pot atribui notelor înălțimi specifice.
Cheia Sol este cea mai folosită cheie muzicală.
Ea se foloseşte pentru reprezentarea notelor din registrul mediu-acut (mâna dreaptă la pian).
Cheia Fa se foloseşte pentru redarea notelor din registrul grav (mâna stângă la pian).

Sunetul "Do central" este o notă de referință în cadrul cântatului la pian.
În cheia **Sol** el se află pe prima liniuță ajutătoare de sub portativ.

DO central **Re** **Mi** **Fa** **Sol** **La** **Si** **Do**

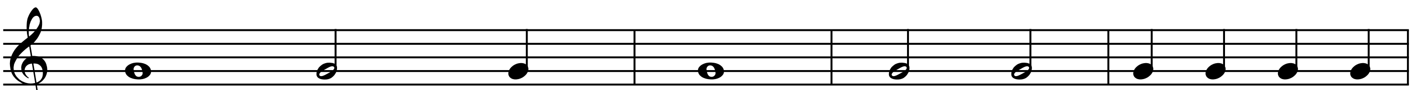
În cheia **Fa**, "Do central" se află pe prima liniuță ajutătoare de deasupra portativului.

DO central **Si** **La** **Sol** **Fa** **Mi** **Re** **Do**

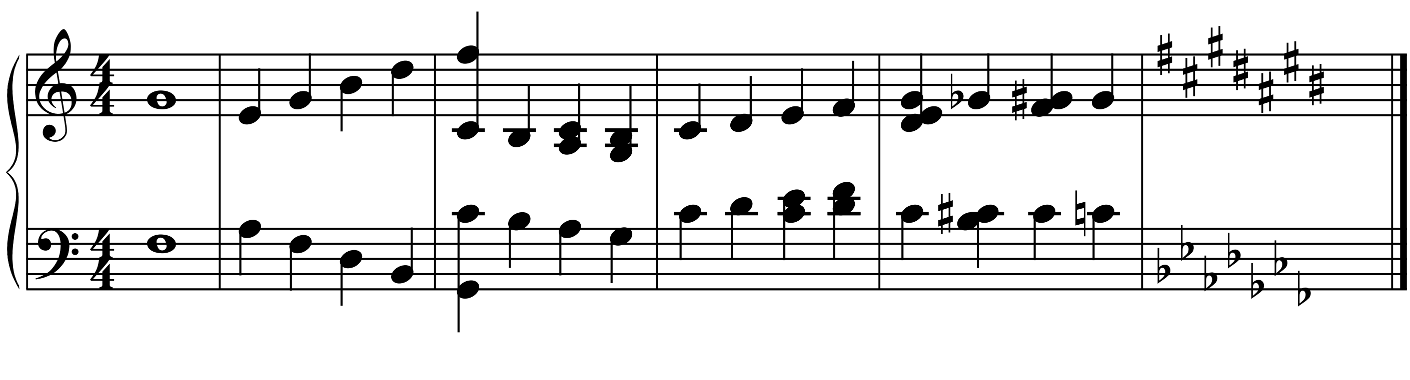
Durata notelor

Nota întreagă - care este valoarea de referință - este reprezentată printr-un oval gol.
Doimea - aşa cum sugerează şi numele - reprezintă o jumătate din valoarea unei note întregi şi are pe lângă ovalul gol, ataşată şi o liniuță în plan vertical.
Pătrimea, reprezintă a patra parte a unei note întregi şi se notează cu un oval umplut care are ataşat şi o liniuță în plan vertical.

Nota întreagă Doimea Pătrimea 1 notă întreagă = 2 doimi = 4 pătrimi

Din considerente practice, orice piesă muzicală este împărțită în măsuri.
Principalele criterii de configurare a măsurilor, sunt duratele notelor şi accentele muzicale.
Structura lor este asemănătoare unei fracții ordinare (dar fără linia orizontală dintre numere).
La fel ca şi în cazul unei fracții ordinare:
-Numărul de sus indică cantitatea (câte unități va cuprinde fiecare măsură)
-Numărul de jos arată valoarea fiecărei unități (ce durată va avea fiecare dintre acestea)

Este foarte important pentru orice interpret muzical, să-şi dezvolte chiar de la început o modalitate individuală de control a duratei notelor.

Chiar şi la elevii care dispun de un simț ritmic evident, nu trebuie neglijat acest aspect. Raportarea elevului la o modalitate de control a duratei notelor este un aspect pozitiv. Pe lângă metronom, care nu este întotdeauna cea mai practică şi la îndemână metodă, se mai poate folosi tactarea cu mâna a măsurii, sau marcarea timpilor prin lovirea cu un creion, pix, etc., pe un suport uşor rezonant. În cazul pianului, amândouă mâinile interpretului fiind ocupate, opțiunile individuale de control sunt limitate.

Mai rămân două posibilități:

1.Marcarea timpilor prin folosirea talpei piciorului - o metodă eficientă, dar de regulă neagreată mai degrabă din considerente... estetice decât practice sau pedagogice.

2.Marcarea verbală a timpilor unei măsuri prim rostirea timpilor corespondenți.

-În cazul măsurilor ternare, marcarea se face sincronizând interpretarea cu rostirea la intervale de timp regulate, a următoarelor silabe: U-na, Do-uă, Tre-ie.

-În cazul măsurilor binare simple de ex. 2/4, se rosteşte: U-na, Do-uă; iar în cazul măsurilor binare compuse, de ex. 4/4, se rosteşte: U-na, Do-uă, Tre-ie, Pa-tru.

Faptul că pe fiecare timp apar câte două silabe, facilitează executarea optimilor.
Acesta este şi motivul pentru care "Trei" devine... "Tre-ie".

Referitor la aceste două variante de tactare a timpilor de către elev, recomand o combinare prin suprapunere a lor. În primul rând tactarea cu piciorul să fie de referință şi prioritară, dar în acelaşi timp, mai ales în cazul notelor mai lungi, să se facă şi o numărare a timpilor. Combinarea acestor două variante implică o perioadă mai mare de implementare, dar are avantajul dezvoltării simțului ritmic polifonic, deoarece în timp ce piciorul marchează constant timpii, mâinile execută valori diferite. Doar delimitarea verbală a timpilor nu stimulează dezvoltarea reflexelor ritmice, deoarece nu este asociată cu un marcaj fizic al timpilor.

Este de preferat ca elevul să folosească alternativ, cel puțin ocazional, diferite modalități de control a duratei notelor. Aceasta, atât ca modalitate individuală de control (internă), cât şi colectivă (externă), implementată de către profesor, dirijor, etc.

De multe ori în cadrul partiturilor pentru pian, deasupra sau dedesuptul notelor, apar numere care indică varianta optimă de folosire a degetelor.
Atât la mâna stângă cât şi la cea dreaptă, numerotarea degetelor este următoarea:
1-degetul mare, 2-arătător, 3-mijlociu, 4-inelar, 5-mic.

Câteva reguli de conduită în interpretarea la pian:

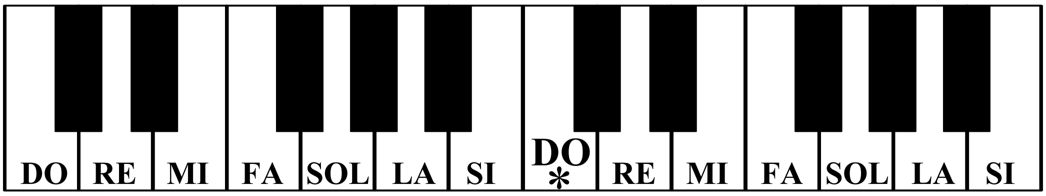
Înălțimea optimă a instrumentistului față de instrument, este atunci când antebrațul, poziționat paralel cu pardoseala, se găseşte la 3-5 cm mai sus de claviatură. În cazul copiilor, scaunul trebuie adaptat, sau dacă este sprecial pentru pian, trebuie reglat în mod adecvat. Scaunele plate şi cu o suprafață relativ rigidă sunt de preferat acelora cu forme ovale sau tapițate. Instrumentistul nu trebuie să stea exclusiv pe scaun, poziționarea picioarelor fiind foarte importantă. De regulă el se aşează doar pe partea din față a scaunului, realizând echilibrul şi controlul corpului prin poziționarea în triunghi a picioarelor cu scaunul. De aceea, în cazul copiilor nu este sufiicient de a fi "cocoțați" pe un scaun mai înalt, pentru a avea o poziție relativ bună față de pian, ci este necesară şi realizarea unui suport pentru picioare, adecvat ca înălțime, care să îi permită un control al echilibrului corpului în trei puncte de sprijin.

În timpul interpretării, toate falangele degetelor trebuie să fie flexate, iar clapele trebuiesc lovite, nu apăsate. Aceasta presupune detaşarea fizică a degetelor de clape, independent pentru fiecare notă. Forma de ansamblu a palmei împreună cu degetele, trebuie să fie aceea, ca atunci când ținem în podul palmei o minge de tenis de câmp.

Înainte de a începe să cântăm, trebuie să indentificăm care este tasta corespunzătoare sunetului "Do central". Rețineți: Există mai multe taste, de diferite înălțimi, pentru sunetul "Do". Dintre ele, "Do central" este cel care se găseşte mai aproape de jumătatea tastaturii, (de multe ori îl găsim cu 3-4 taste spre stânga față de jumătate).

Recomand tactarea cu piciorul a timpilor de către elev ca fiind prioritară, dar numărând şi verbal timpii măsurilor, mai ales atunci când valorile notelor sunt mari şi se poate pierde socoteala lor. E nevoie de o perioadă mai mare pentru implementarea acestei metode, dar are avantajul dezvoltării simțului ritmic polifonic, deoarece în timp ce piciorul marchează constant timpii, mâinile execută deseori valori diferite.

Cei care nu agrează marcarea timpilor prin folosirea talpei piciorului, vor folosi varianta a doua de tactare, descrisă în pagina 3 (prima variantă implică marcarea mecanică a timpilor, iar a doua marcarea verbală).

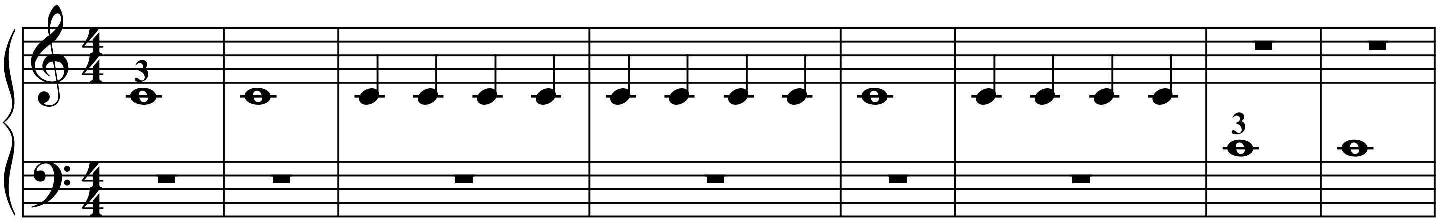

1

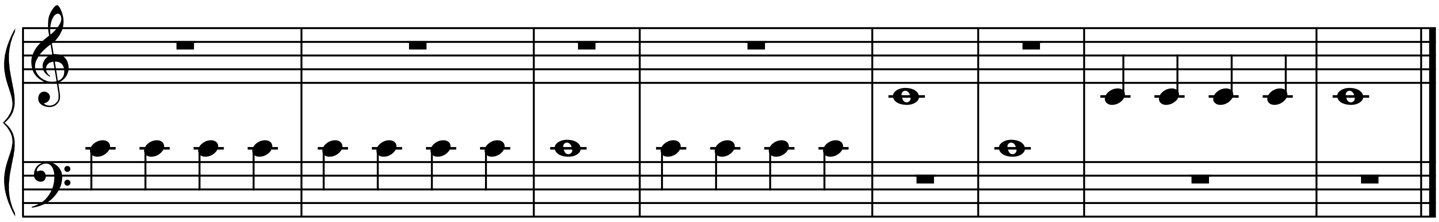

În cheia **Sol**, sunetul "Do central" se scrie pe prima liniuță ajutătoare de sub portativ.

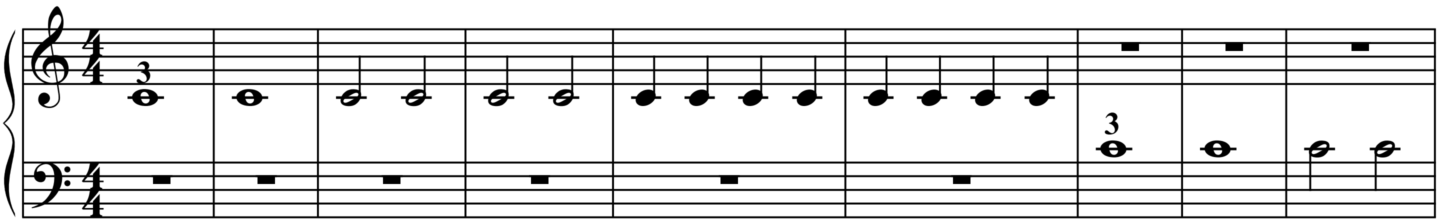
2

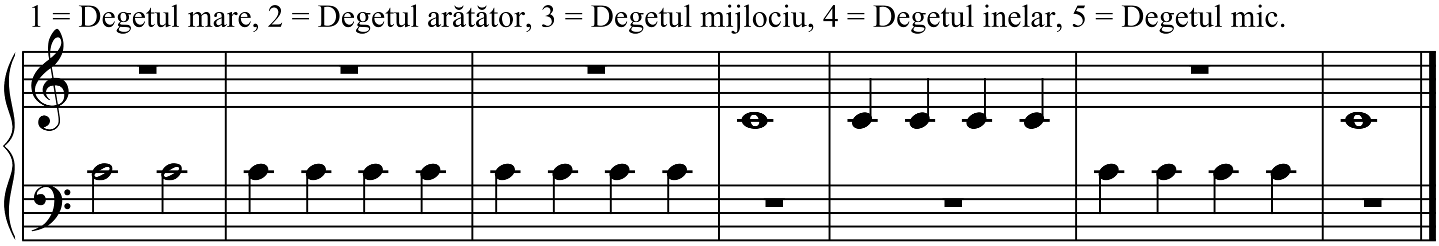
În cheia **Sol**, sunetul "Do central" se scrie pe prima liniuță ajutătoare de sub portativ, iar în cheia **Fa**, pe prima liniuță ajutătoare de deasupra portativului. Acestor două note le corespunde pe claviatură aceeaşi tastă.

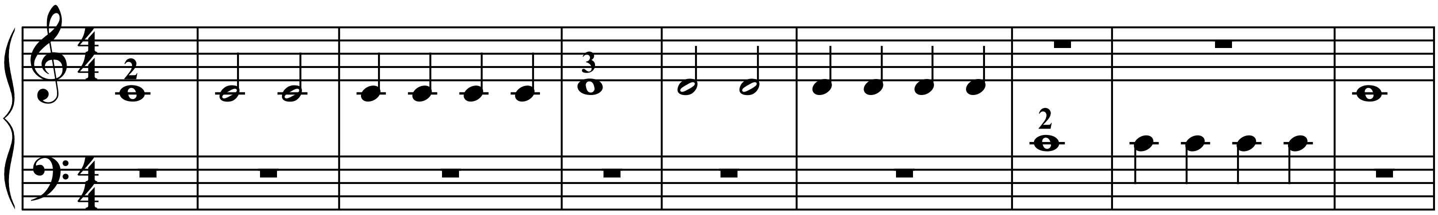
3

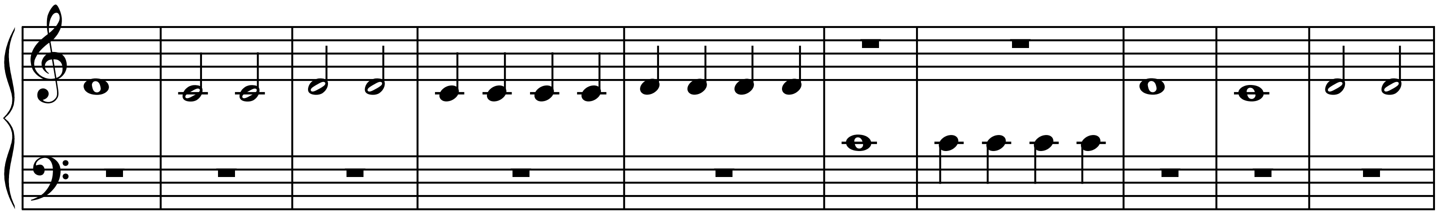
Numerele de deasupra sau dedesuptul notelor, indică degetele cu care se recomandă executarea sunetelor.
1 = Degetul mare, 2 = Degetul arătător, 3 = Degetul mijlociu, 4 = Degetul inelar, 5 = Degetul mic.

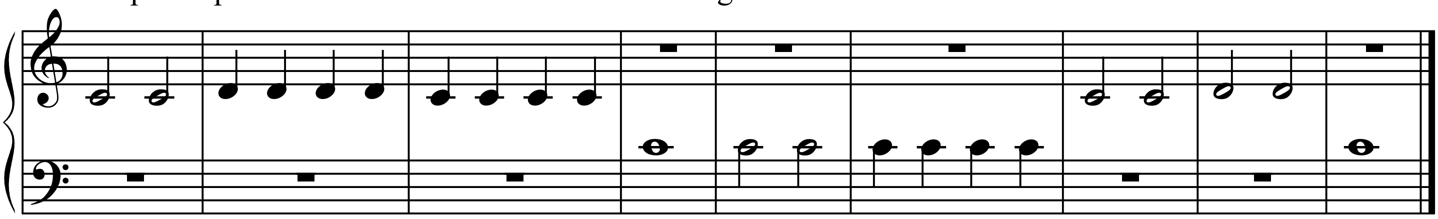
4

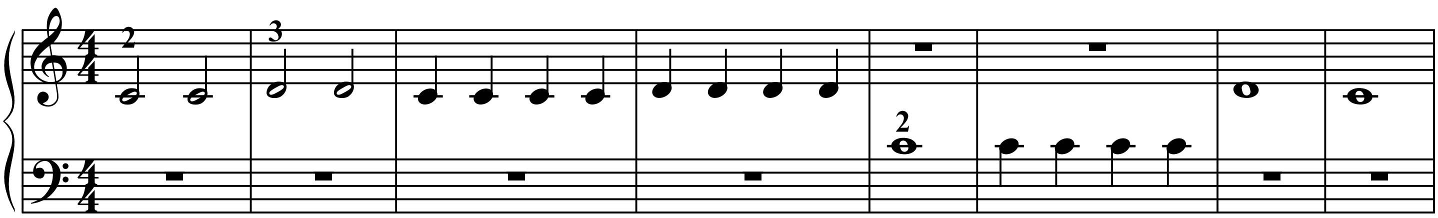
Sunetul "Re" în cheia **Sol** (mâna dreaptă). El se află scris sub prima linie a portativului.

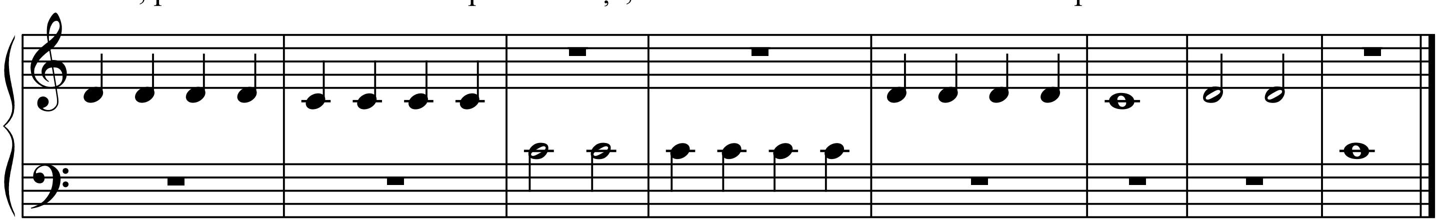
Folosirea degetului 2 pentru sunetul Do (şi nu a degetului 3 ca în primele trei exerciţii) este importantă pentru a limita pe cât posibil ca elevul să asocieze excesiv degetelor anumite taste.

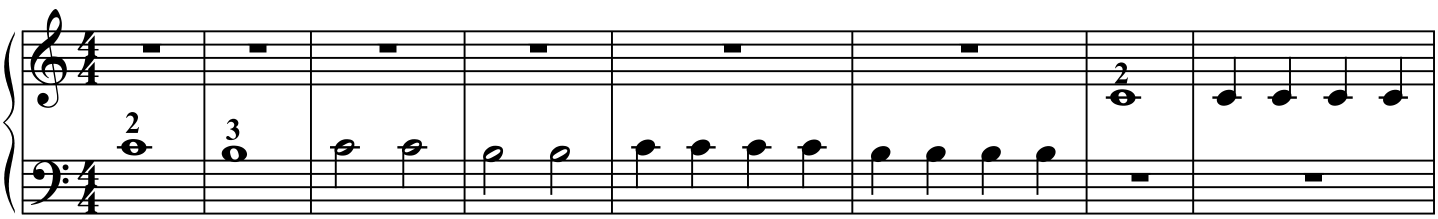
5

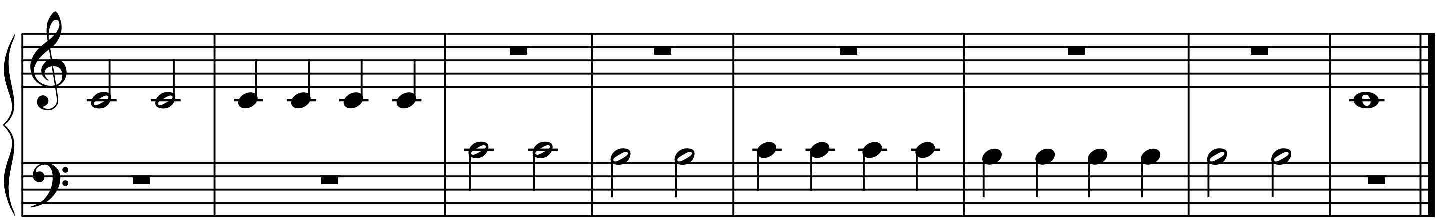
Acolo unde este posibil, este de preferat exersarea pe instrumente mecanice, faţă de cele electronice. De altfel, pentru acei care vizează performanţa, acestea din urmă sunt interzise în procesul de formare.

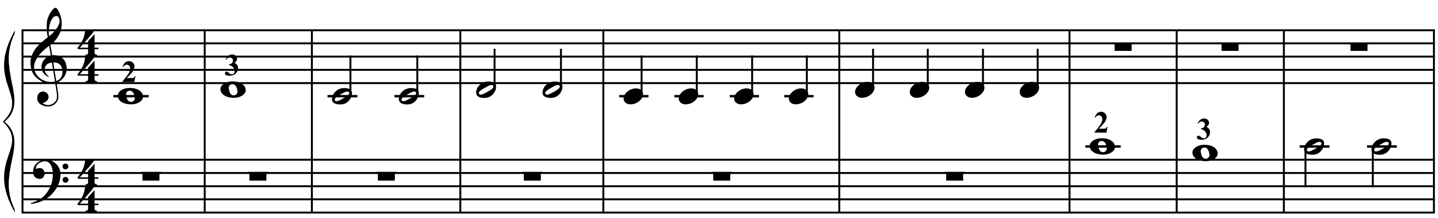
6

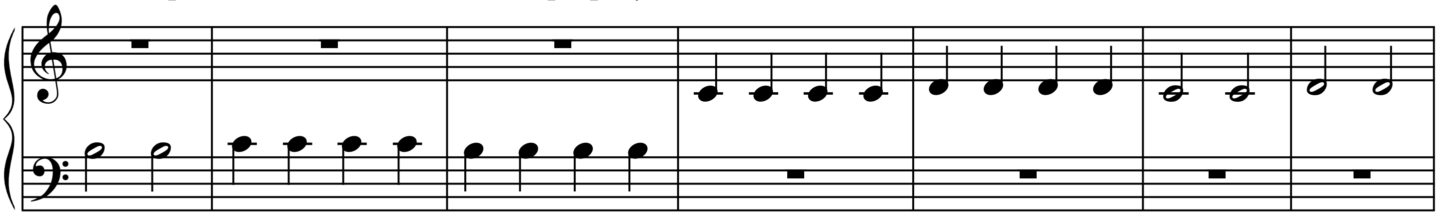
Sunetul "Si" în cheia **Fa** (mâna stângă). El se află scris deasupra ultimei linii a portativului.

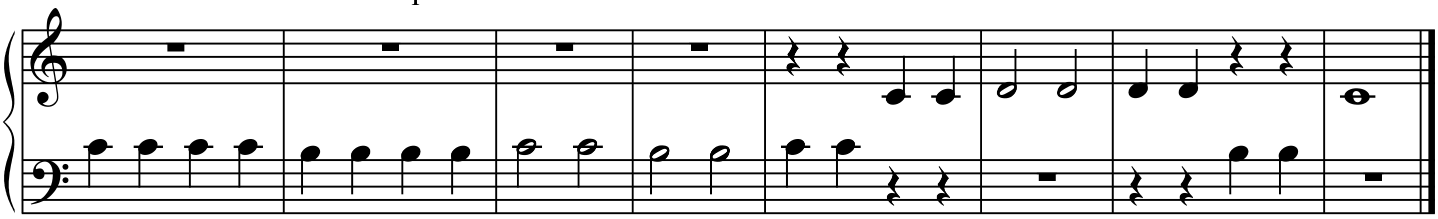
7

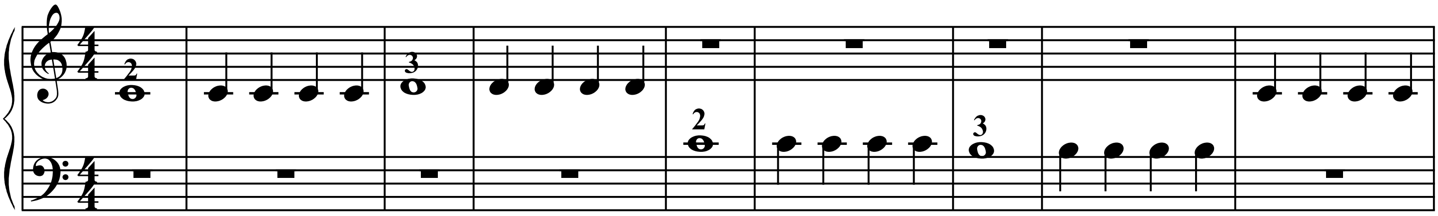
Atenție! Clapele trebuiesc lovite, nu apăsate. Pentru aceasta, degetele trebuie să se detaşeze fizic de clape, coborând apoi într-o mişcare accelerată, proporțională cu intensitatea sonoră dorită.

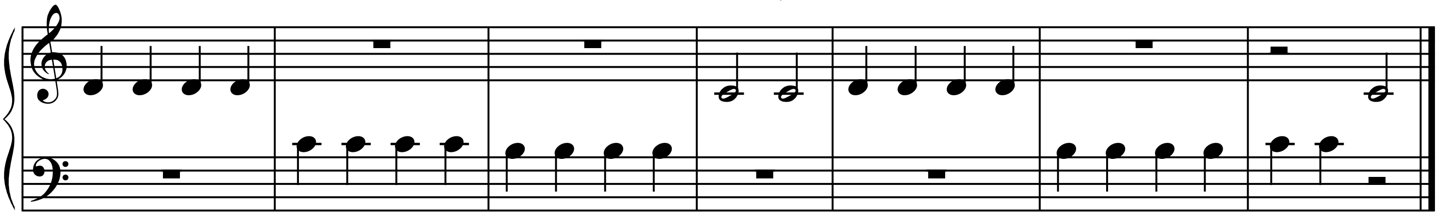
În acțiunea de lovire a clapelor, nu trebuie să contribuie şi antebrațul, el mişcându-se doar în plan orizontal, atunci când este necesară o deplasare laterală a mâinii.

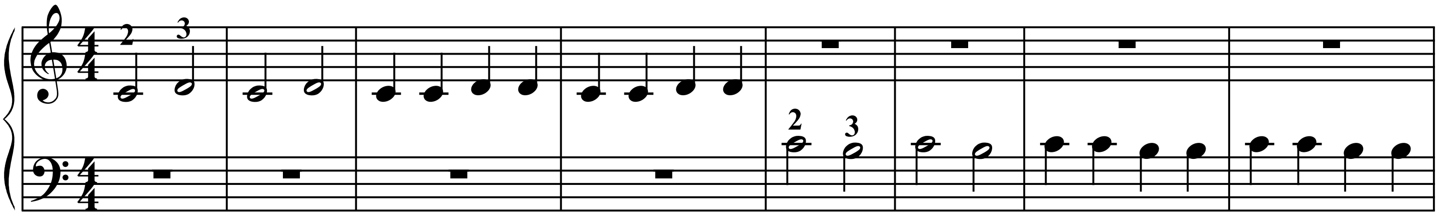
8

Tendința de a ține degetele foarte aproape de clape, uneori chiar lipite de acestea, favorizează apăsarea, nu lovirea corectă a lor. Acest lucru este mai evident la exercițiile care nu necesită deplasarea laterală a mâinii.

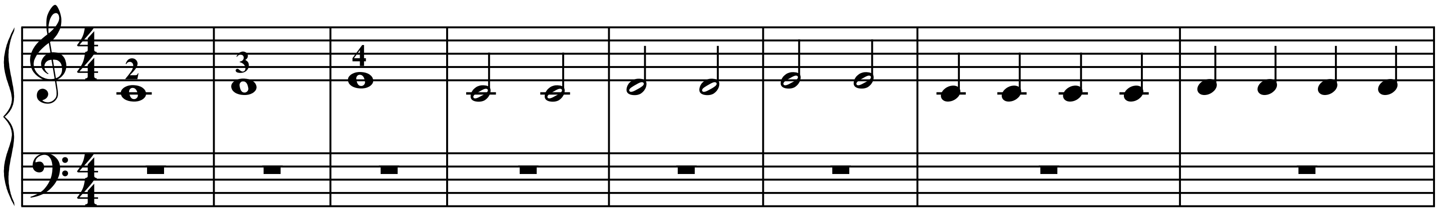
9

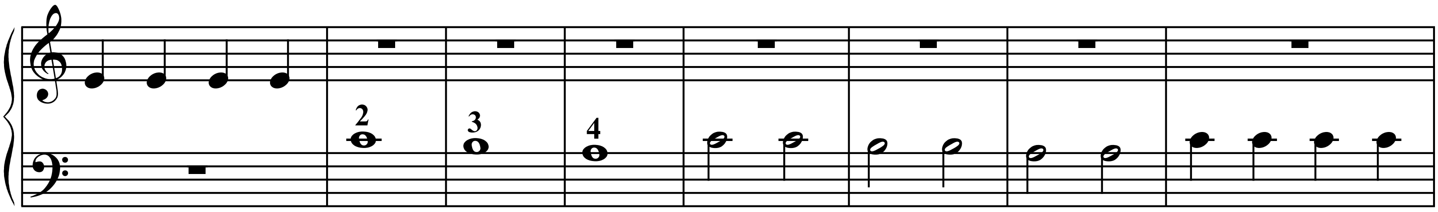
Nu există o modalitate absolută de determinare a degetației. Pentru aceeaşi piesă pot fi sugerate variante diferite, determinate de viziunea şi experiența pedagogică personală a celui care o scrie.

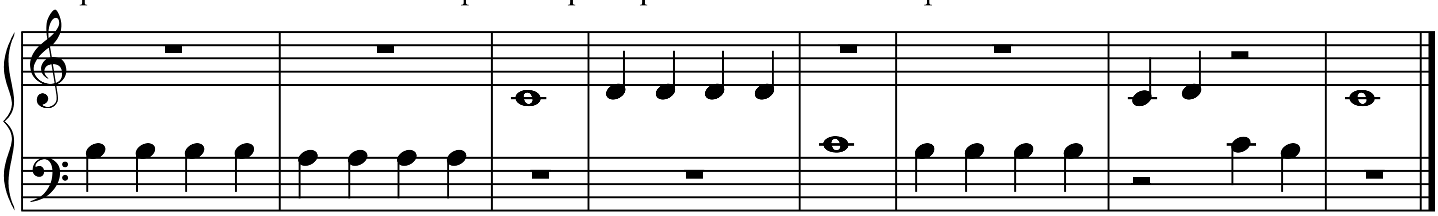
10

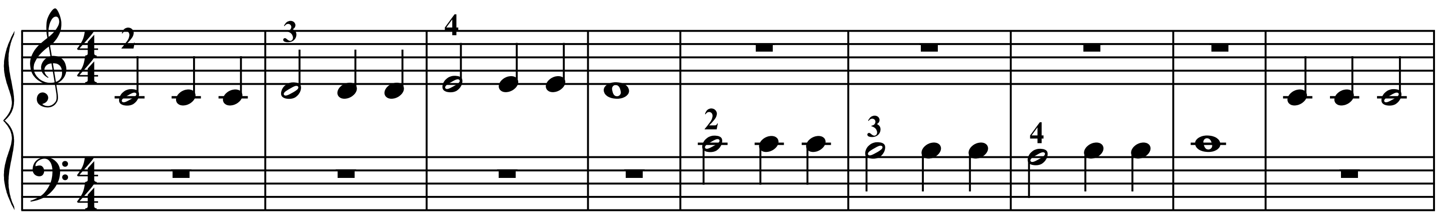
Sunetul "Mi" în cheia **Sol** (mâna dreaptă). El se află scris pe prima linie a portativului.
Sunetul "La" în cheia **Fa** (mâna stângă). El se află scris pe ultima linie a portativului.

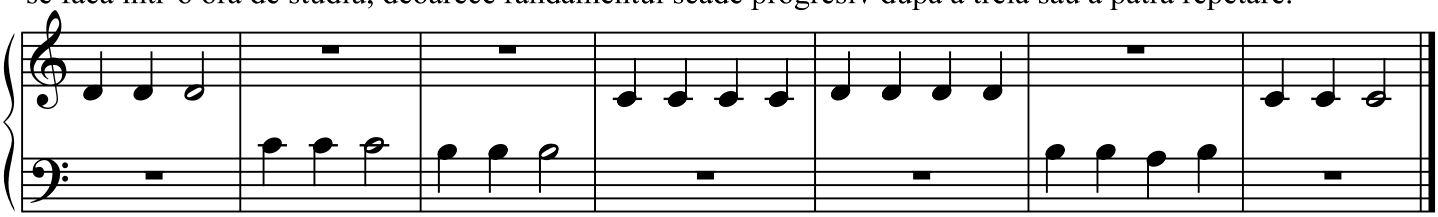
În funcție de vârstă, aptitudini și disponibilitate, elevul poate studia săptămânal între 2-3 și 6-7 exerciții.
Timpul de studiu necesar fiecărei piese în parte poate fi diferit de la o piesă la alta.

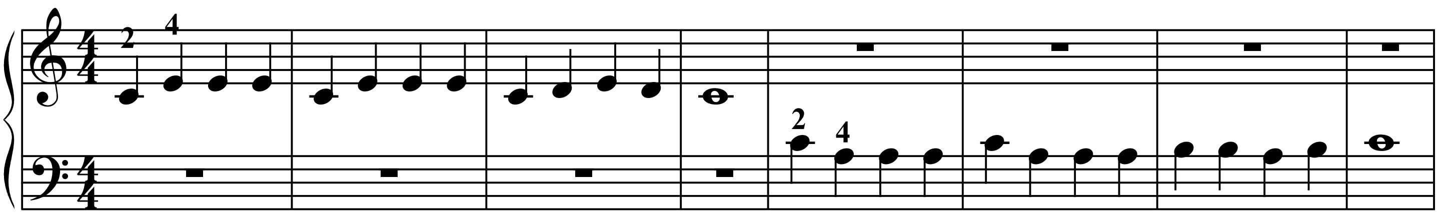
11

Eficiența maximă în studiu, se obține prin repetarea consecutivă de 3-4 ori a unei piese. Un exercițiu cântat o singură dată aduce un câștig mic, dar nici mai mult de 4-5 repetări consecutive a unei piese, nu este indicat să se facă într-o oră de studiu, deoarece randamentul scade progresiv după a treia sau a patra repetare.

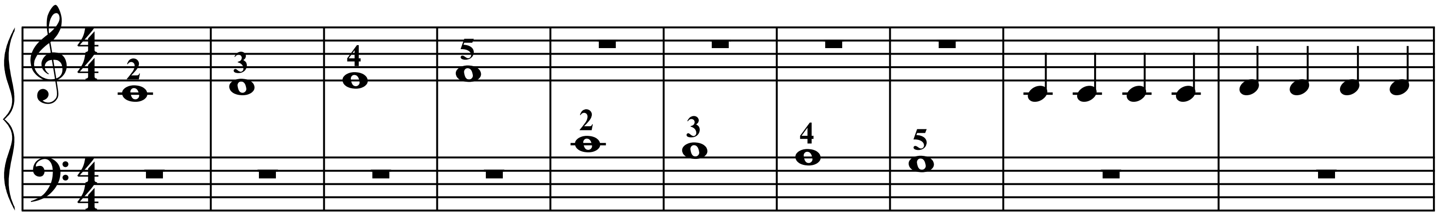
12

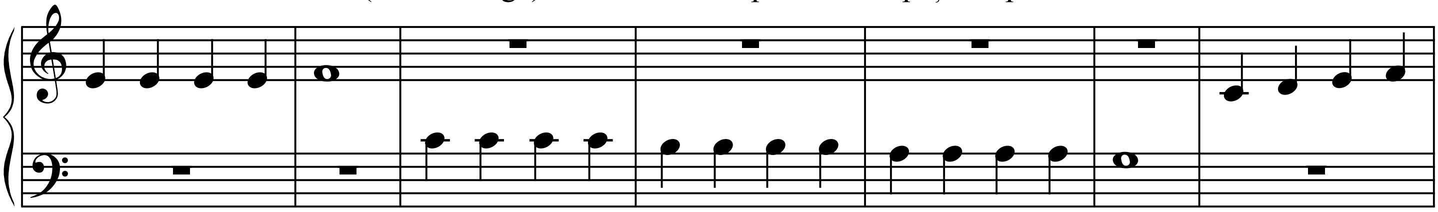
Pentru o eficiență maximă în procesul de învățare, trebuie asigurată o progresie optimă, adaptată fiecărui elev în parte, ținând cont de personalitate, talent, dedicație, determinare personală, motivație, perseverență, etc.

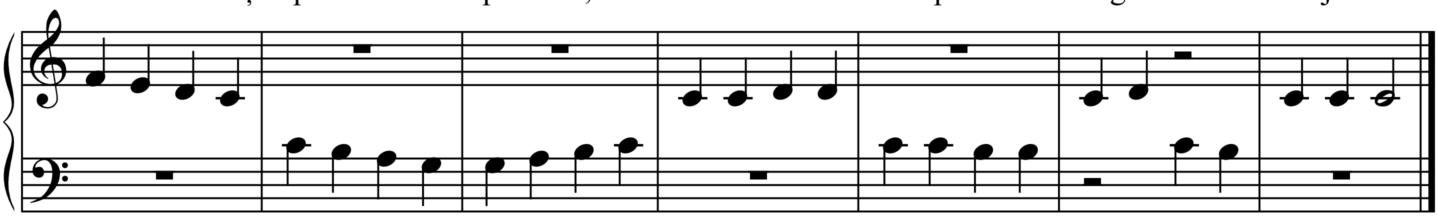
13

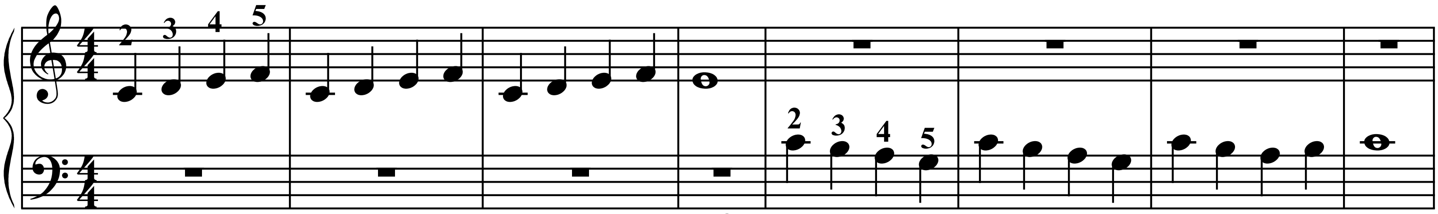
Sunetul "Fa" în cheia **Sol** (mâna dreaptă). El se află scris pe primul spațiu al portativului.
Sunetul "Sol" în cheia **Fa** (mâna stângă). El se află scris pe ultimul spațiu al portativului.

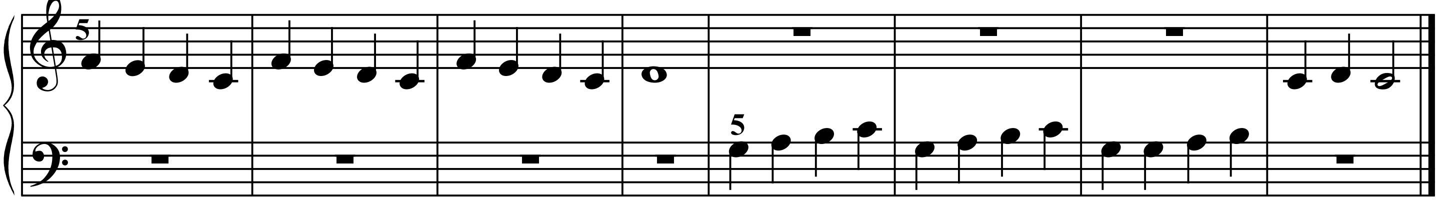
Atenție la modalitatea de citire a notelor! Este foarte important ca elevul să nu asocieze fiecărui deget o anumită notă. Inițial pare o metodă practică, dar formează reflexe care pe termen lung sunt dezavantajoase.

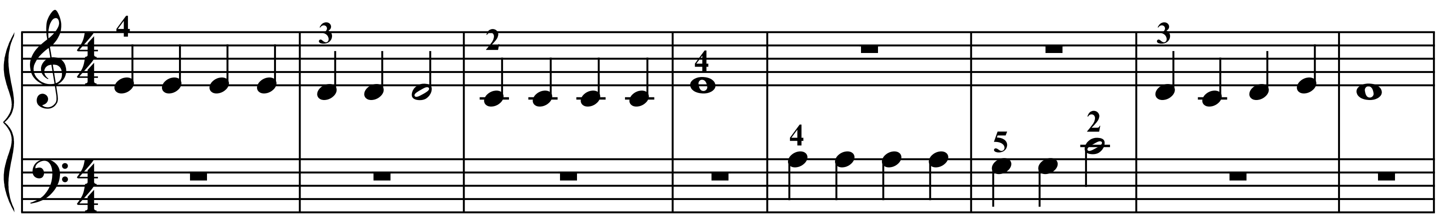
14

Aspectul determinant al acțiunilor noastre este motivația. În cazul adulților se poate vorbi de auto-determinare, dar în cazul copiilor, părinții poartă (în parte), proporțional cu vârsa și maturizarea psiho-fizică a copilului, responsabilitatea alegerii în locul acestuia, respectiv răspunderea implementării acestor alegeri.

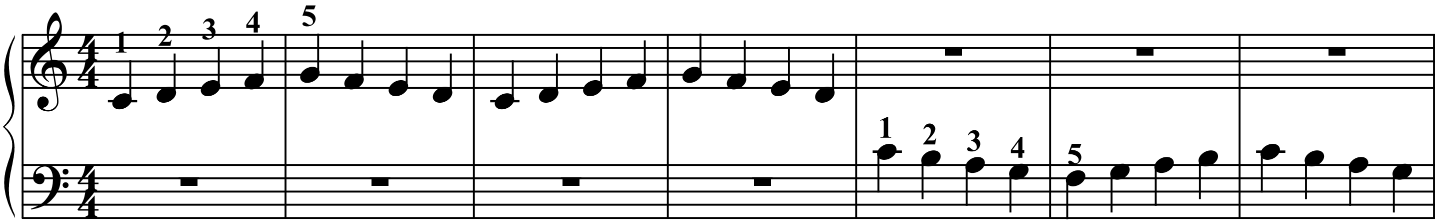
15

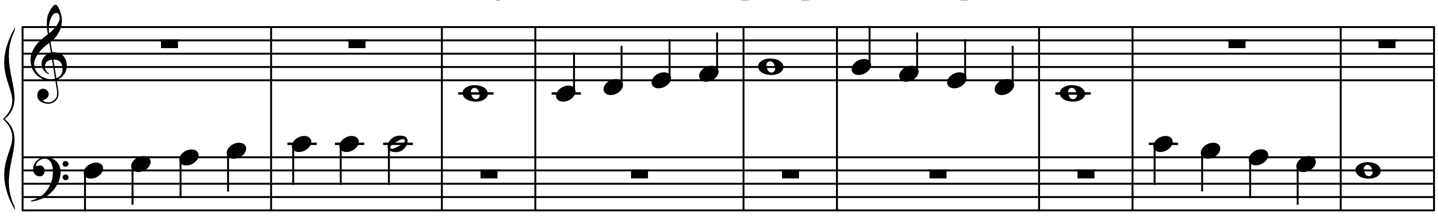
Implicarea părinților în determinarea alegerilor pentru copiii lor, pleacă de la 100 % când aceştia sunt mici, şi tinde spre zero când ei ajung adulți. Acest transfer este elementul cel mai important al aducației şi trebuie să fie progresiv.

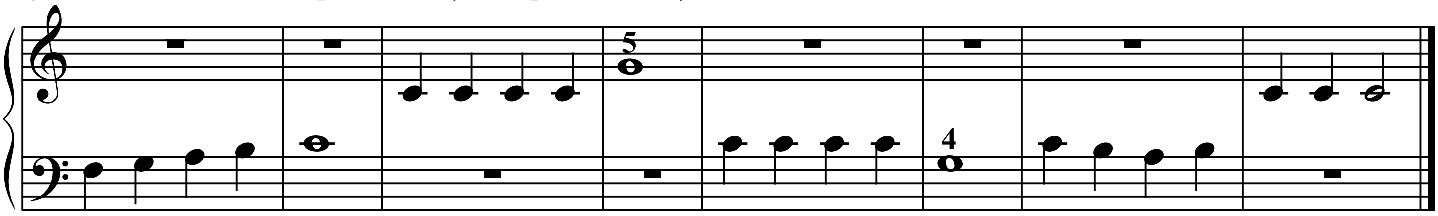
16

Sunetul "Sol" în cheia **Sol** (mâna dreaptă). El se află scris pe a doua linie a portativului.
Sunetul "Fa" în cheia **Fa** (mâna stângă). El se află scris pe a patra linie a portativului.

Rolul exercițiilor nu este acela de a înțelege cum ar trebui să fie interpretată o anumită partitură, ci mai degrabă de a micşora timpii de reacție, după ce am înțeles cum ar trebui să fie executată aceasta.

17

Deşi piesele sunt structurate progresiv, (de la simplu spre complex), ordinea lor de studiu poate fi adaptată în funcție de evoluția şi specificul elevului (unele pot fi chiar omise sau pot fi intercalate piese din alte lucrări).

18

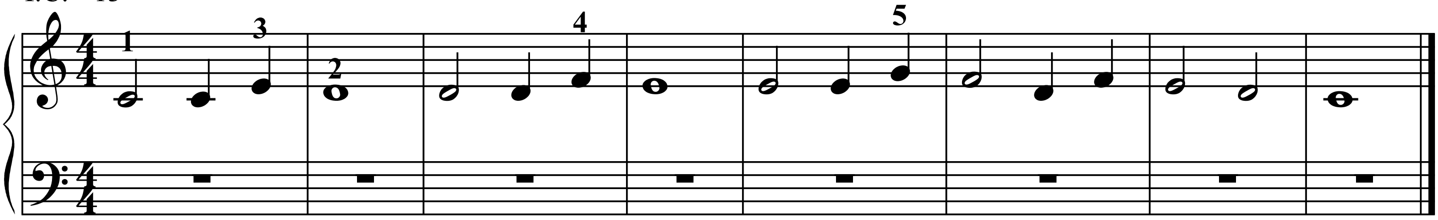

Ex. 18 ar putea avea o degetație mai intuitivă, dar asocierea excesivă a unor sunete sau combinații de sunete, mereu pe aceleaşi variante de degetație, favorizează (pe termen lung) interpretarea neuniformă.

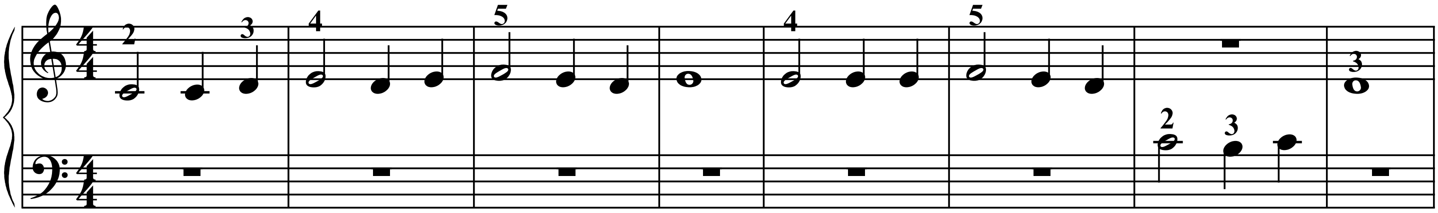
19

I.C. - 13

20

I.C. - 656

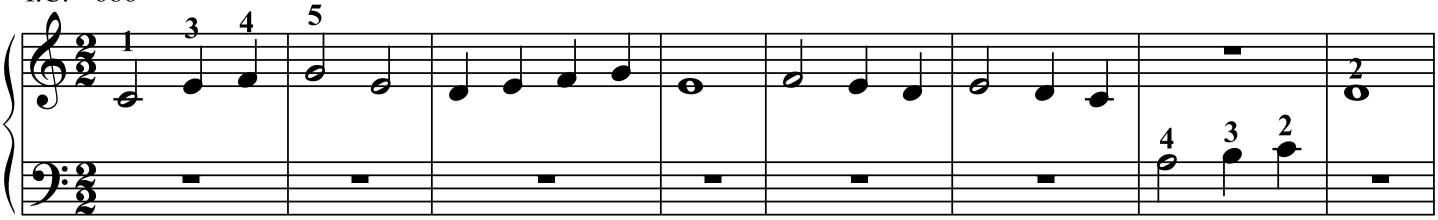

Atunci când linia melodică a unei piese este şi în I.C. 2006, în partea stângă este specificat numărul corespondent. (De avut în vedere faptul, că de multe ori ele apar în tonalităţi diferite faţă de I.C.)

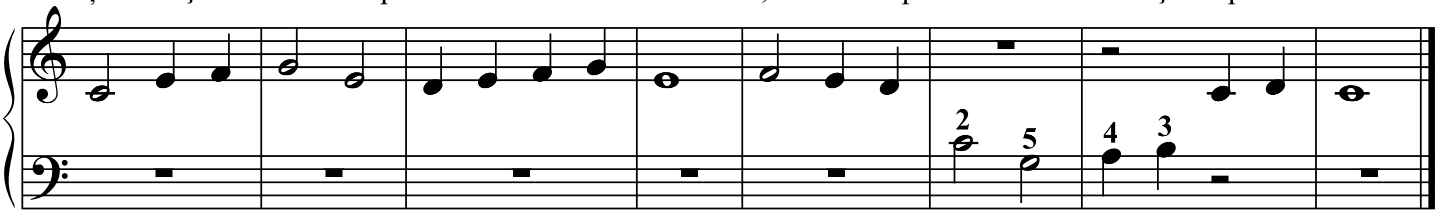

21

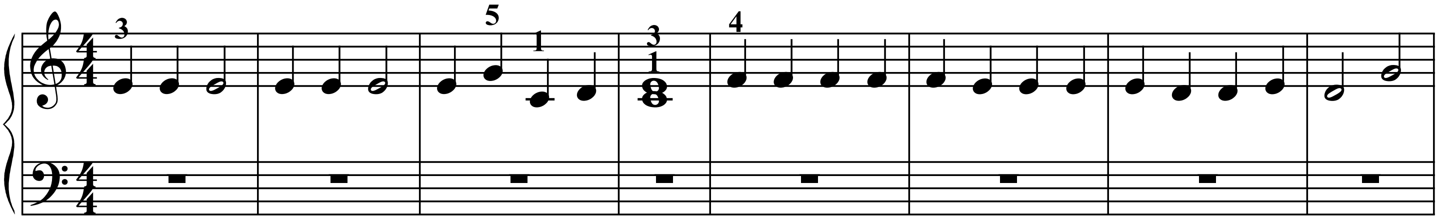
I.C. - 686

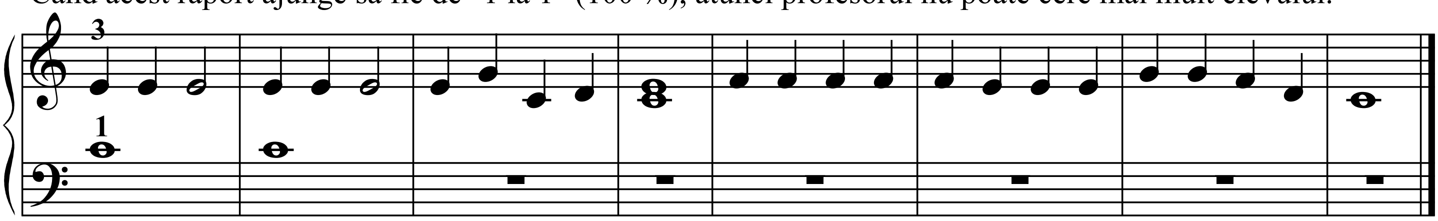
Evaluarea progresului (în cadrul procesului de învăţare), nu trebuie să cuprindă în primul rând compararea cu alţi elevi şi nici măcar raportarea la norme de evaluare, elaborate pe criterii de vârstă şi timp de studiu.

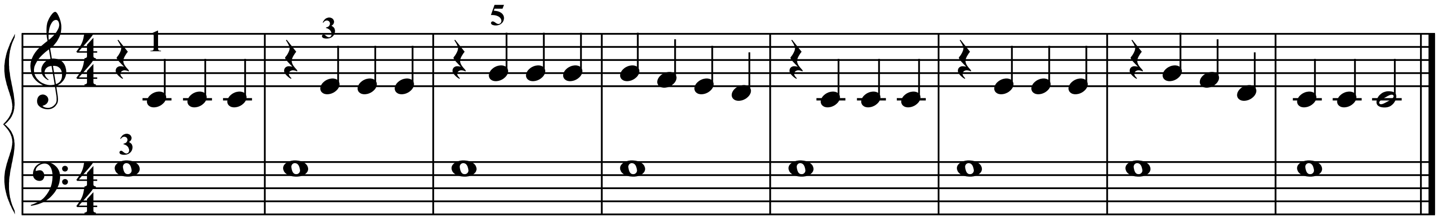
22

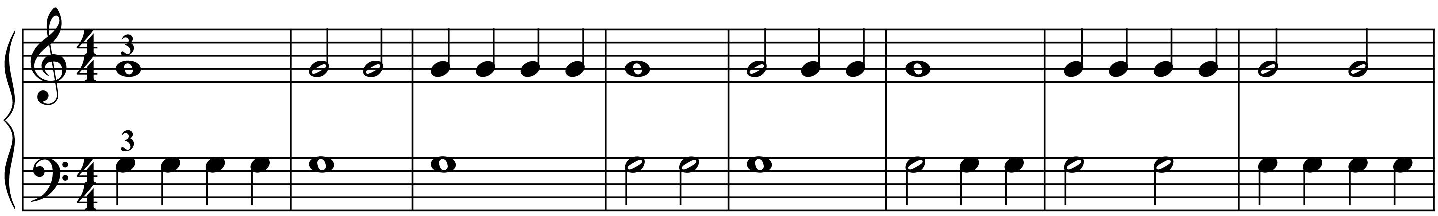
Aspectul cel mai relevant în evaluarea progresului, este raportul dintre "ce face" şi "ce poate" o persoană. Când acest raport ajunge să fie de "1 la 1" (100 %), atunci profesorul nu poate cere mai mult elevului.

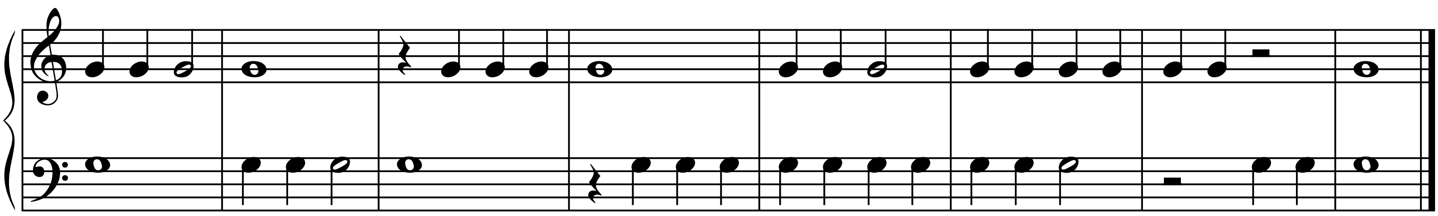
23

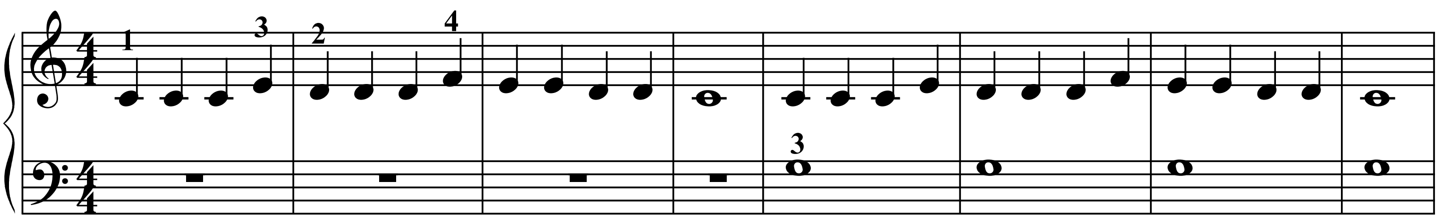
24

Atenție la timpul 1 al fiecărei măsuri. Sunetele ambelor mâini să fie simultane, iar intensitatea sonoră egală.

25

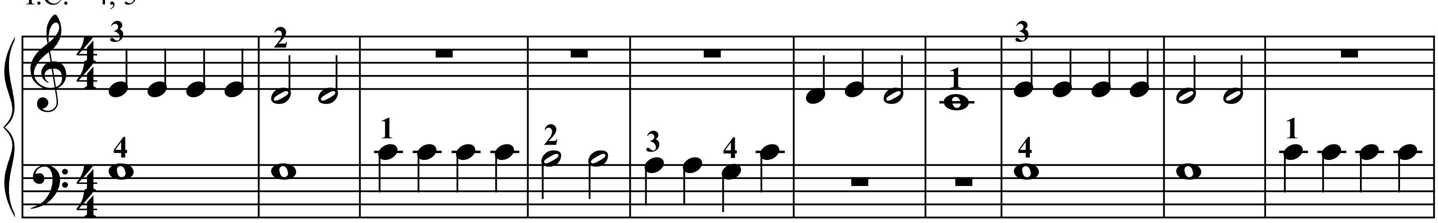

Talanții noştri vor fi numărați, nu pentru a şti care dintre oameni are mai mulți, ci pentru a se vedea dacă au fost înmulțiți. Esența creşterii este dezvoltarea, care se manifestă prin cultivarea a ceea ce ne dă Dumnezeu.

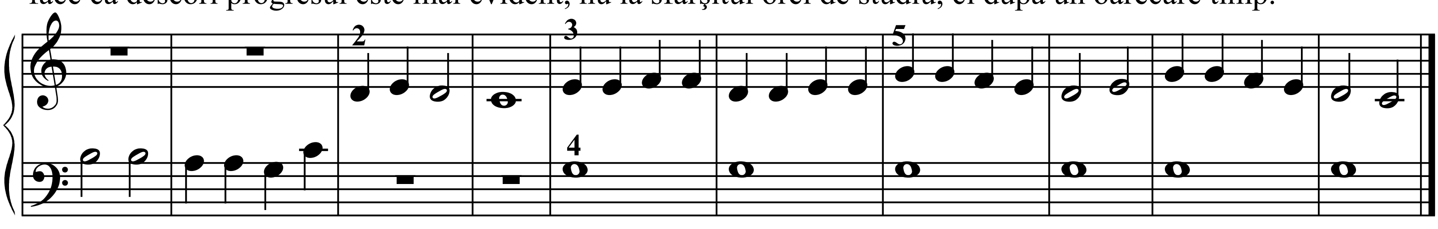

26

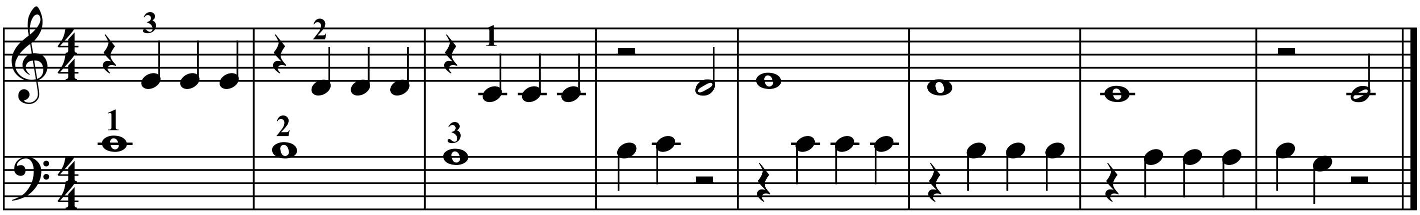
I.C. - 4, 5

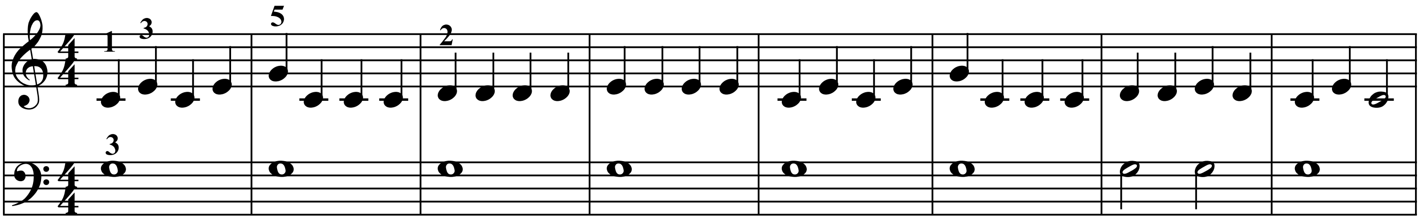
Chiar şi când nu exersăm, creierul prelucrează informația acumulată în timpul orelor de exerciții. Aşa se face că deseori progresul este mai evident, nu la sfârşitul orei de studiu, ci după un oarecare timp.

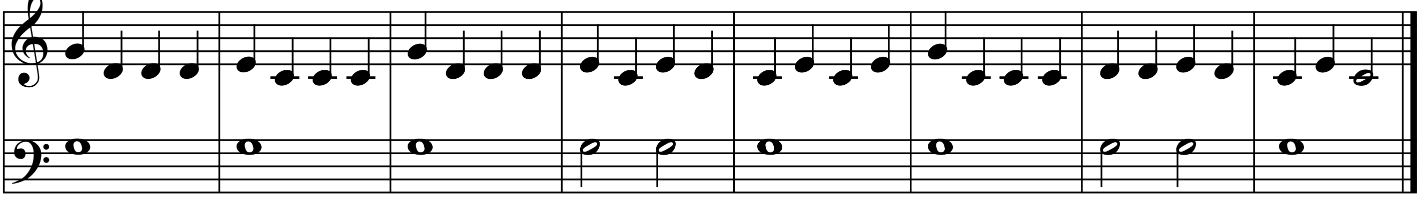
27

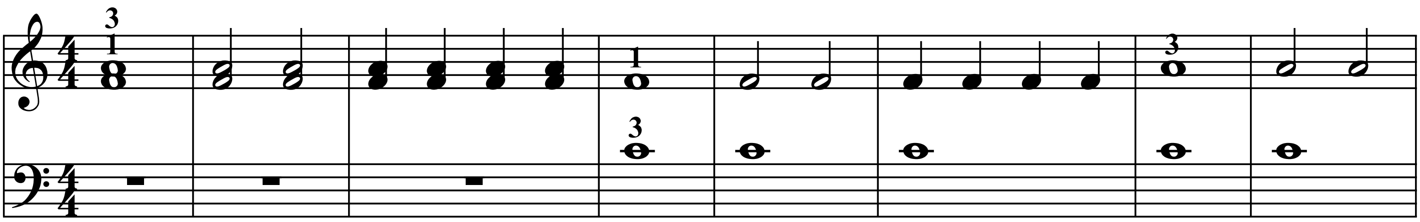
28

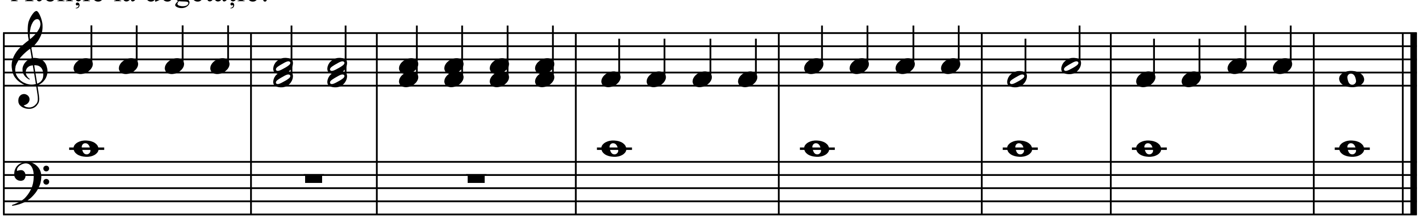
Câştigul implicării copiilor în activităţi muzicale, nu este de cele mai multe ori unul tehnic sau de performanţă. Muzica stimulează şi dezvoltă un spectru larg de abilităţi umane.

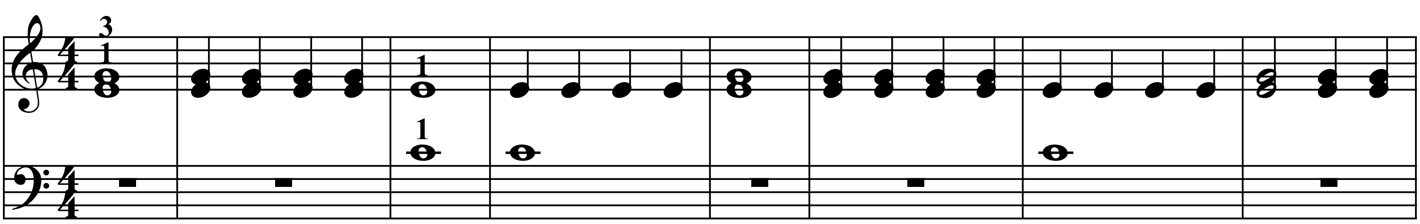
29

Sunetul "La" în cheia **Sol** (mâna dreaptă), de pe al doilea spaţiu al portativului.
Atenţie la degetaţie!

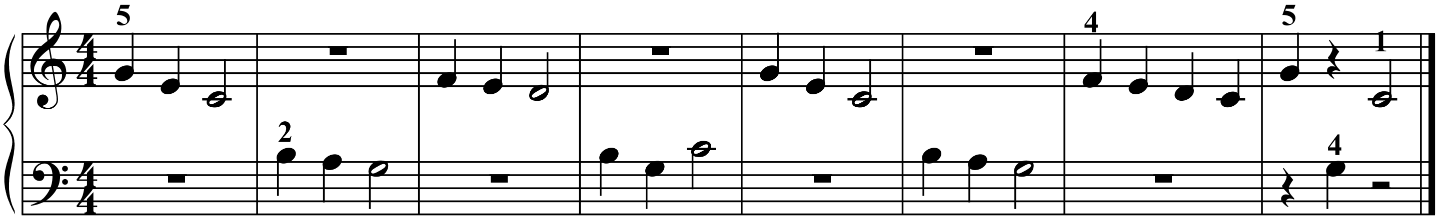
30

Nu cantitatea exprimată în valori absolute este aceea care ne arată cât de bogaţi suntem (atât material cât şi spiritual). Relevant este dacă înmulţim ceea ce ne-a dat Dumnezeu.

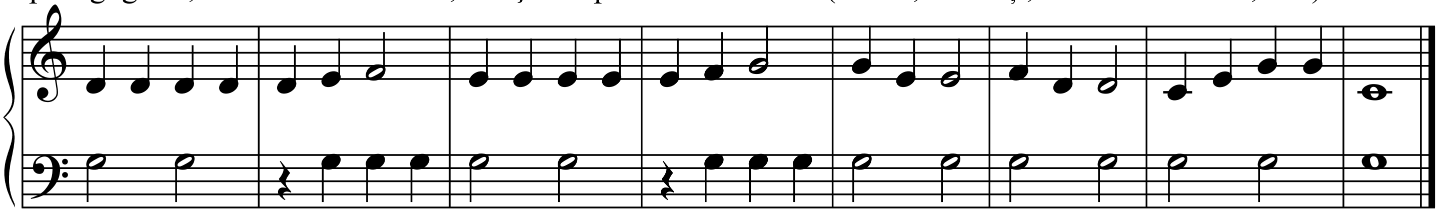
31

32

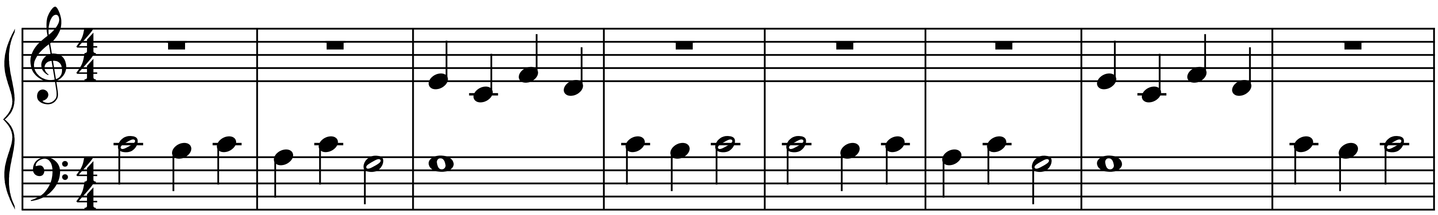

Metodele pedagogice folosite în studiul la pian, diferă în funcție de pregătirea profesională şi experiența pedagogului, nivelul tehnic vizat, dar şi de specificul elevului (vârstă, abilități, autodeterminare, etc.).

33

I.C. - 25

Tendința de a cânta în exces piesele cunoscute pe de rost, domină în mod natural pe aceea de a studia ceva nou. Aceasta însă nu implică creierul într-un proces de învățare, ci într-un automatism, ce aduce un câştig minim.

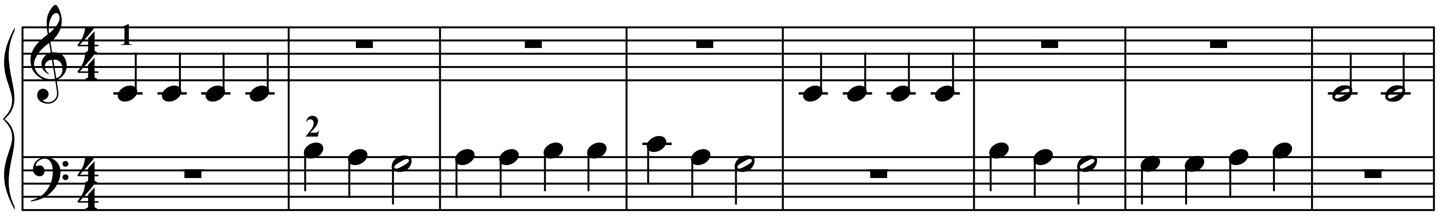
34

De cele mai multe ori, perseverența "bate" talentul.

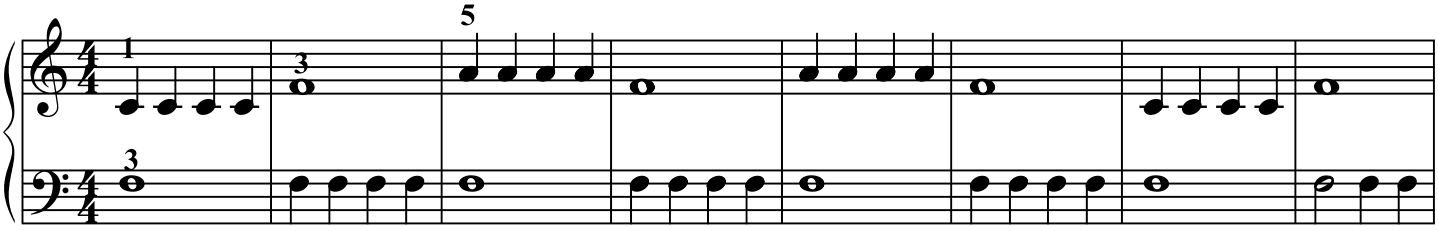
35

Aspectele teoretice necesare învățării la pian nu sunt nici pe departe suficient prezente în această lucrare.
De aceea se impune o consultare şi a altor materiale pentru a compensa această lipsă.

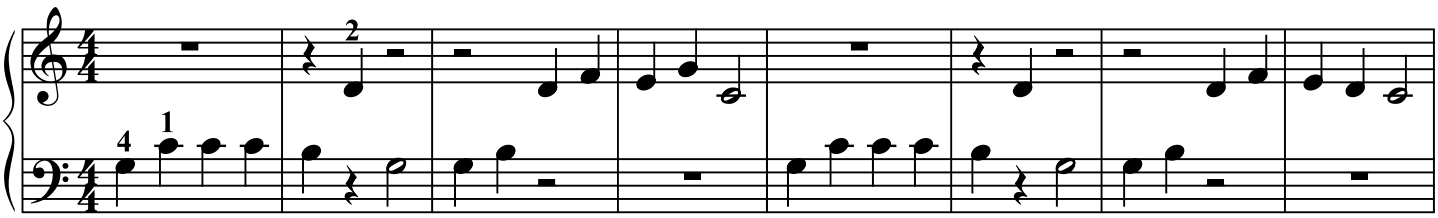
36

Când în cadrul unei piese elevul nu face nici o greşeală, nu poate fi vorba de un exercițiu ci mai degrabă de o piesă de repertoriu. Există un nivel optim de "stres" (solicitare) a creierului în procesul de învățare.

37

Pentru un câştig maxim, fiecare piesă trebuie studiată cu un tempou optim. Când pe un sistem apar mai mult de 4-5 greşeli, tempoul trebuie rărit. Nivelul optim de... greşeli pe sistem trebuie să aibă o medie între 1 şi 2.

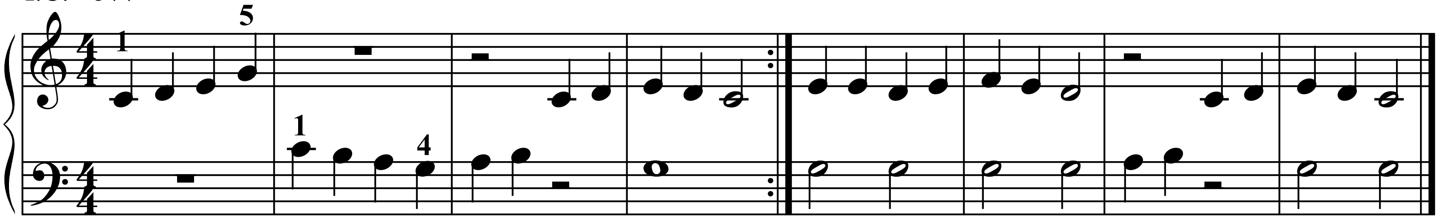

Indicele de eficiența este de fapt, raportul dintre progresul realizat pe unitatea de timp implicată. Totuşi pentru cei care au ca scop studiul de performanță la pian, se lucrează pe metode specifice nivelului vizat.

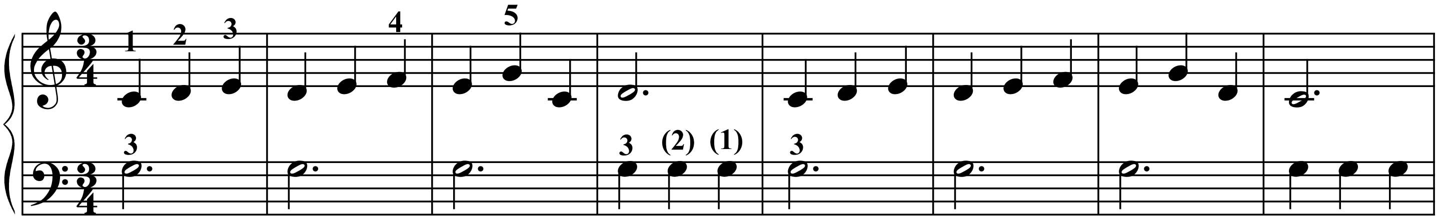
38

I.C. - 577

Semnul de repetiție: Primele patru măsuri se cântă de două ori, după care se trece mai departe.

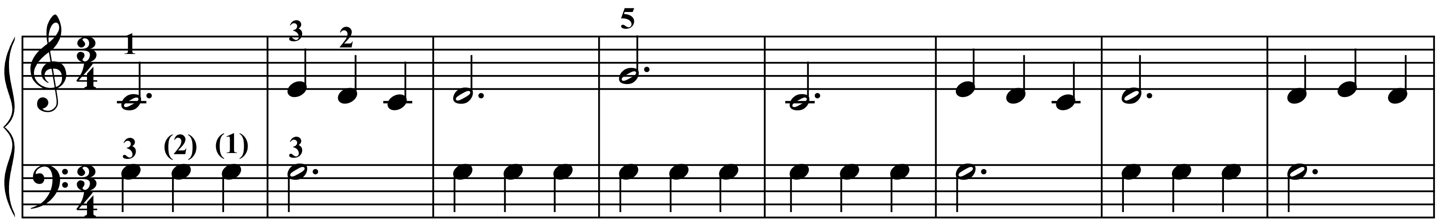
39

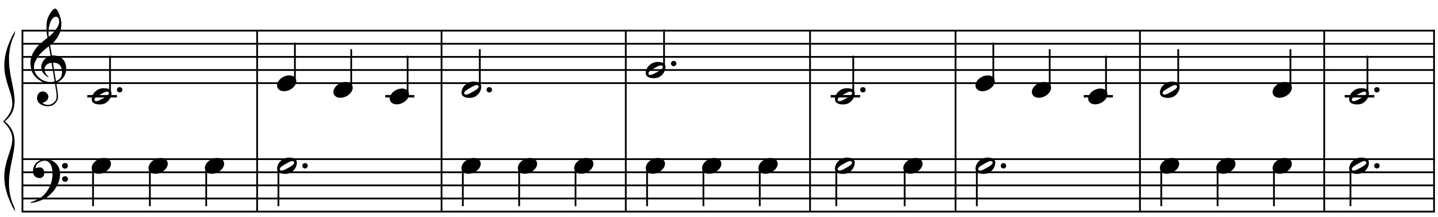
Măsura de 3/4
Punctul pus la dreapta unei note mărește valoarea acesteia cu încă jumătate din valoarea inițială.

40

Măsurile ternare sunt de regulă mai greu de tactat, (au câte un accent la fiecare trei timpi de tactare, față de de cele binare care au câte un accent la fiecare doi timpi de tactare).

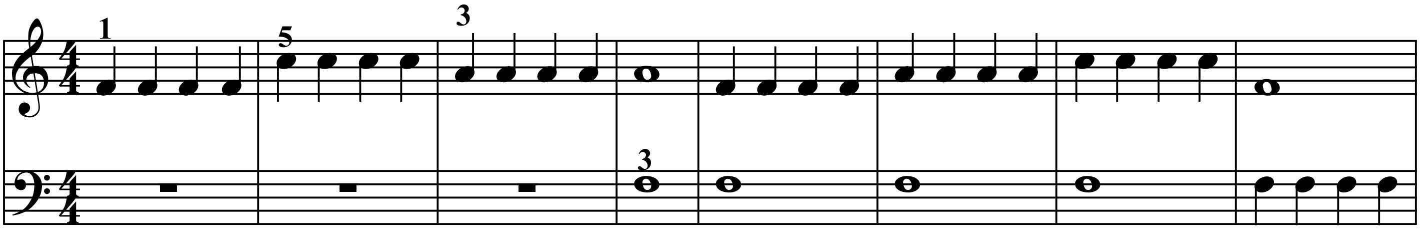
La unele exerciții (de regulă în măsuri ternare - cum este și nr.40), mâna stângă are valori diferite față de mâna dreaptă, tocmai pentru a determina elevul să fie foarte exigent la număratul timpilor.

Aceasta face ca să crească foarte mult complexitatea exercițiului, dar are ca rezultat o tactare corectă a măsurilor ternare. Elevii care întâmpină dificultăți în astfel de situații, pot trece mai departe, revenind ulterior.

41

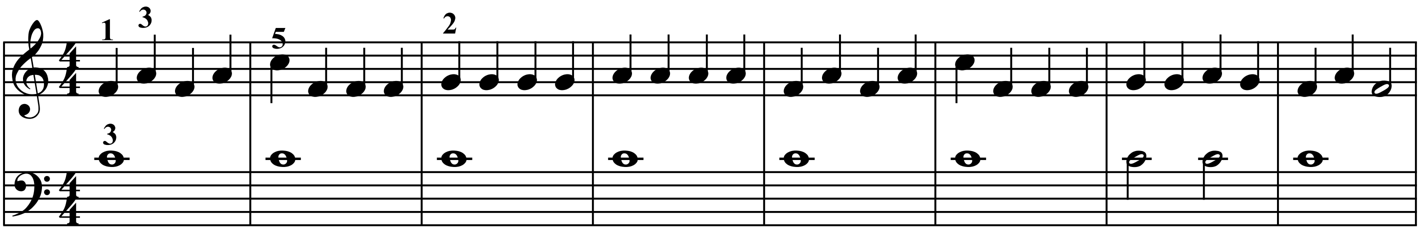
Sunetul "Do" în cheia **Sol** (mâna dreaptă), de pe spațiul al patrulea al portativului.

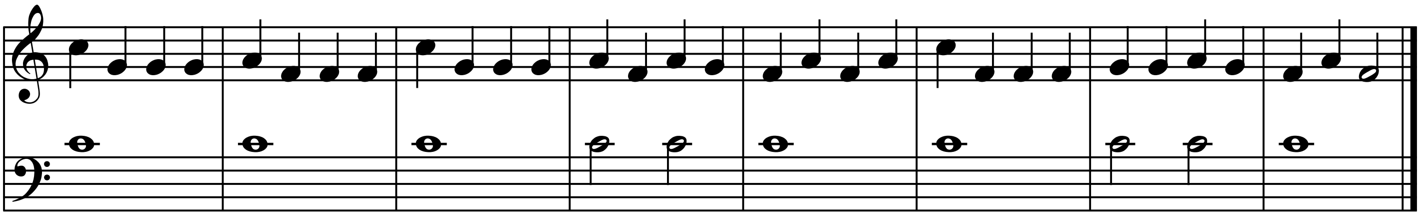
Interpretarea instrumentală se bazează în mare parte pe reflexe care nu le avem la naştere, ci trebuie să le formăm prin repetare. Pentru un instrumentist, muzica înseamnă 1% teorie şi 99 % exercițiu.

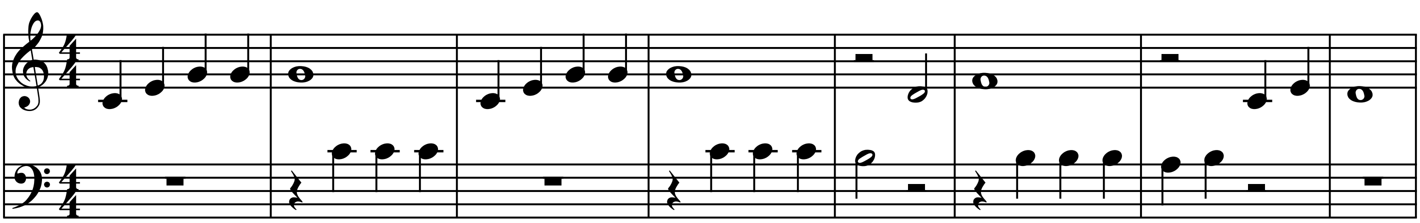
42

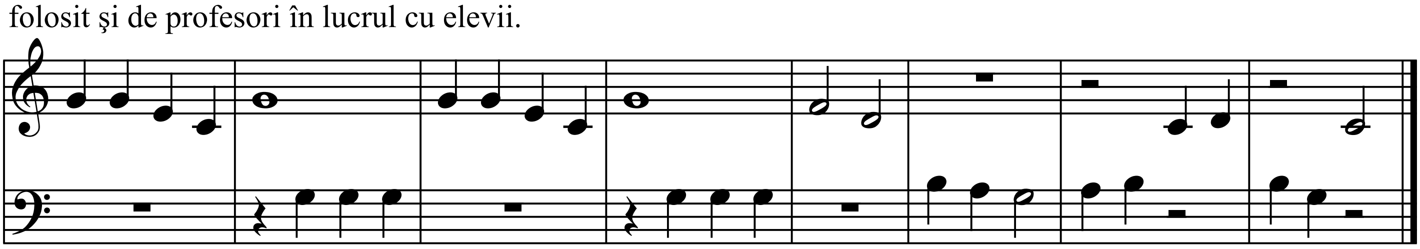
Cineva care a primit 5 talanți şi mai câştigă încă unul, a muncit de cinci ori mai puțin decât altul care a primit un singur talant şi mai câştigă unul. Primul îi înmulțeşte cu 20 %, al doilea cu 100 %.

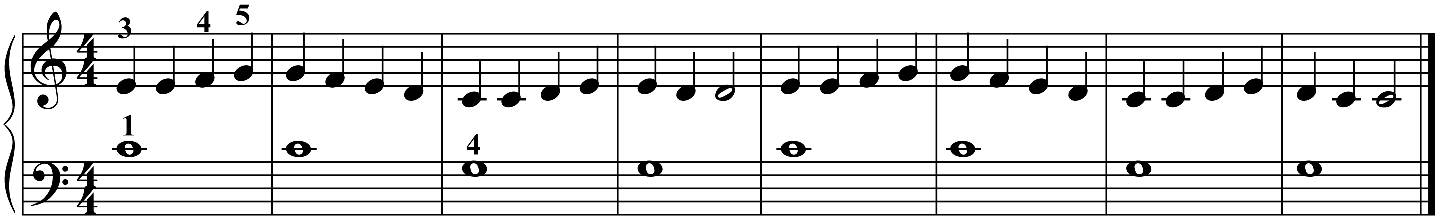
43

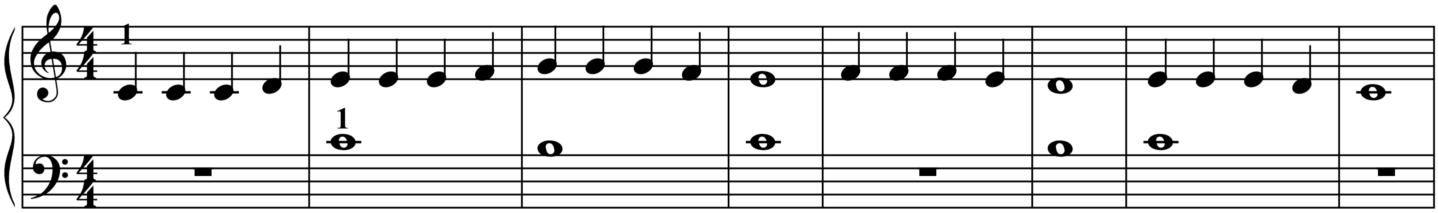
Studiul în paralel pe materiale din diverse surse, este benefic atât pentru autodidacți, dar în egală măsură folosit şi de profesori în lucrul cu elevii.

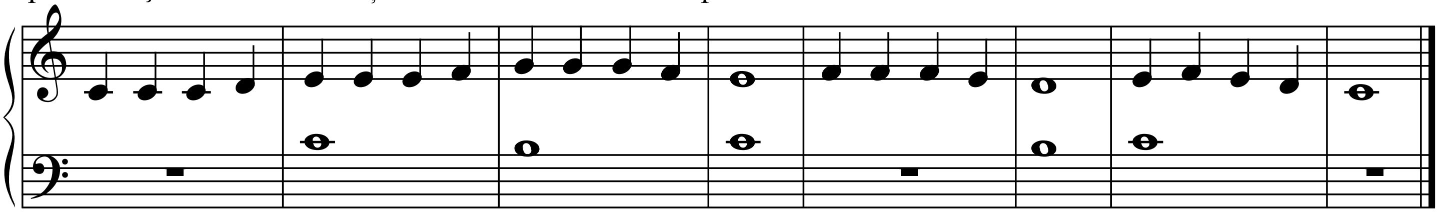
44

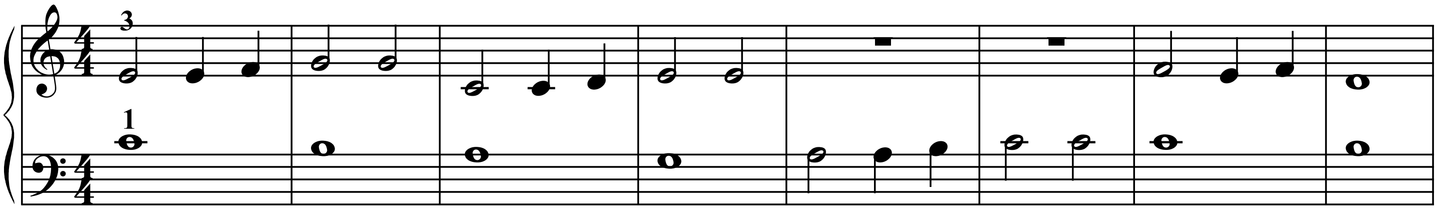
45

Aceste piese trebuie tratate ca exerciții, (nu ca piese de "repertoriu"). Adică elevul se foloseşte de ele, pentru a-şi dezvolta abilitățile necesare cântatului la pian.

46

Scopul nu este acela de a le învăța pe de rost (uneori nici măcar acela de a le studia până la a fi cântate perfect). Ele nu constituie un scop în sine, ci o modalitate de a progresa (prin scurtarea timpilor de reacție).

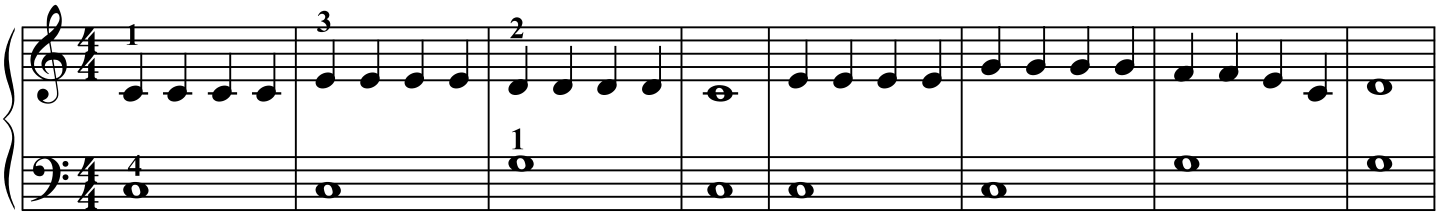

47

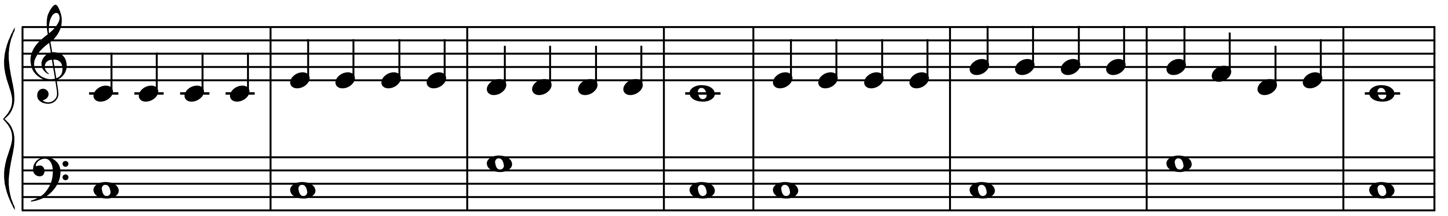

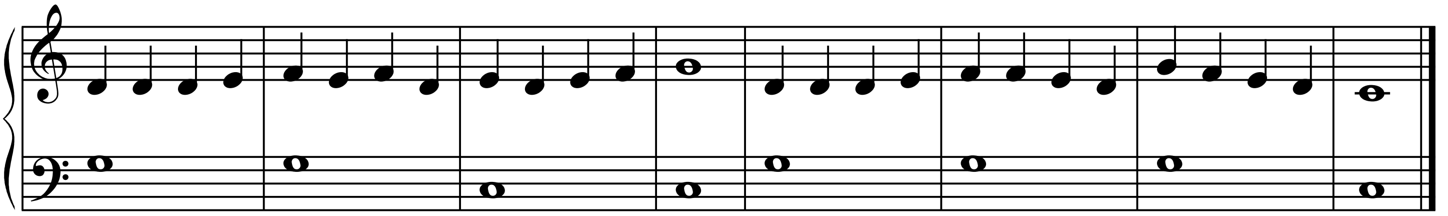
48

Sunetul "Do" în cheia **Fa** (mâna stângă), de pe spațiul al doilea al portativului.

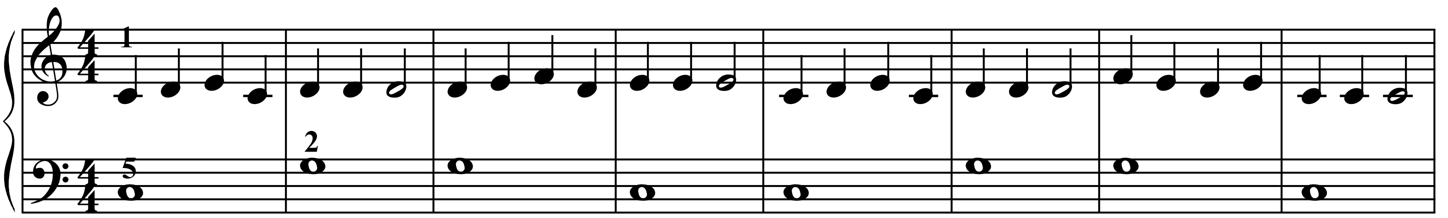
Pentru cineva care are disponibilitatea să studieze de ex. 2 ore pe săptămână, este bine ca acestea să nu fie cumulate într-o singură repriză, ci în două (sau chiar trei), distanțate pe cât posibil la intervale egale de timp.

49

50

Prioritar pentru piesele din această carte (mai ales în prima parte), este aspectul didactic, nu cel armonic. Se vor întâlni deseori situații în care, cerințele armonice sunt subordonate nivelului tehnic local.

51

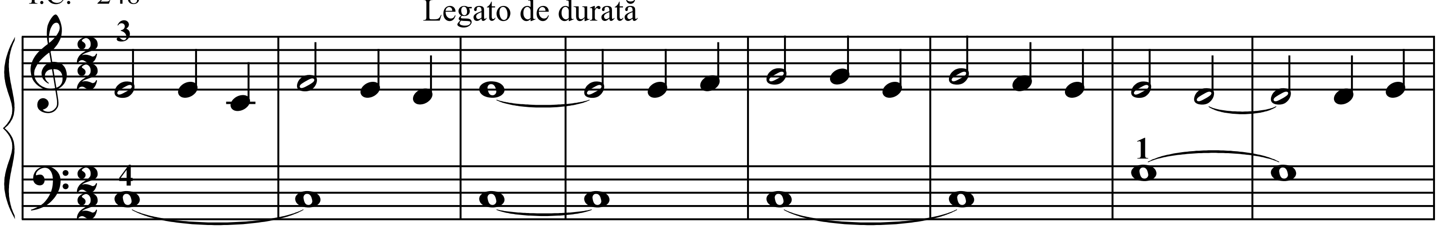
Muzica are nevoie de timp ca să se aşeze. Peste un anumit număr de ore de studiu într-o unitate oarecare de timp, eficiența pe ora de lucru scade. Acest lucru este general valabil în procesul de învățare.

52

I.C. - 248

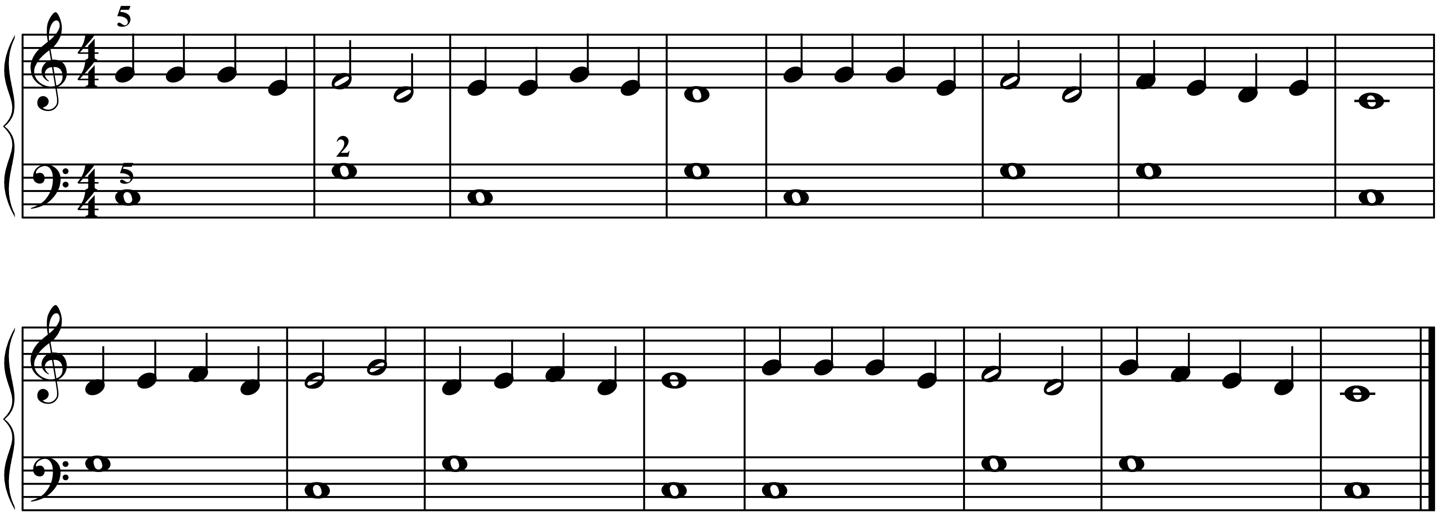
Legato de durată

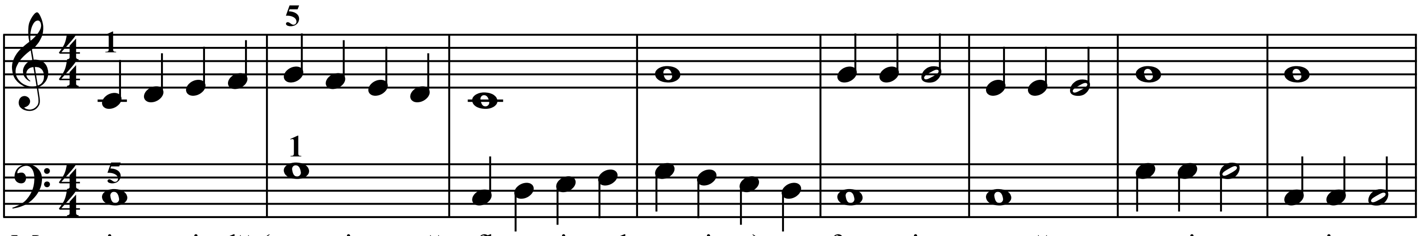
Atunci când avem legato de durată, cele două sau mai multe note (de aceeaşi înălține), se vor interpreta printr-un singur sunet, având o durată totală egală cu suma notelor componente.

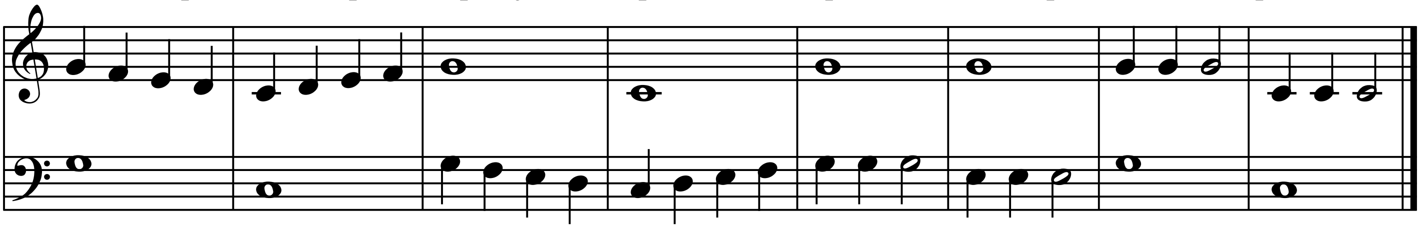
53

54

Memoria muzicală (ce acționează reflex prin subconştient) este foarte importantă pentru un instrumentist. Aceasta face posibilă interpretarea pasajelor complexe ce nu ar putea fi realizate prin citire în timp real.

55

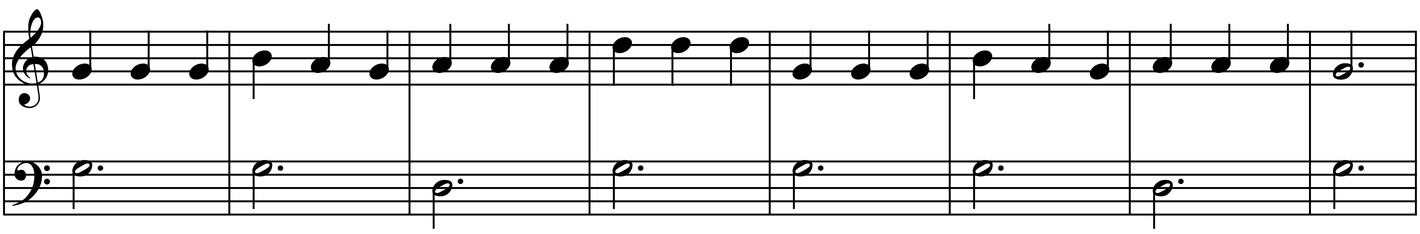
Echilibrul dintre conectarea "on-line" la partitură şi folosirea reflexului muzical este foarte importantă. Folosită în proporție de 100%, cea dintâi are ca rezultat "automatele muzicale", iar cea de a doua, lăutarii.

56

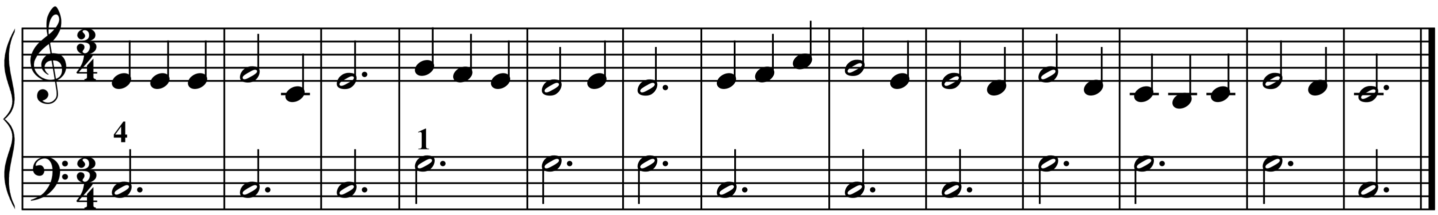
Sunetul "Re" din cheia **Sol** (mâna dreaptă), de pe a patra linie a portativului.

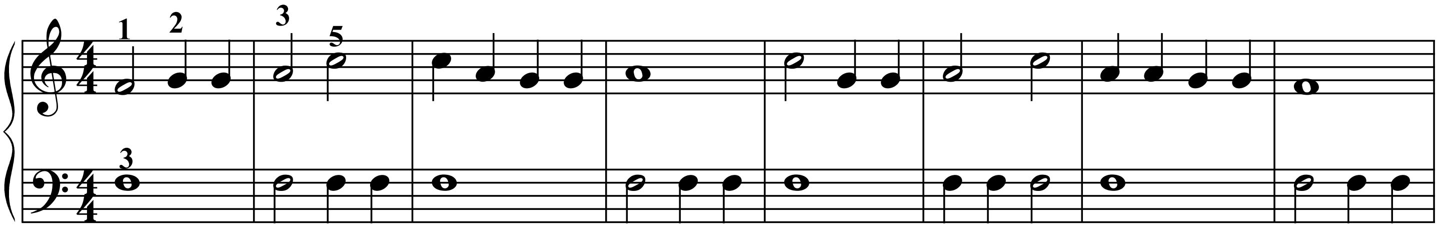
57

I.C. - 144, 603

Sunetul "Si" din cheia **Sol** (mâna dreaptă), de sub prima liniuţă ajutătoare de sub portativ.

58

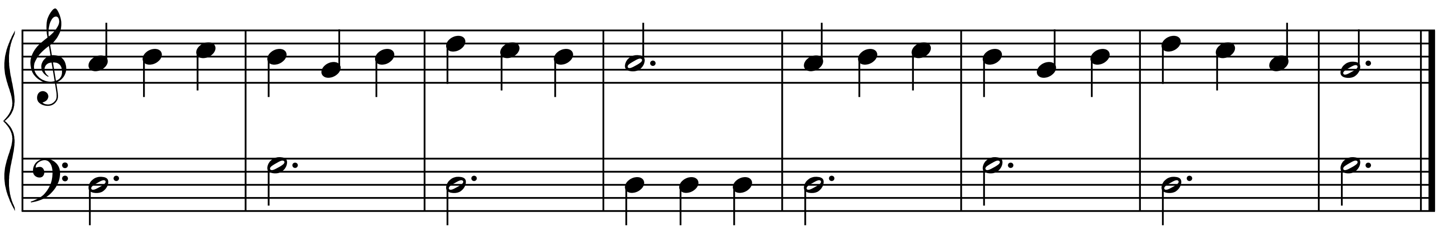

Continuitatea prin desfăşurarea constantă şi uniformă (atât calitativ cât şi cantitativ) a procesului de învăţare, este la fel de importantă precum materialul didactic folosit, sau pedagogia de predare implementată.

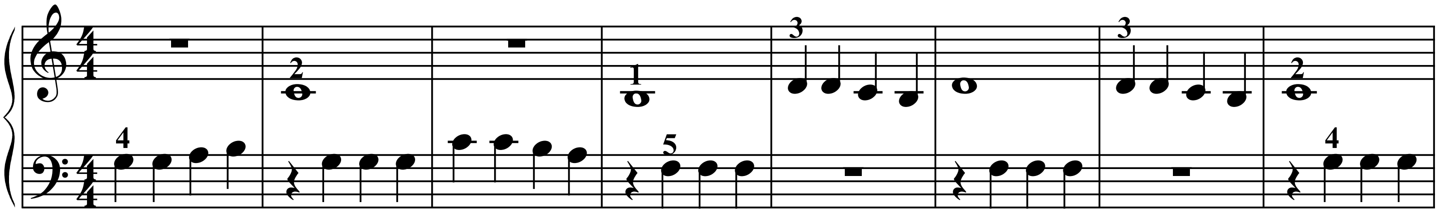

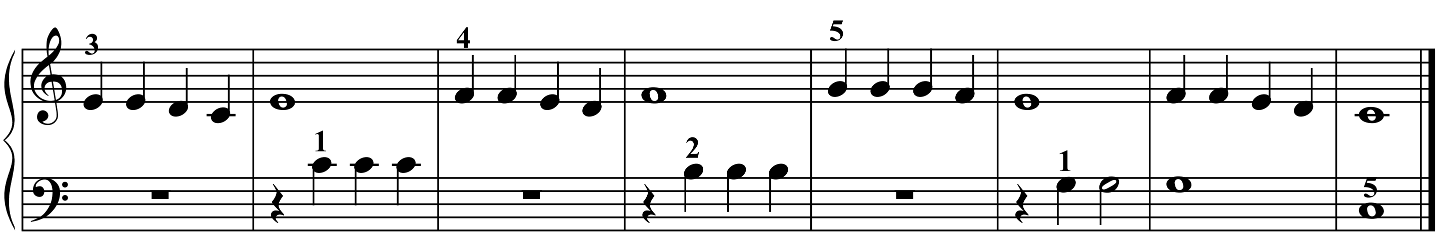
59

60

61

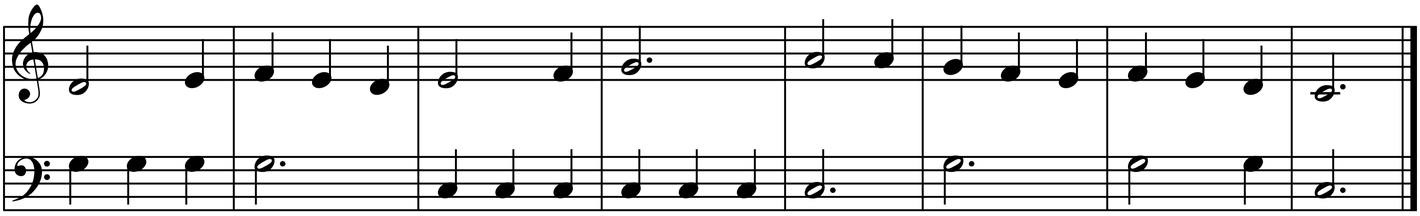
I.C. - 17, 652

Exercițiul 61 este scris în măsura de 3/4, care este o măsură ternară. Mâna stângă nu are valori izoritmic egale cu mâna dreaptă. Elevul trebuie să fie foarte precis în tactarea timpilor şi în evidențierea accentului.

Pentru un instrumentist, controlul duratelor notelor (şi respectiv a combinațiilor ritmice implicite) este la fel de important ca executarea corectă a înălțimii lor.

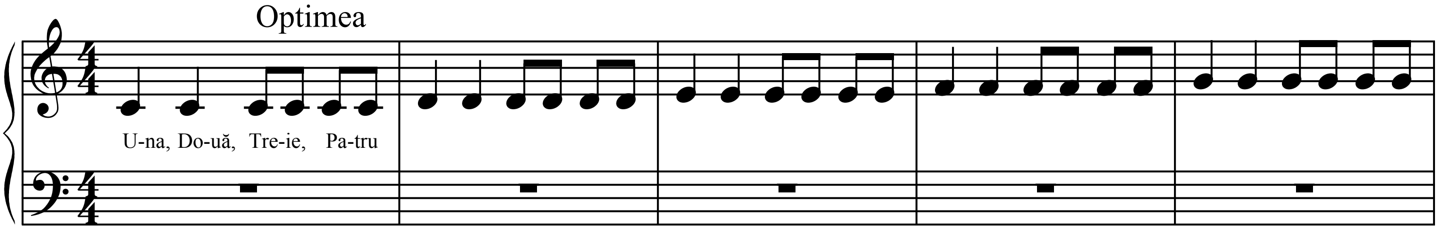
62

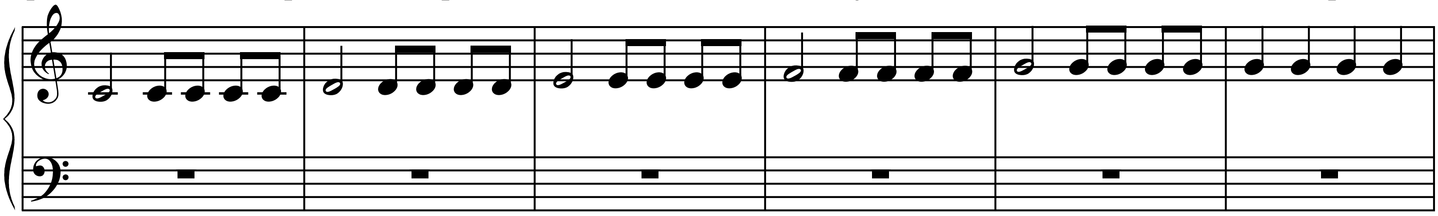
63

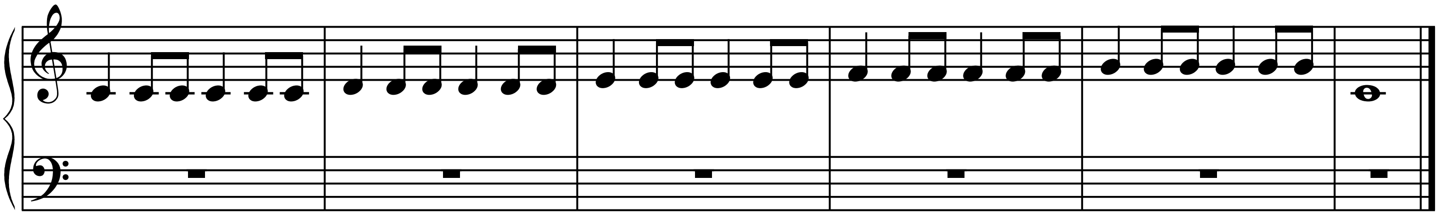
64

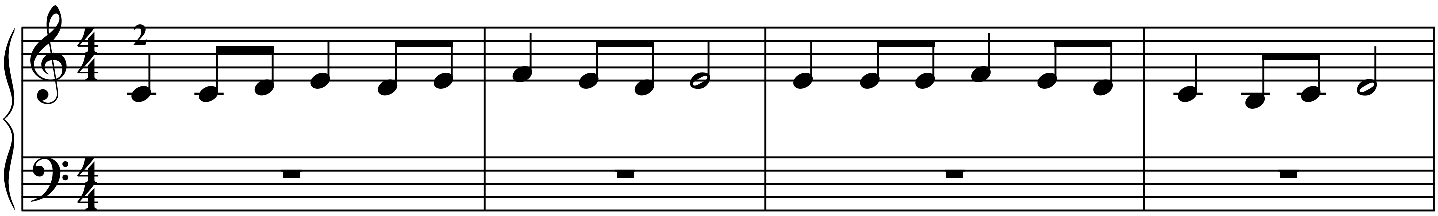
Atenție la tactarea cu piciorul a optimilor. Se execută două note pe o singură bătaie de picior. Acest lucru se poate face mai uşor prin descompunerea bătăii în două mişcări, "jos-sus" şi asociind fiecăreia câte o optime.

Pentru cei care nu agreează tactarea cu piciorul, recomand numărarea, prin folosirea a câte două silabe pentru fiecare timp. Astfel putem asocia când e nevoie, câte o silabă fiecărei optimi. (U-na, Do-uă, Tre-ie, Pa-tru)

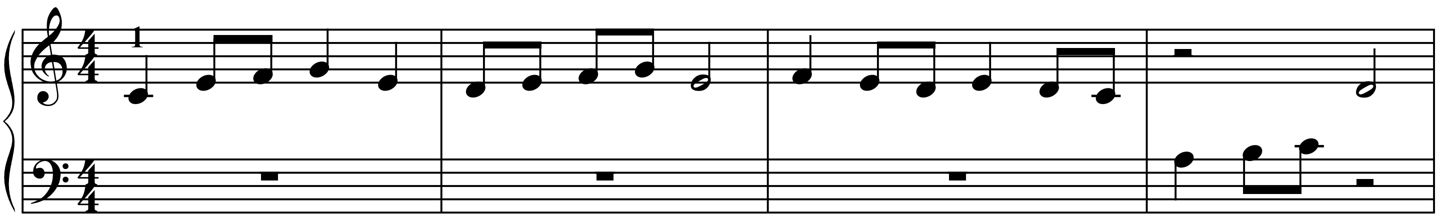
65

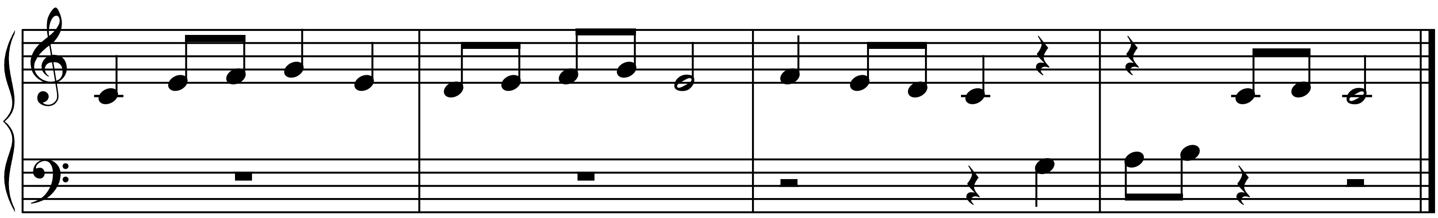

Optimile sunt mai greu de executat, comparativ cu duratele folosite până acum. Pentru început vor fi melodii simple, unele numai cu mâna dreaptă, pentru ca elevul să se poată concentra pe tactarea corectă a lor.

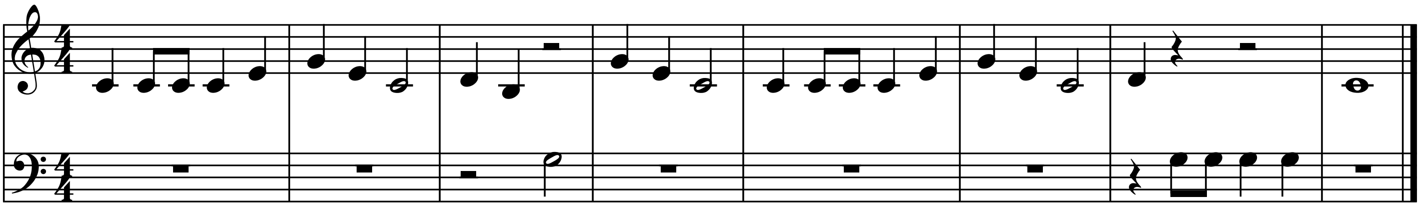

66

67

68

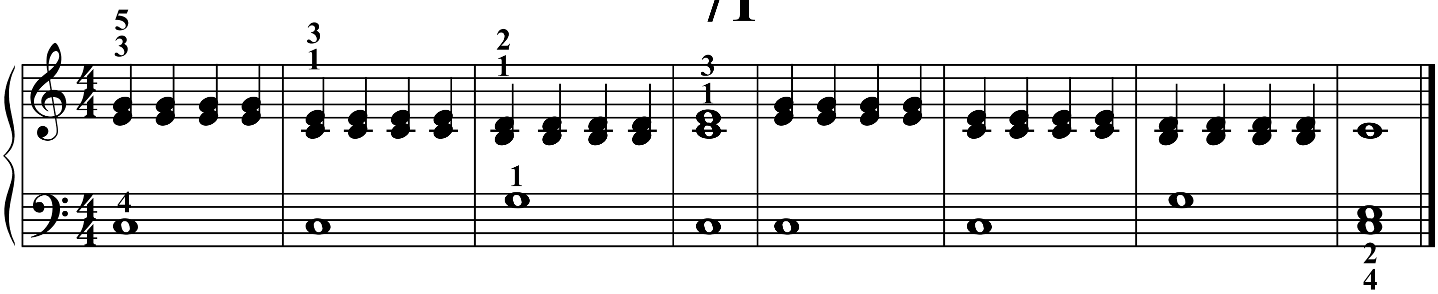
69

70

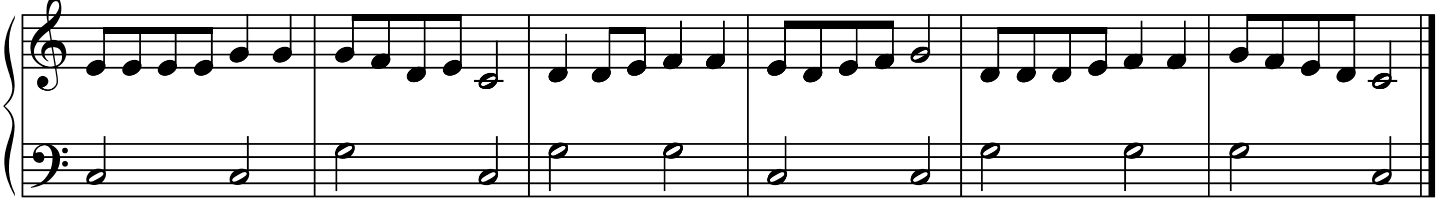
71

72

Atunci când tactarea optimii este dificilă, se poate studia mai întâi doar mâna dreaptă şi abia după aceea împreună cu mâna stânga.

73

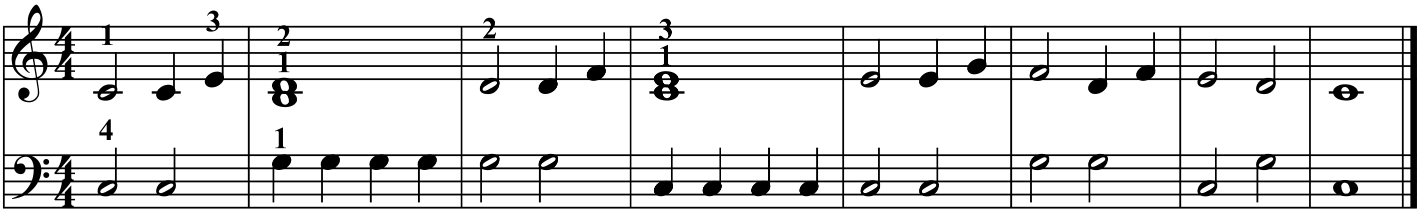
74

I.C. - 72

75

I.C. - 13

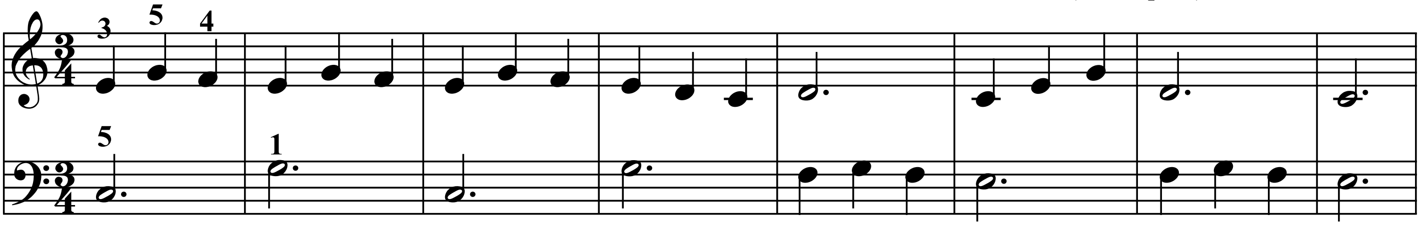

76

Studiază din I.C.
11▶S
(S = Sopran)

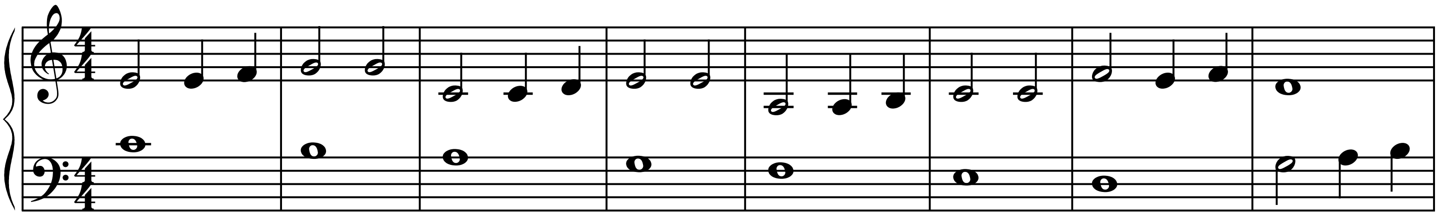
77

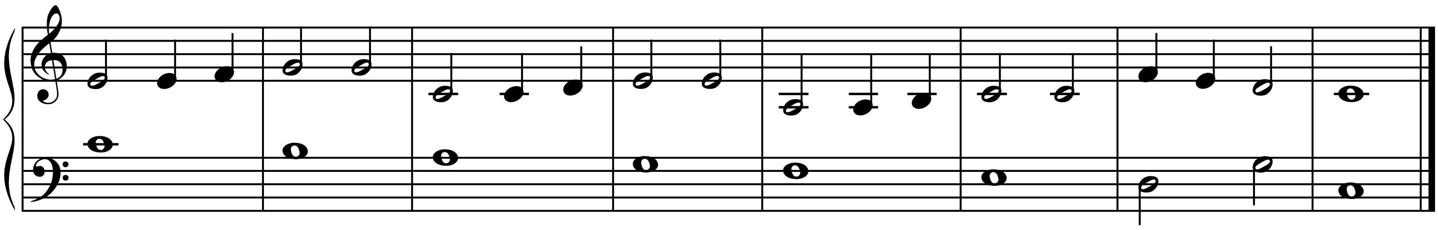
Pentru acomodarea cu I.C.- 2006, pe fiecare pagină sunt scrise numerele a 2-3 piese. Pentru început ele sunt dintre cele mai simple, complexitatea lor crescând în paralel cu aceea a exercițiilor.

78

Sunetul "La" din cheia **Sol** (mâna dreaptă), de pe a doua liniuță ajutătoare de sub portativ.

79

I.C. - 359, 601

80

Studiază din I.C.
727▶S

81

82

I.C. - 396

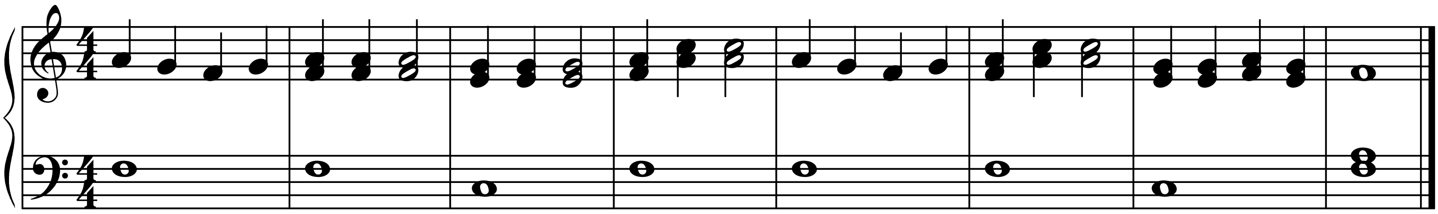

83

Studiază din I.C.
35▶S

84

85

I.C. - 59

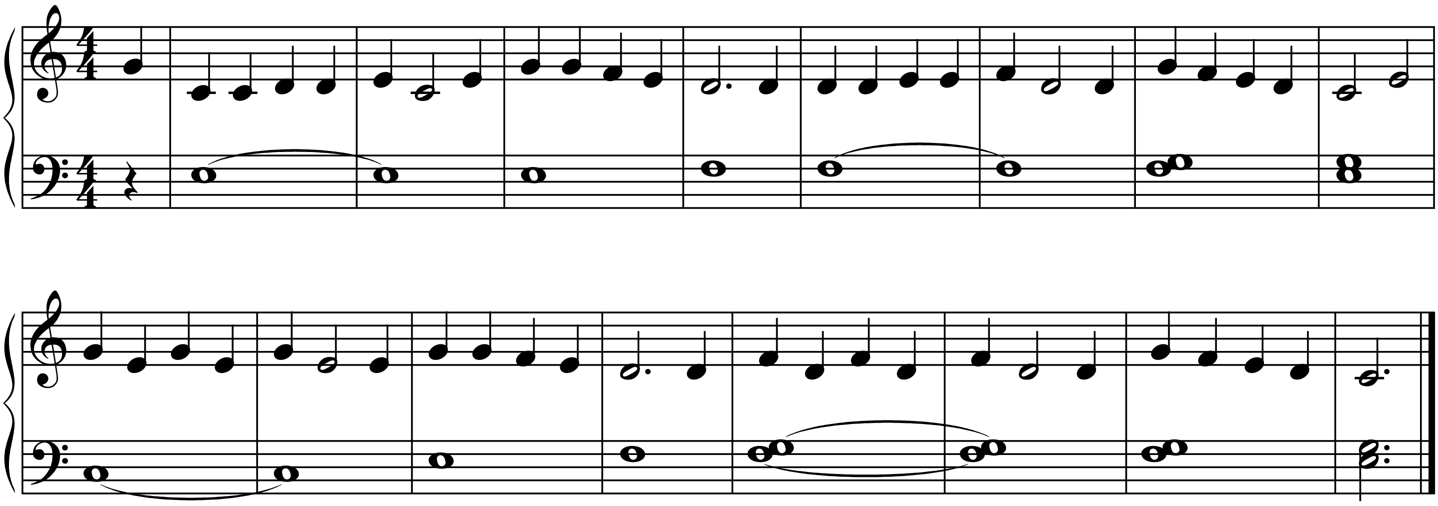

86

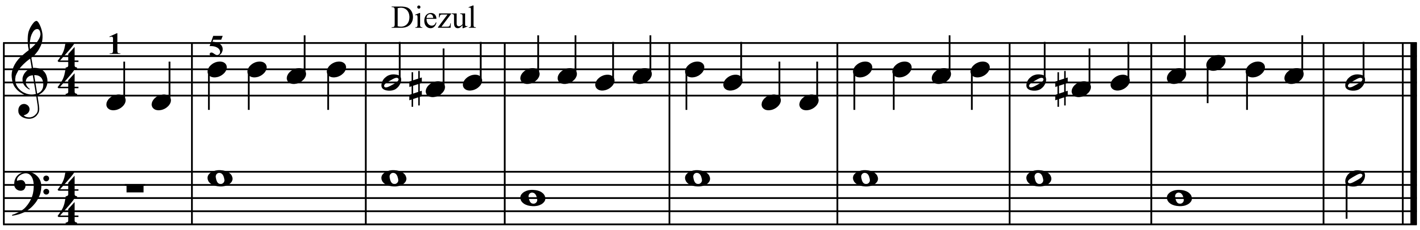

87

Studiază din I.C.
542▶S

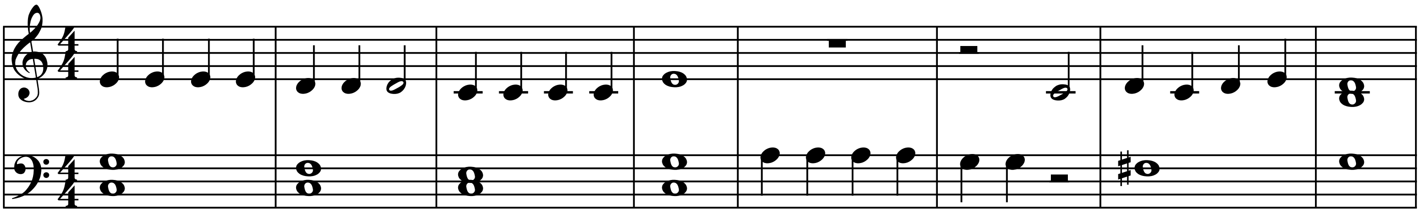

88

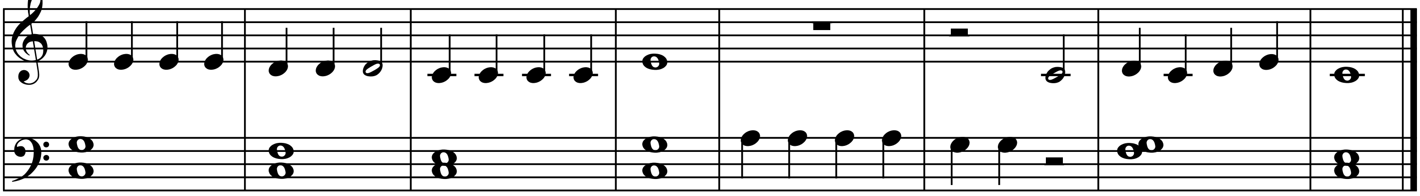

Diezul ridică înălțimea notelor cu un semiton.

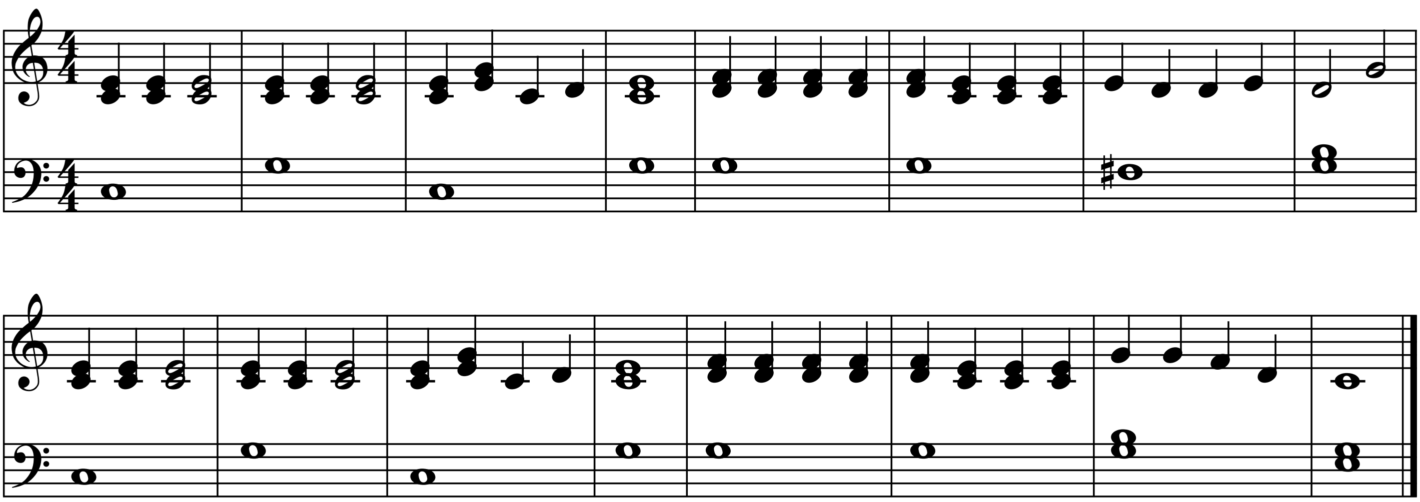
89

Alterațiile accidentale (care se întâlnesc pe parcursul unei lucrări) au efect numai în măsura respectivă şi numai asupra notelor ulterioare ei.

90

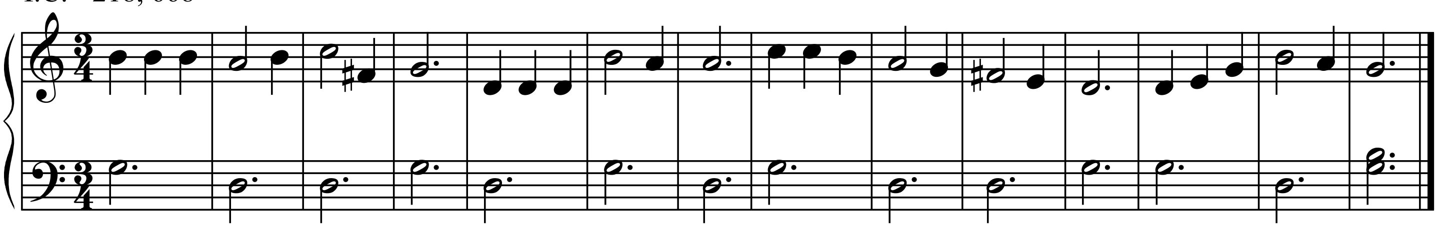
91

Studiază din I.C.
16▶S

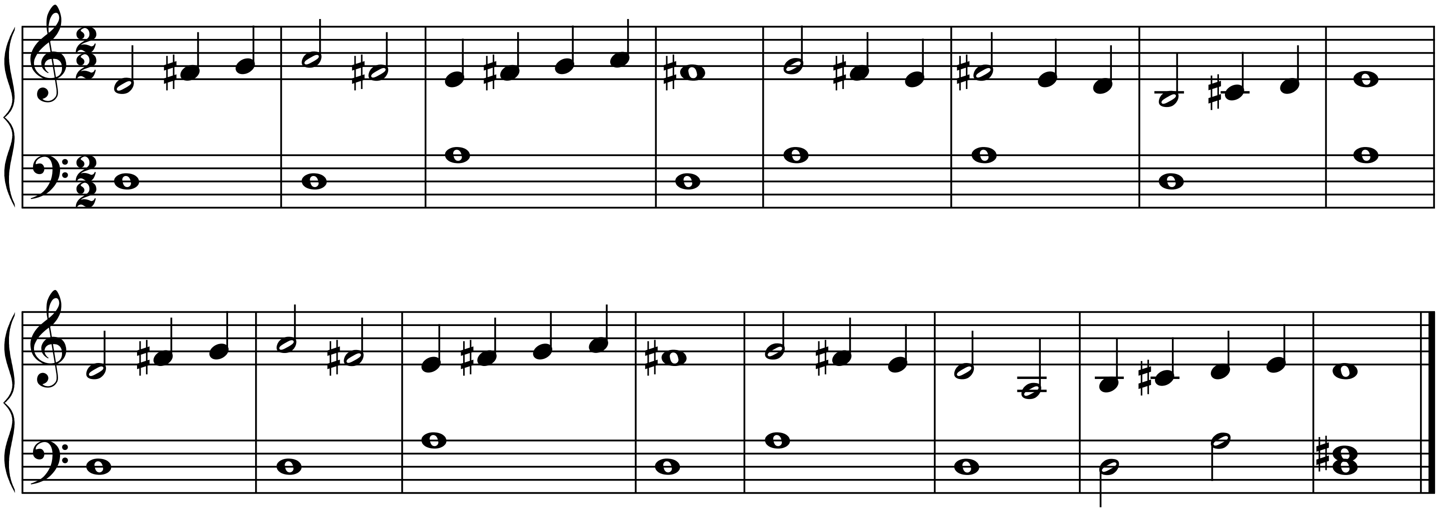
92

I.C. - 218, 668

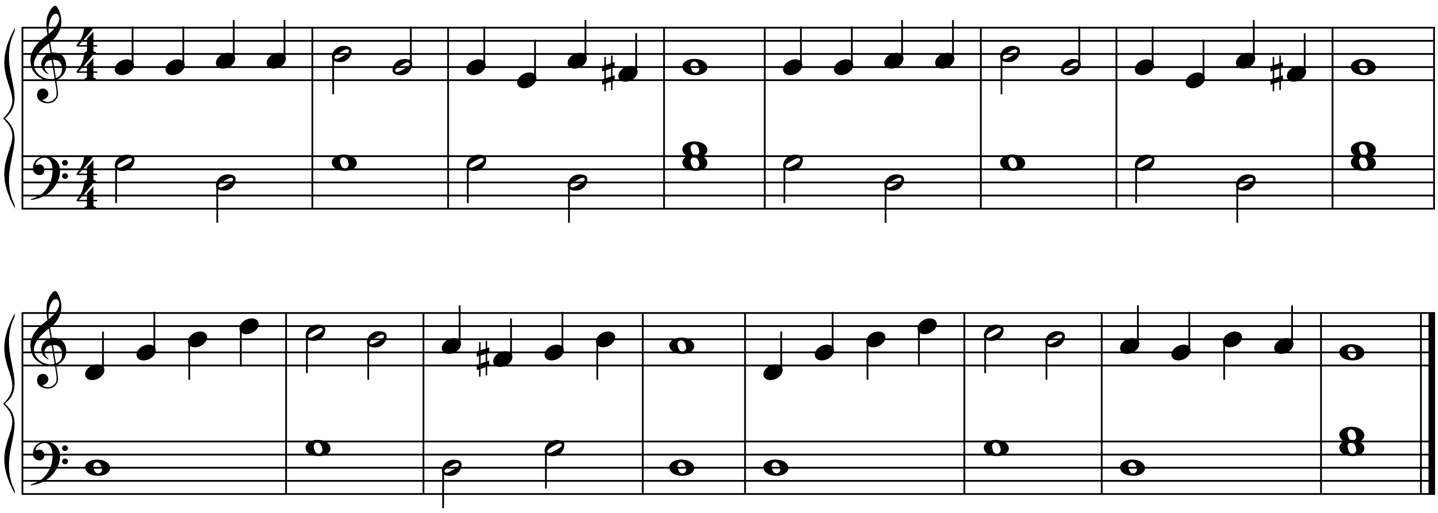

93

I.C. - 686

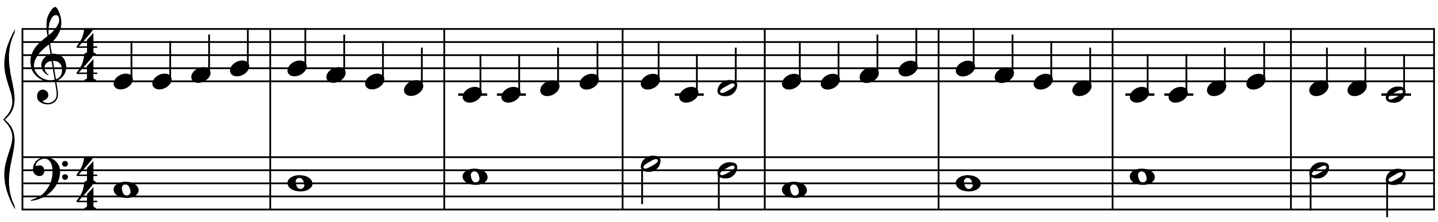

94

Studiază din I.C.
281▶S

95

Becarul din măsura 4, din sistemul 2, mâna stângă, anulează efectul diezului valabil pentru nota anterioară.

96

I.C. - 144, 603

Bemolul

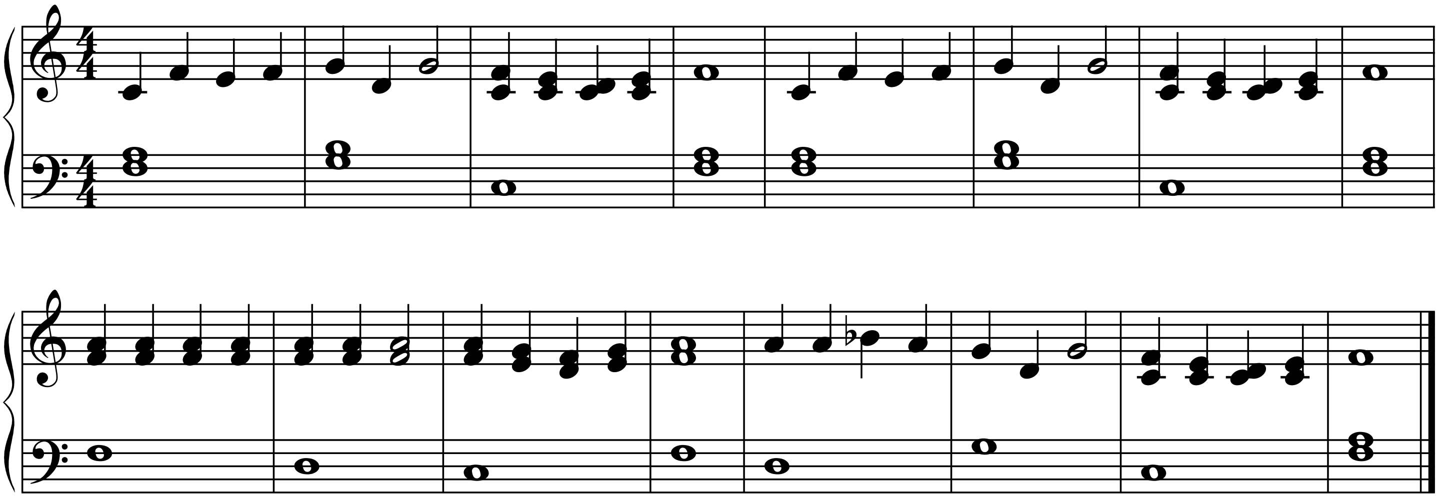
Bemolul coboară înălțimea notelor cu un semiton.

97

I.C. - 264

98

Studiază din I.C.
37▶S şi 11▶S+A
(S+A = Sopran+Alto)

99

100

101

Studiază din I.C.
610▶S şi 542▶S+A

102

I.C. - 425

103

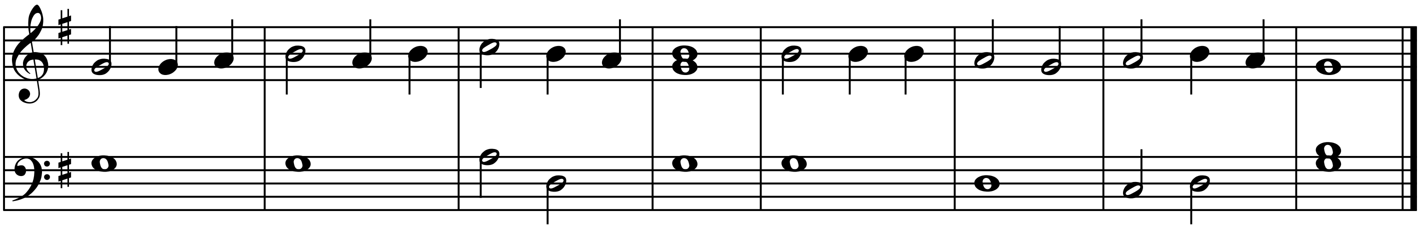
104

I.C. - 656

Tonalitatea "Sol Major"

Alterațiile puse la cheie se numesc "constitutive" deoarece sunt implicate în formarea tonalității.
Ele au efect pe nota respectivă, orişiunde în partitură, indiferent de loc şi de octavă.

105

Studiază din I.C.
97, 586▶S+A

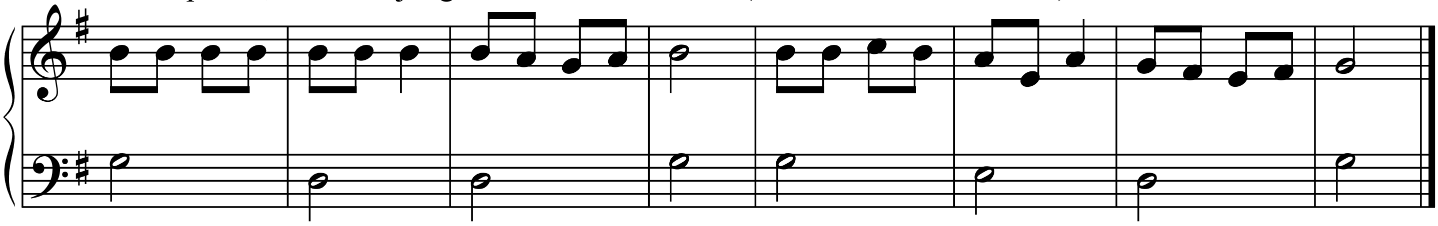
106

107

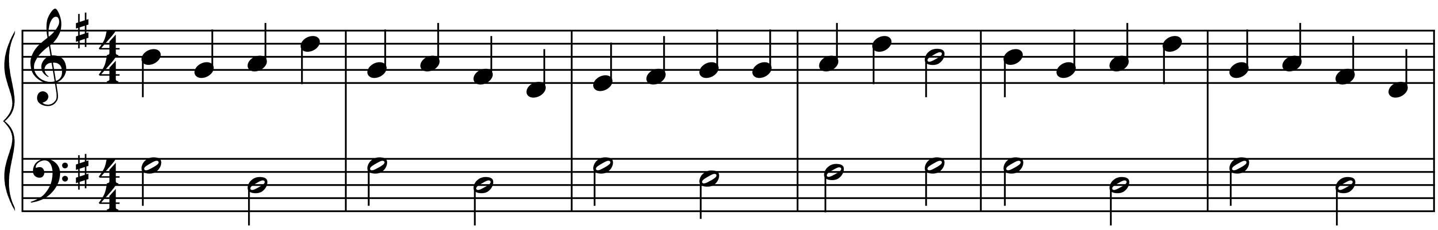

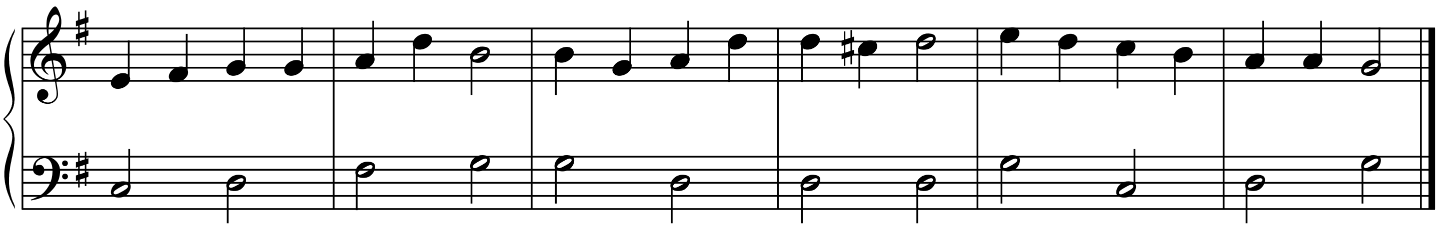
Atunci când la repetarea unui pasaj diferă câteva măsuri în partea finală, se foloseşte "**Volta 1**" şi "**Volta 2**"
La a doua repetare, când se ajunge la "Volta 1" se trece (fără a mai cânta "Volta 1") direct la "Volta 2".

108

I.C. - 381

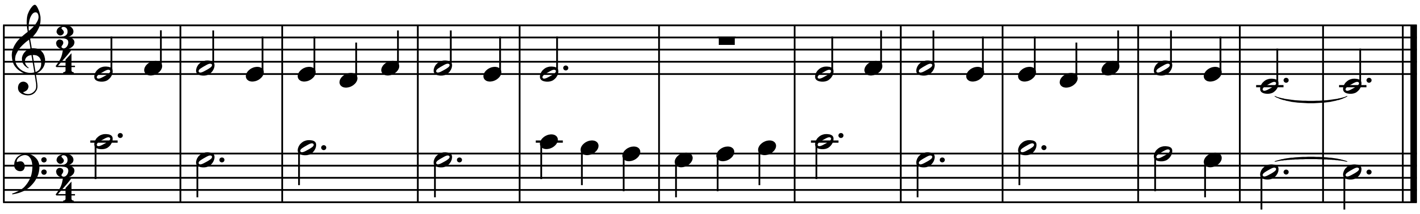
Studiază din I.C. 196, 668▶S+A

109

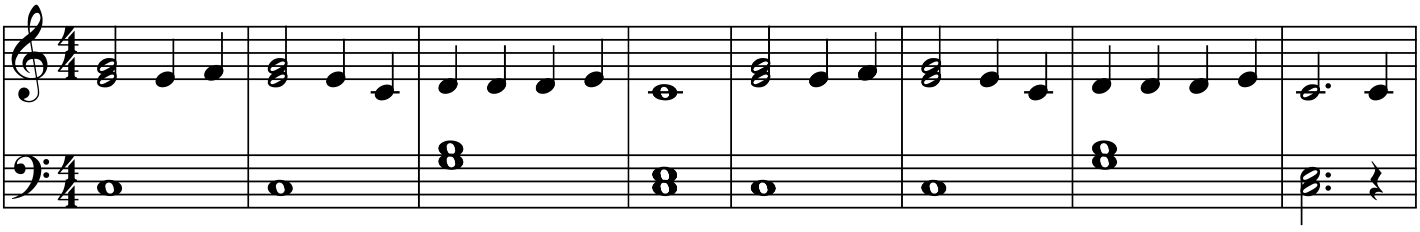

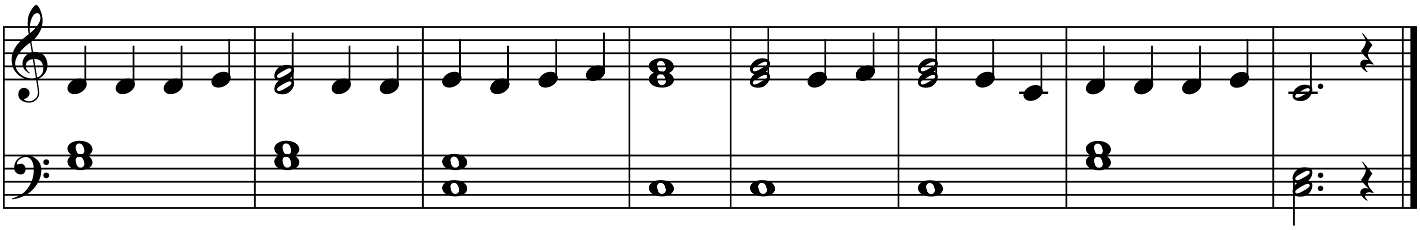

110

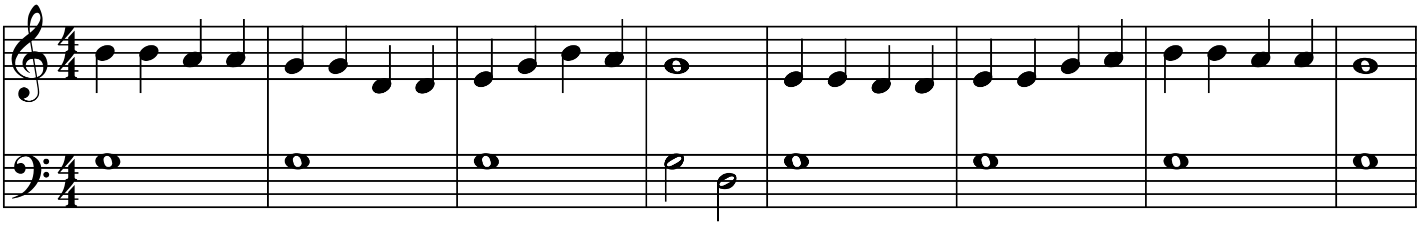

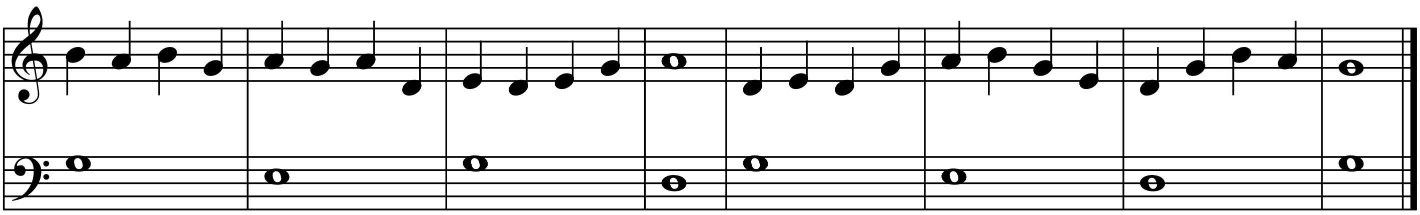
111

112

Studiază din I.C.
46, 330▶S+A

I.C. - 247, 511 Tonalitatea "Fa Major"

113

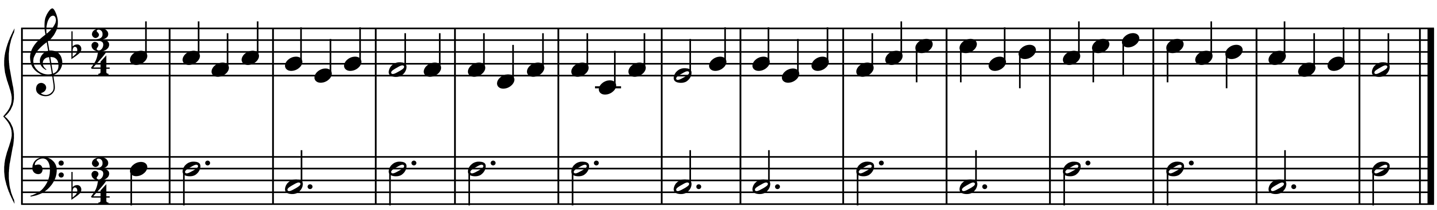

Bemolii aşezaţi la cheie, intră în categoria alteraţiilor constitutive şi determină tonalitatea.
Ei coboară cu un semiton toate octavele sunetului pe care sunt aşezaţi.

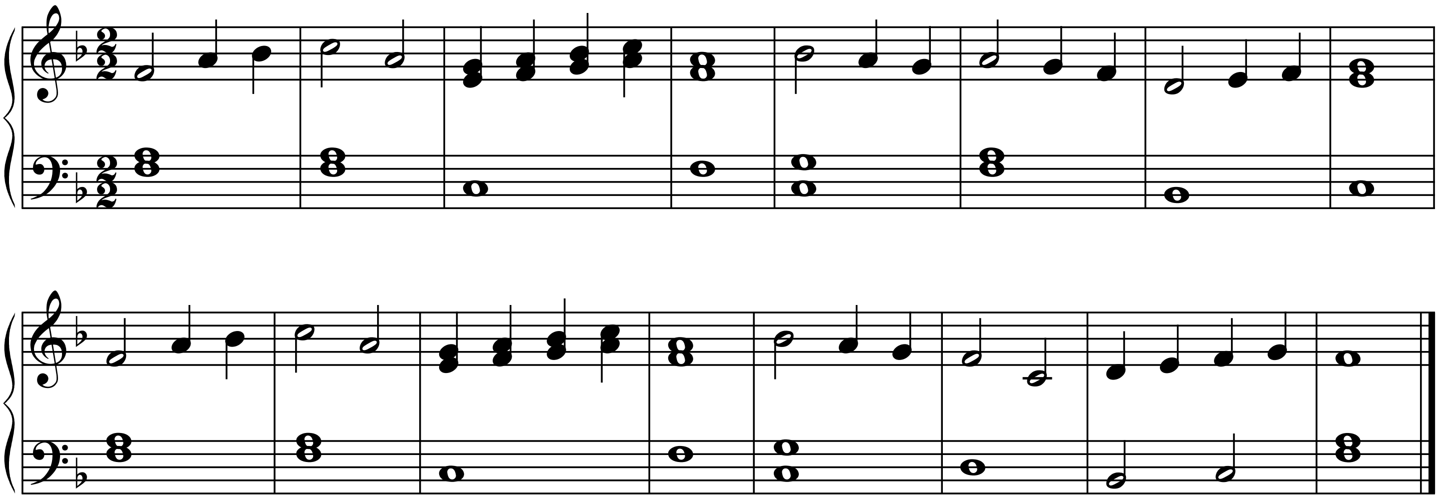
114

I.C. - 70

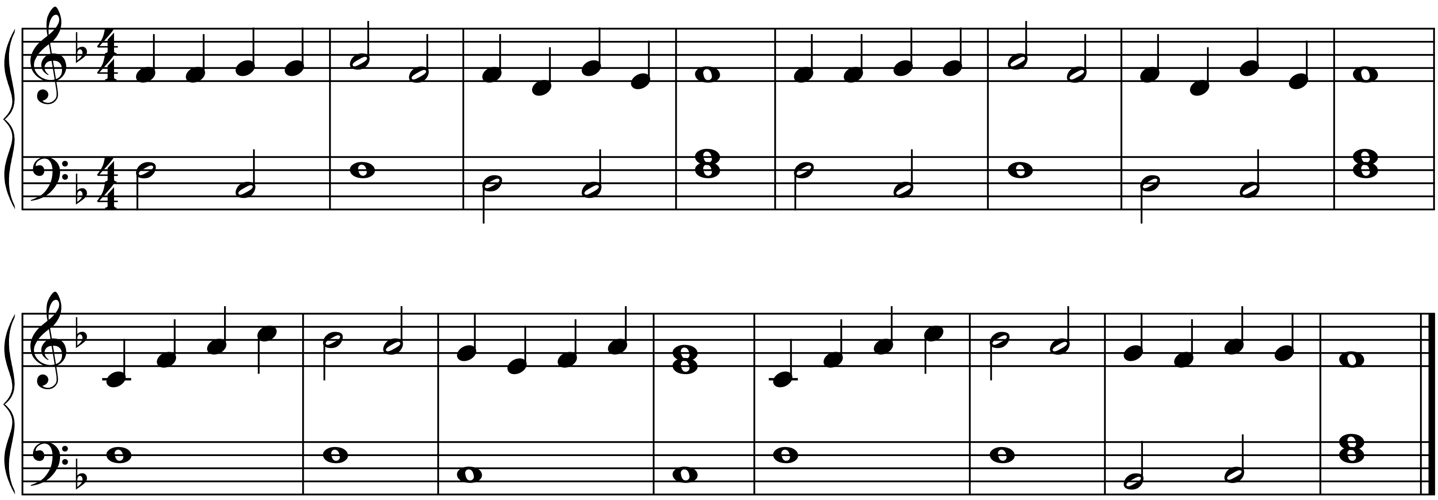

115

I.C. - 686

116

Studiază din I.C.
264, 281▶S+A şi 8▶S;
Atenție la tactarea corectă a optimilor.

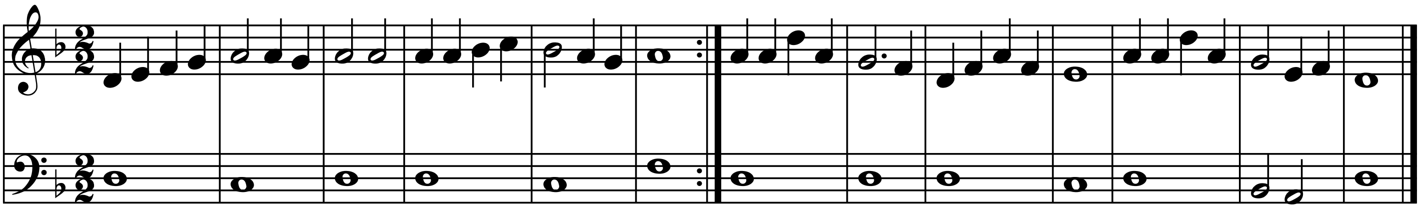
117

I.C. - 362

118

I.C. - 113

119

I.C. - 381

120

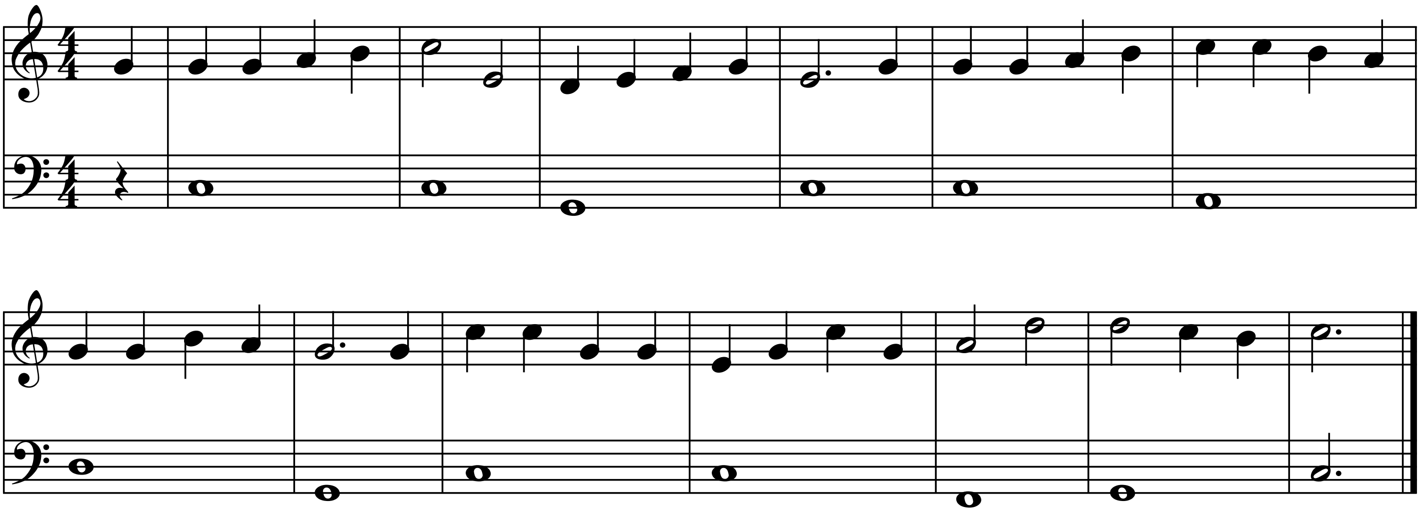
I.C. - 400

121

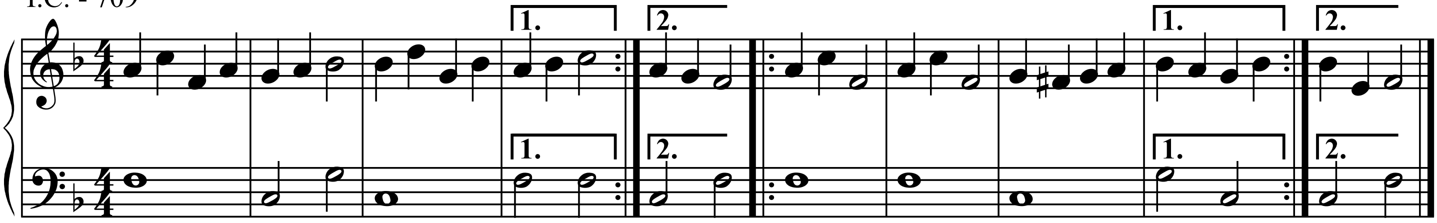
Studiază din I.C.
10, 619, 665▶S+A

I.C. - 11

122

I.C. - 709

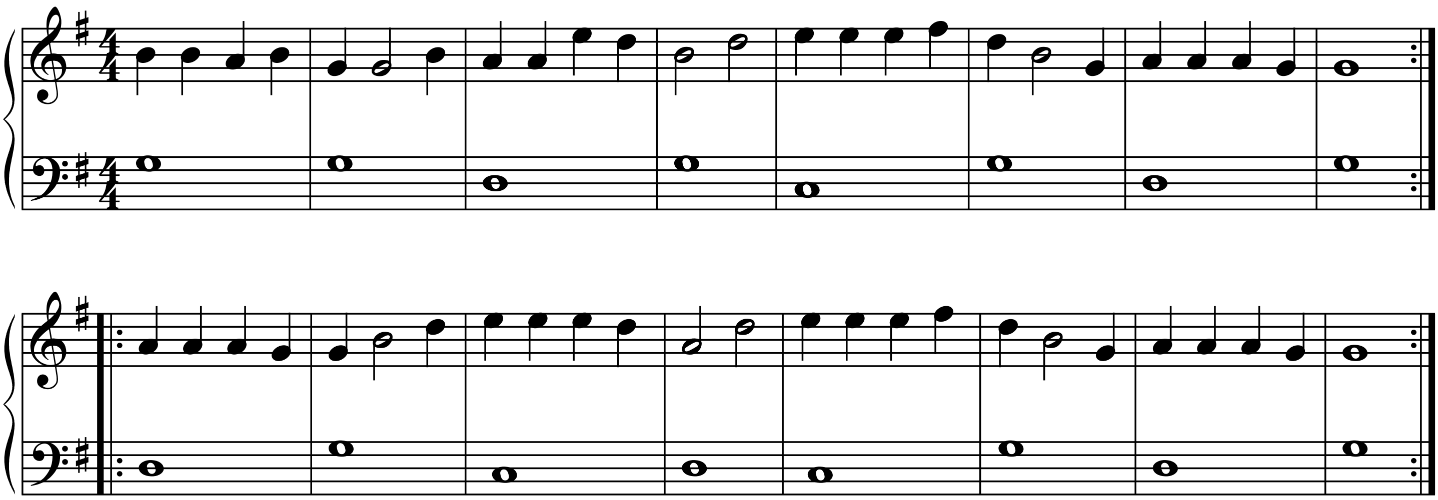

123

I.C. - 632

124

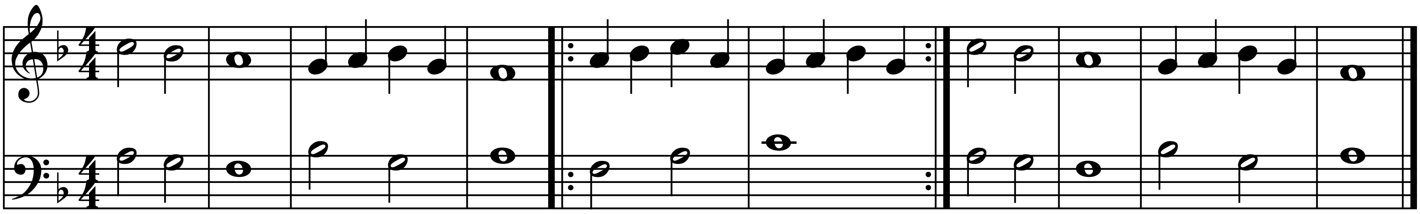
125

Studiază din I.C.
54, 656▶S+A şi 249▶S

I.C. - 25

126

127

128

Studiază din I.C.
37, 123, 511▶S+A

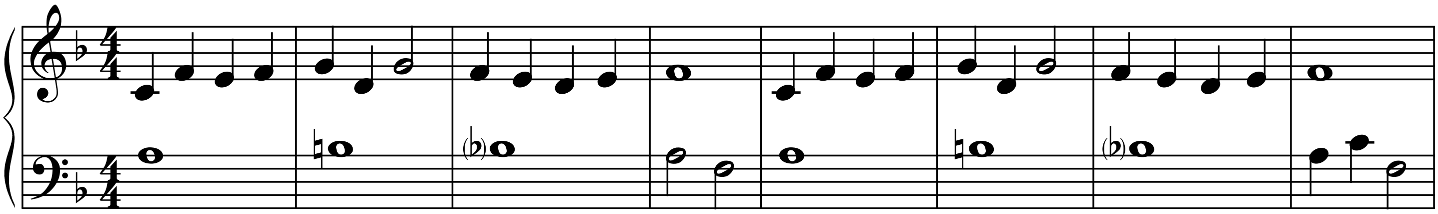
129

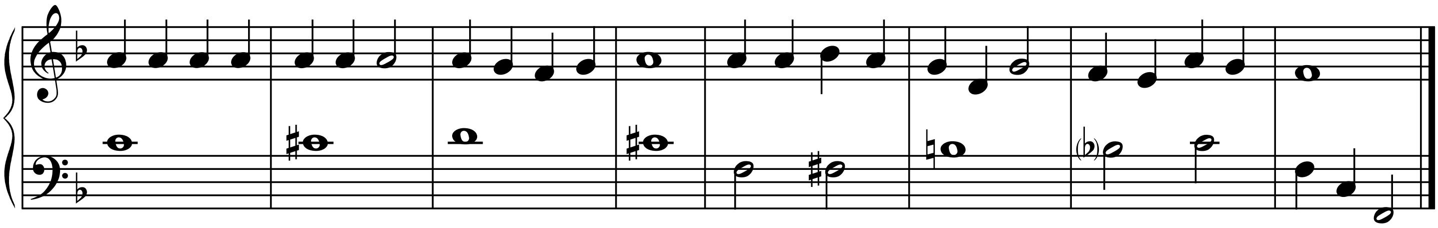

130

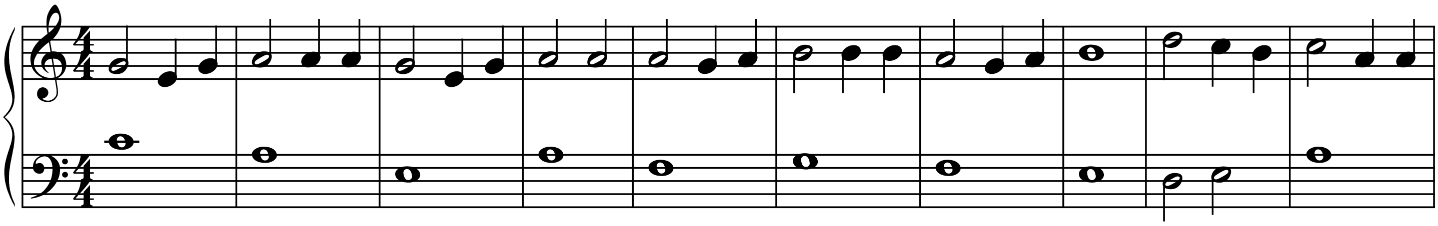

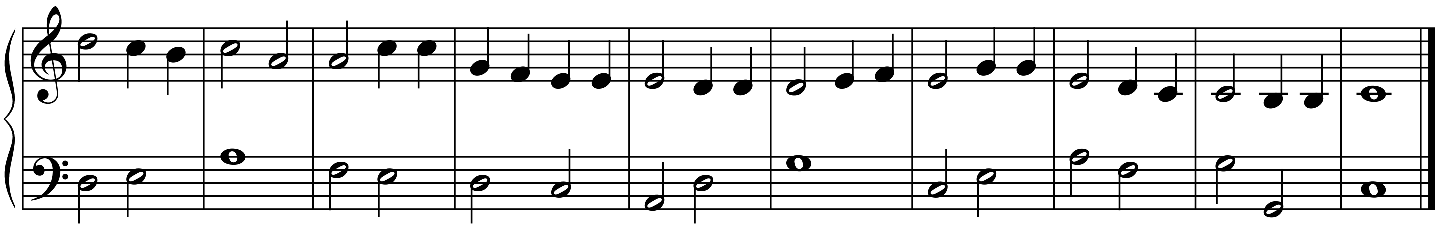
131

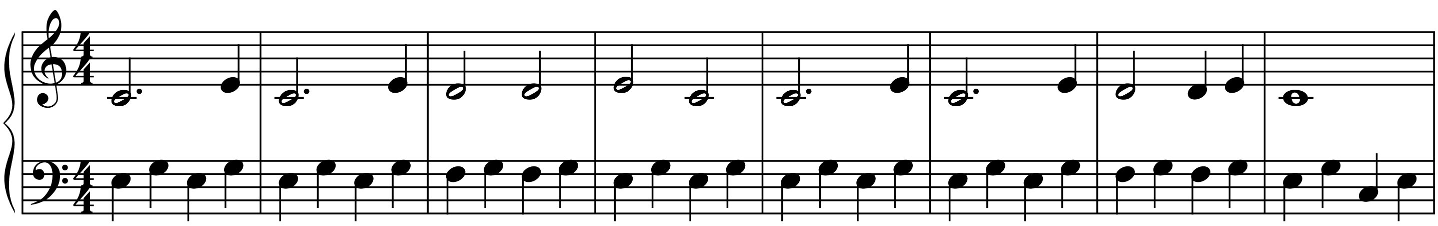
132

133

Studiază din I.C.
396, 425▶S+A şi 108▶S

134

I.C. - 665

135

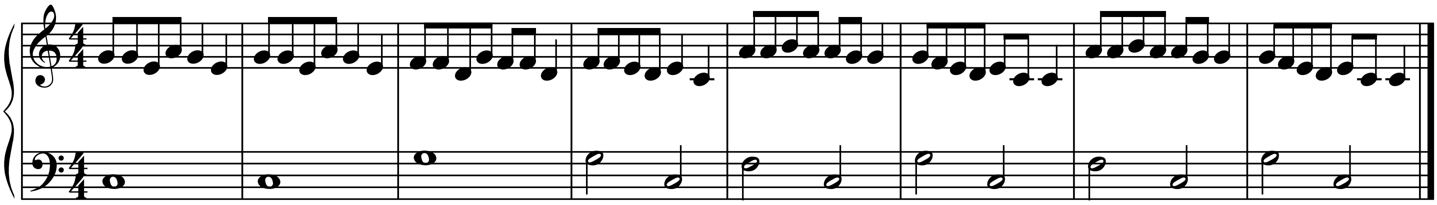
Studiază din I.C.
70, 568▶S+A şi 175▶S

I.C. - 134

136

137

138

139

I.C. - 428

140

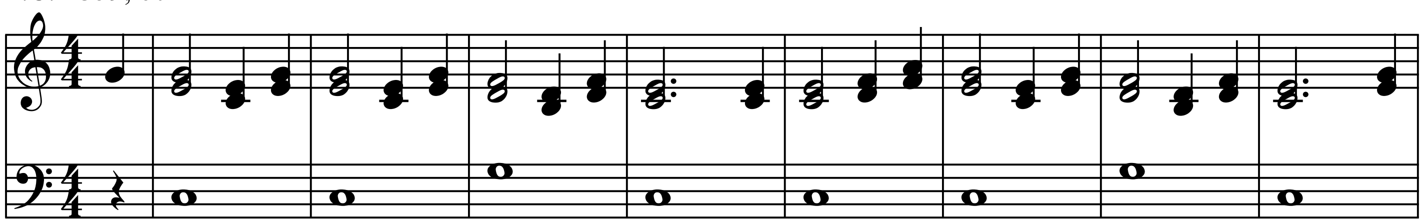
Studiază din I.C.
84, 219, 249▶S+A

I.C. - 238

141

I.C. - 359, 601

În cazul unor piese mai grele, elevul poate studia separat mâna dreaptă (eventual şi mâna stângă dacă este necesar) după care poate încerca cu ambele mâini.

142

143

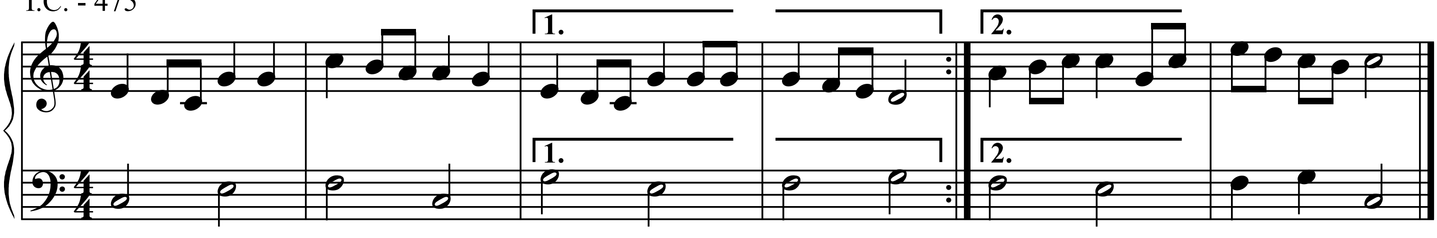
Studiază din I.C.
610, 175, 344▶S+A

I.C. - 623

144

I.C. - 475

145

I.C. - 706

146

I.C. - 328

147

Studiază din I.C.
8, 250, 709▶S+A

I.C. - 360, 594

148

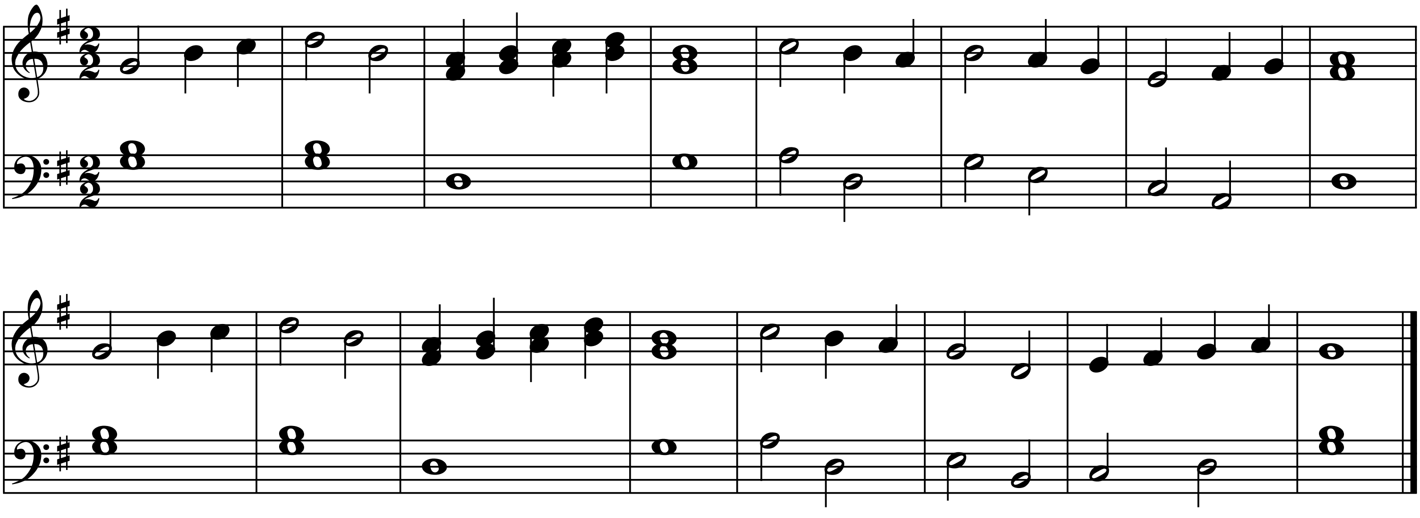
149

I.C. - 151

150

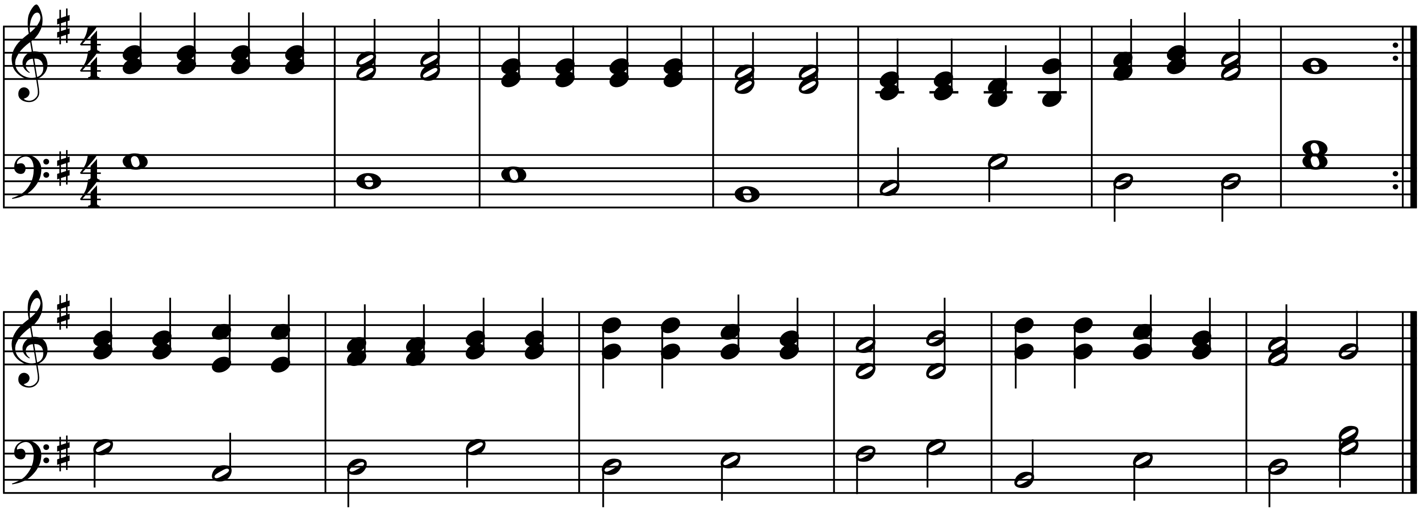
I.C. - 686

Studiază din I.C.
67, 299, 652▶S+A

151

I.C. - 4, 5

152

I.C. - 460

153

I.C. - 249

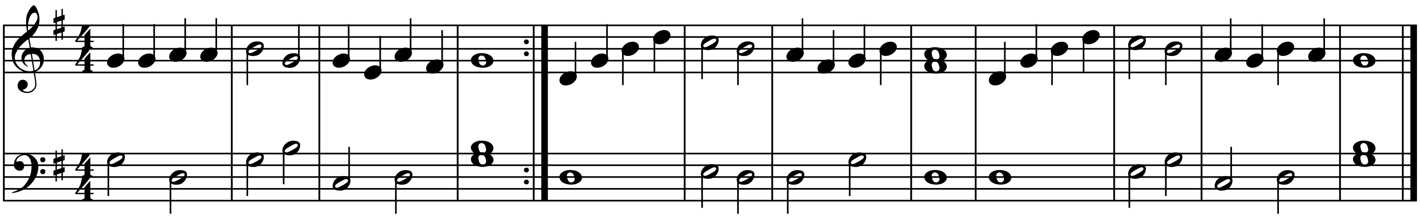
Studiază din I.C.
39, 56, 663▶S+A

154

I.C. - 59

155

156

157

I.C. - 592

Studiază din I.C.
40, 55, 669▶S+A

158

I.C. - 264

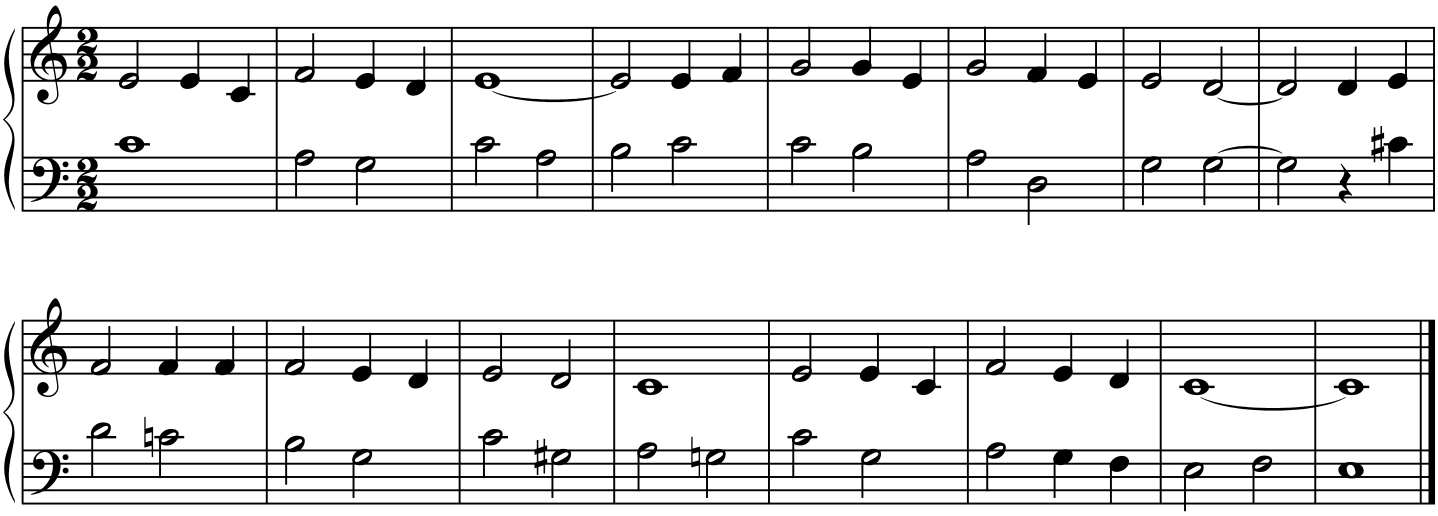

159

160

I.C. - 248

161

Studiază din I.C.
4, 109, 696▶S+A

I.C. - 25

162

163

Studiază din I.C.
86, 260, 621▶S+A

164

165

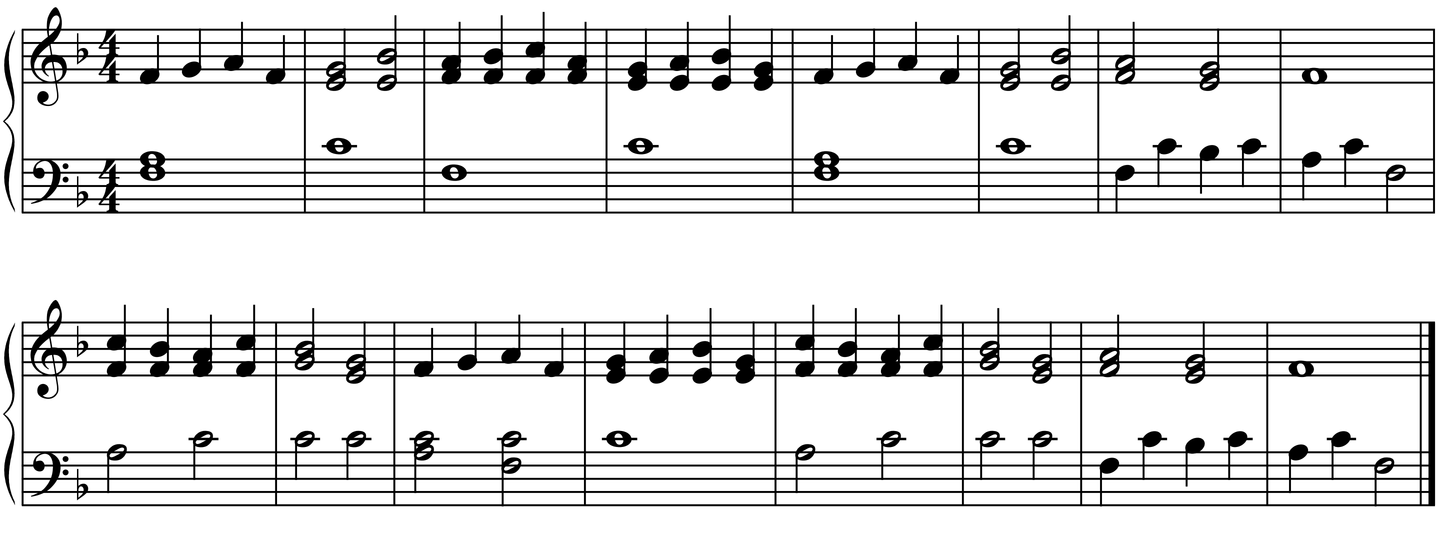
166

I.C. - 366

Studiază din I.C.
179, 213, 475▶S+A

167

168

I.C. - 460

169

I.C. - 362

Studiază din I.C.
99, 134, 208▶S+A

170

I.C. - 331

171

172

I.C. - 643

Studiază din I.C.
5, 188, 355▶S+A

173

174

I.C. - 656

175

I.C. - 358

176

Studiază din I.C.
27▶S, ▶A, ▶T, ▶B
(Fiecare voce separat)

177

178

179

180

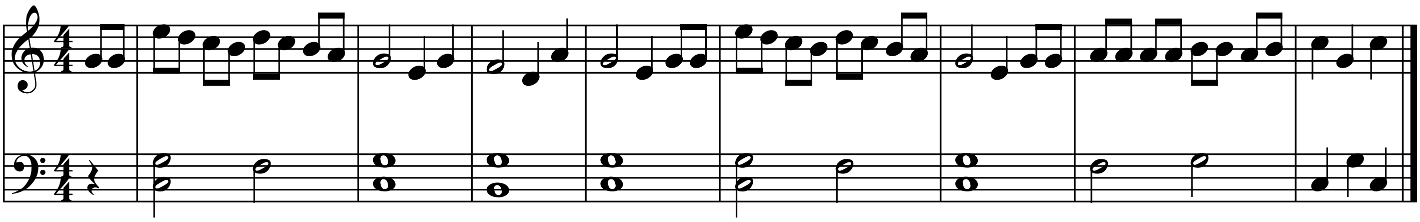

181

Studiază din I.C.
712▶S, ▶A, ▶T, ▶B

182

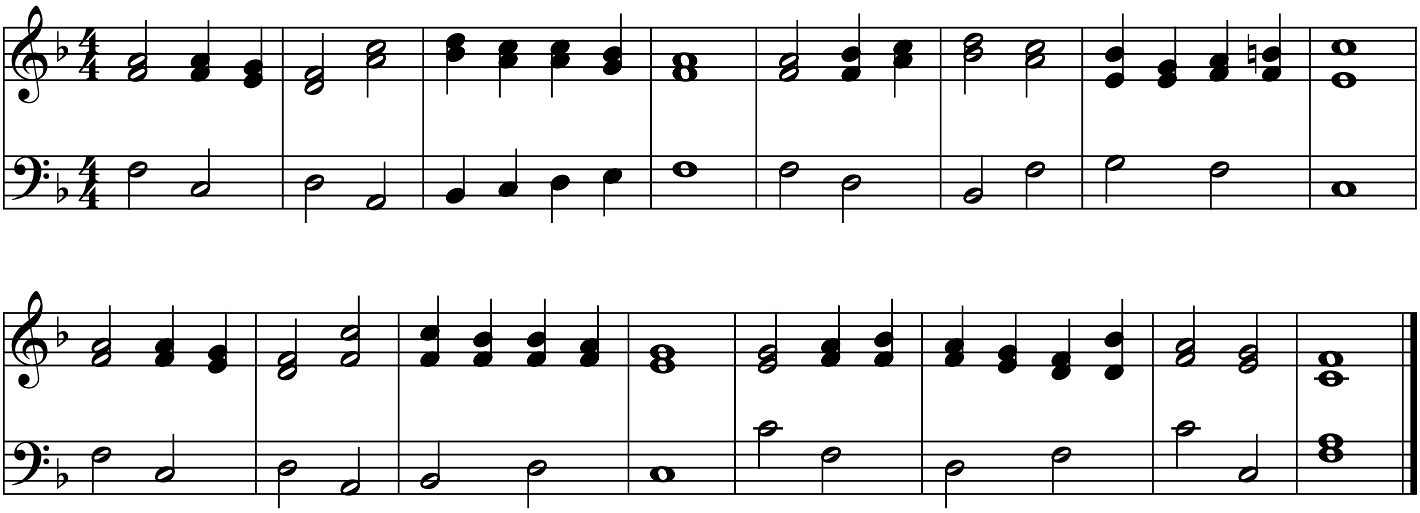
I.C. - 639

183

I.C. - 332

184

Studiază din I.C.
115▶S, ▶A, ▶T, ▶B

185

186

187

I.C. - 409

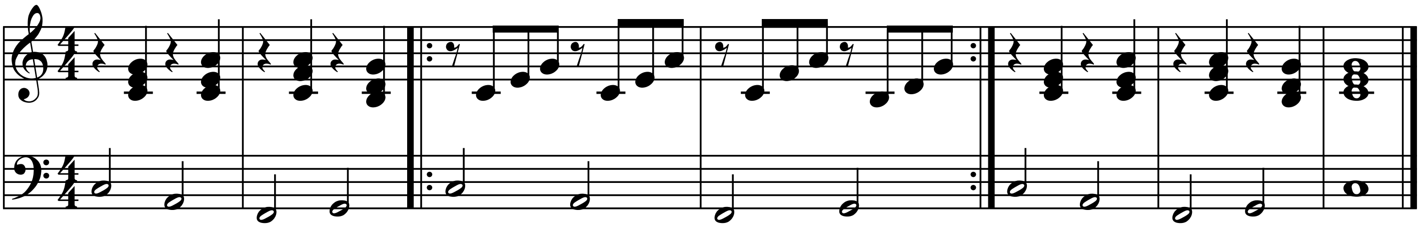

Studiază din I.C.
268▶S, ▶A, ▶T, ▶B

188

189

190

191

192

Studiază din I.C.
238, 337, 592▶S+A

193

Studiază din I.C.
312, 360, 372▶S+A

194

195

196

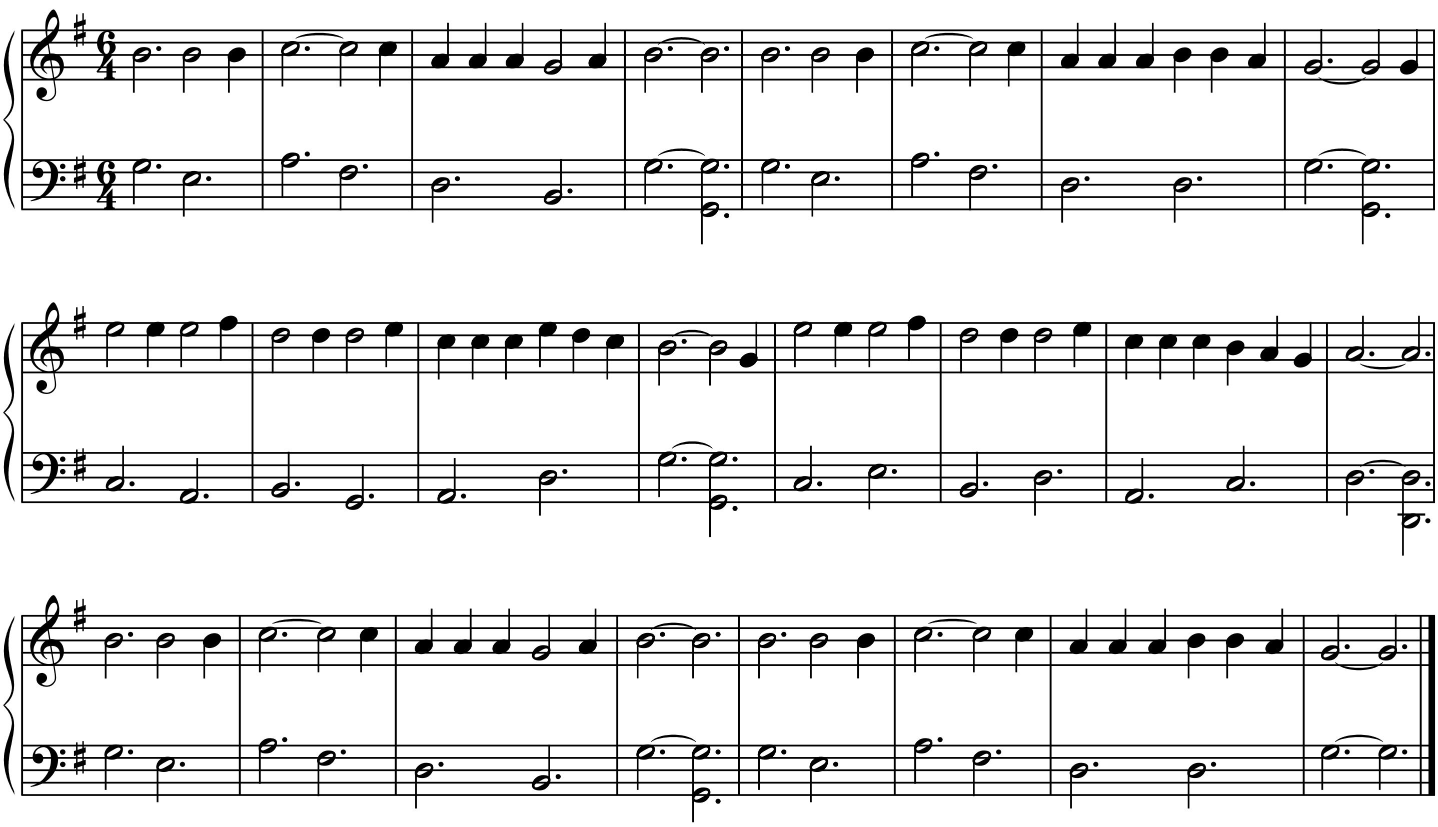
Studiază din I.C.
102, 108, 233▶S+A

197

198

I.C. - 82

199

Studiază din I.C.
238, 486, 686▶S+A

200

I.C. - 574, 575

201

202

Studiază din I.C.
243, 380, 480▶S+A

203

204

Studiază din I.C.
210, 276, 460▶S+A

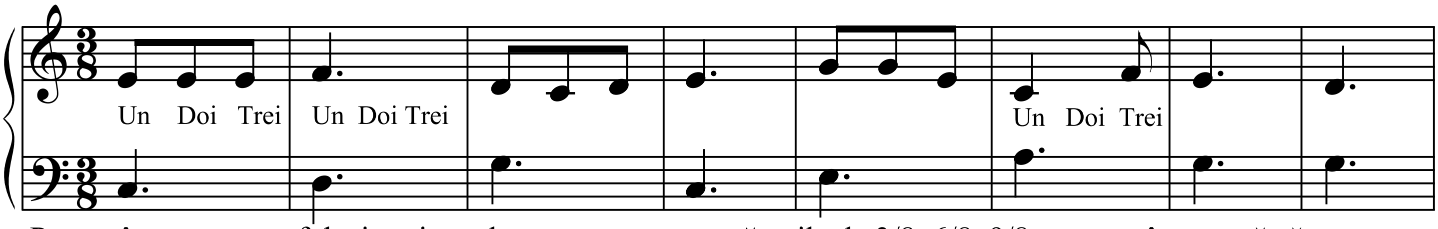
205

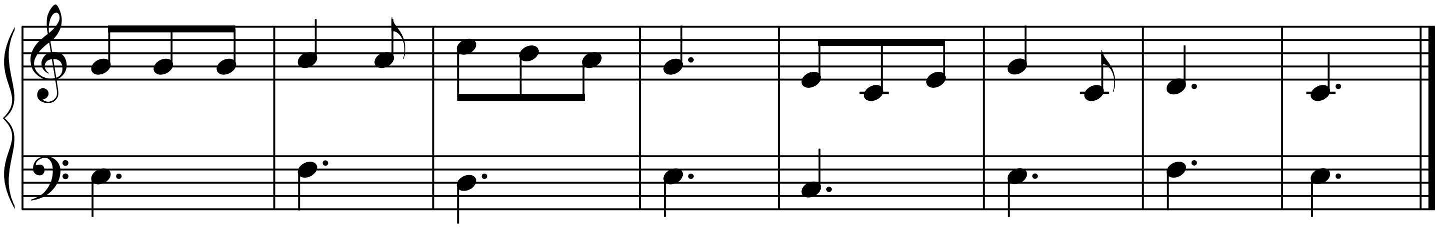
Măsurile ternare, în special cele cu optimi, necesită mai multă atenție la tactarea timpilor. Ele au câte un accent la fiecare trei timpi, (nu la fiecare doi timpi ca în cazul celor binare).
Dacă până acum a fost posibil să fie folosită pătrimea la tactare, în cazul măsurilor ternare pe optimi, (3/8, 6/8, 9/8, etc.), există două posibilități principale: "optimea" sau "pătrimea cu punct" la tactare.
Când se impune ca în loc de pătrime, la tactare să folosim optimea, vom avea următoarele corespondențe:
1 Optime=1 Timp (o bătaie), 1 Pătrime=2 Timpi (două bătăi), 1 Pătrime cu punct=3 Timpi (trei bătăi),
1 Doime=4 Timpi (patru bătăi), 1 Doime cu punct=6 Timpi (şase bătăi) etc.

206

I.C. - 239

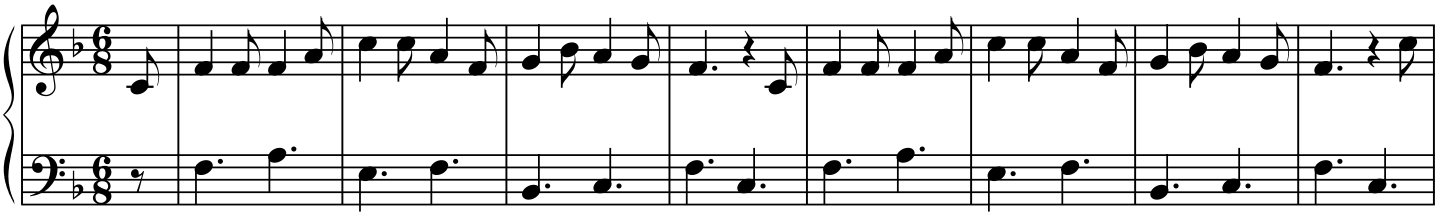

Pentru început, vom folosi optimea la tactare, pentru măsurile de 3/8, 6/8, 9/8, ceea ce înseamnă că numărul de timpi (bătăi) de tactare pentru o notă, va fi egal cu numărul de optimi ale notei respective.

207

I.C. - 85

Măsurile ternare (mai ales cele pe optimi) necesită mai multă atenție la tactare decât cele binare.
Coloana vertebrală a unei linii melodice este structura ritmică de care se ataşează sunete de diferite înălțimi.

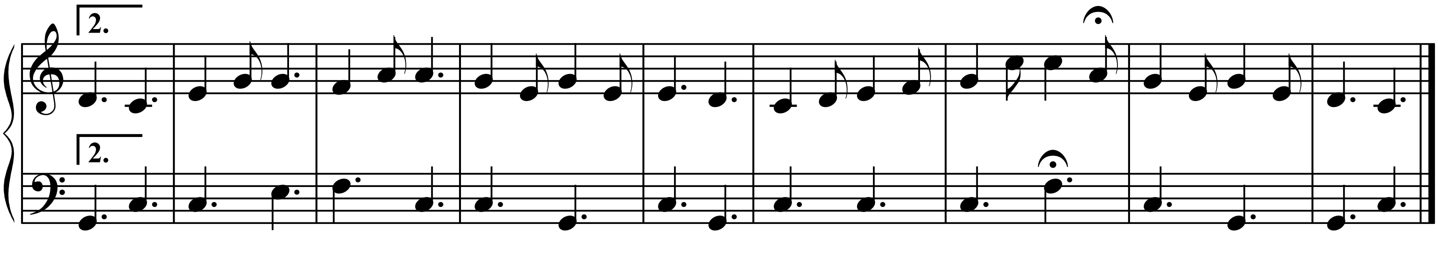

Studiază din I.C.
85, 191, 225▶S+A

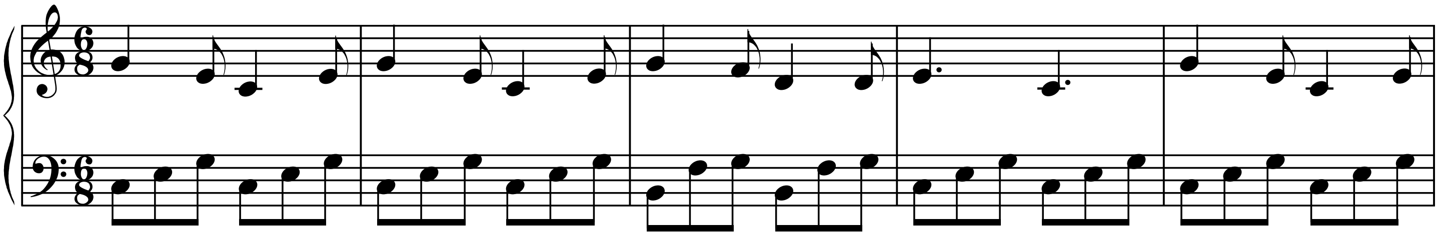
208

I.C. - 290

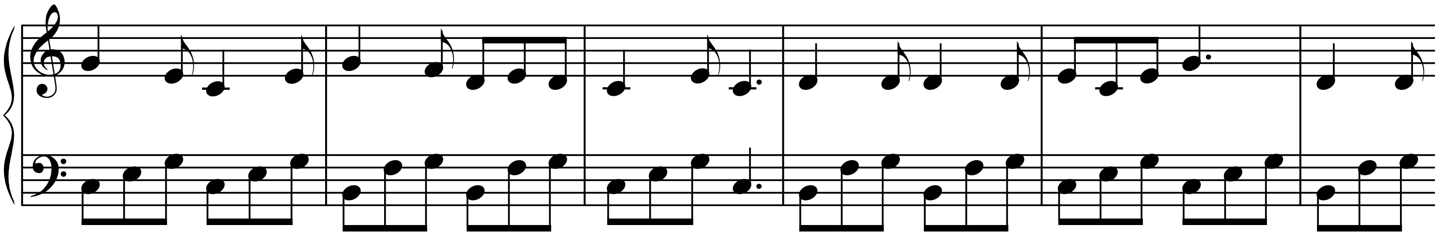

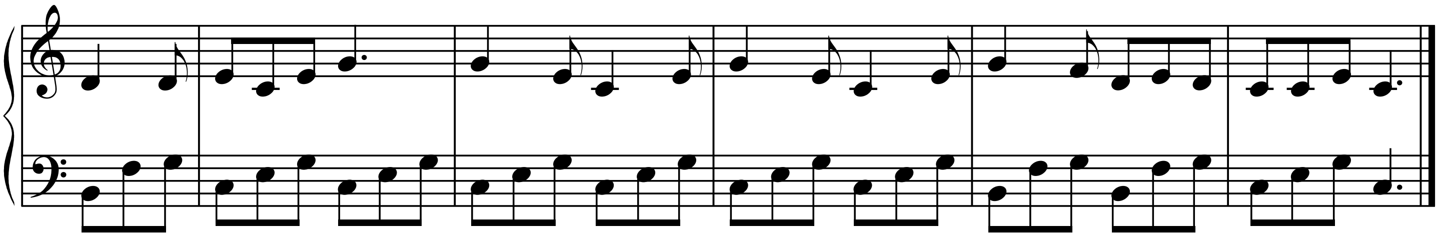
209

Atenție! Piesele scrise în măsuri ternare pe optimi nu pot fi interpretate niciodată folosind pătrimea la tactare.

În măsurile binare accentul este nativ, implementarea lui presupunând un minimum de resurse.

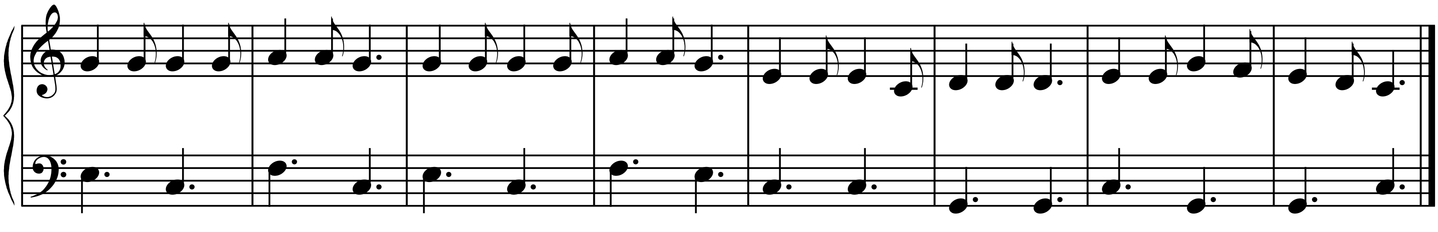

I.C. - 329

210

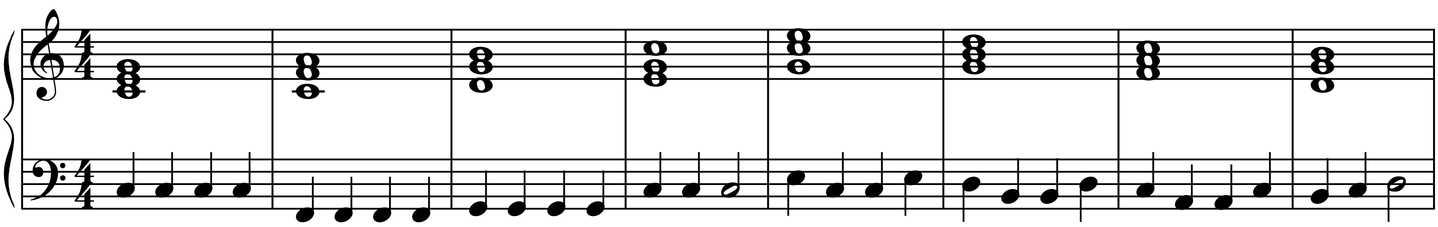

În cazul celor ternare se poate spune că accentul este instabil, alunecos, volatil chiar, necesitând un mai mare consum de resurse, (atenție, concentrare) şi folosirea unui contrast mai mare între notele cu accent şi celelalte.

Studiază din I.C.
319, 597, 614▶S+A

211

Fără subordonare între sunete nu există coerență muzicală (substanță, curgere, echilibru, fluență).
În muzică, accentul (integrat într-un model melodico-ritmic) dă sens discursului muzical, creând ordine.

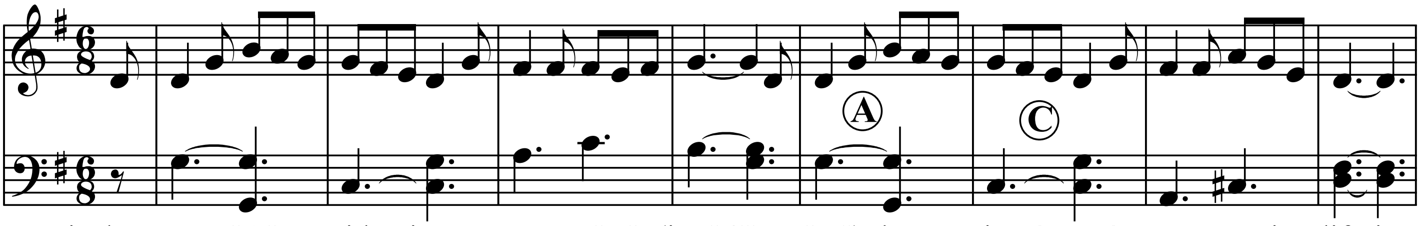
212

I.C. - 219

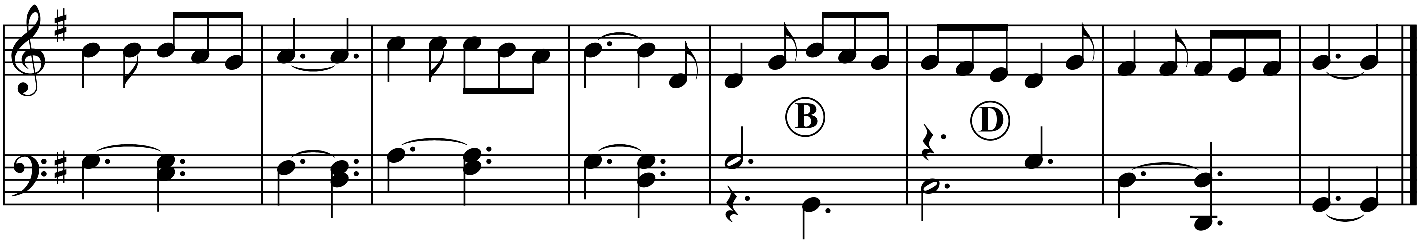

213

I.C. - 127

Muzical, măsura "**A**" este identică cu măsura "**B**", (iar "**C**" cu "**D**") dar totuşi, mâna stângă este scrisă diferit. A doua variantă este mai corect scrisă, dar uneori se întâlneşte prima, deoarece este mai practică.

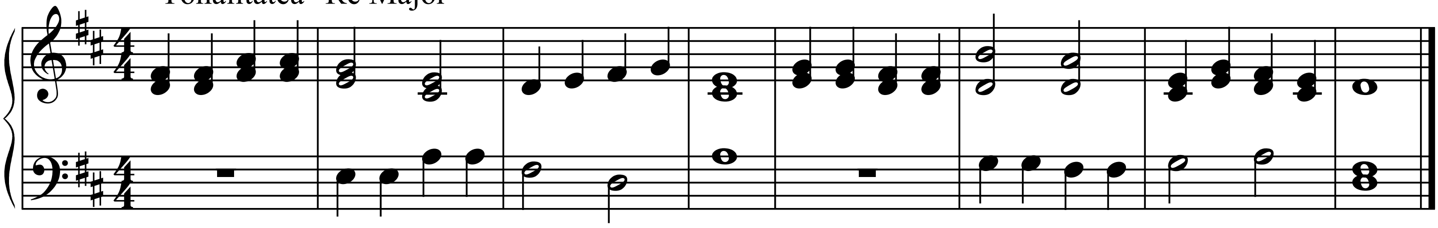
214

Studiază din I.C.
442, 465, 725▶S+A

215

Tonalitatea "Re Major"

216

I.C. - 238

217

I.C. - 362

218

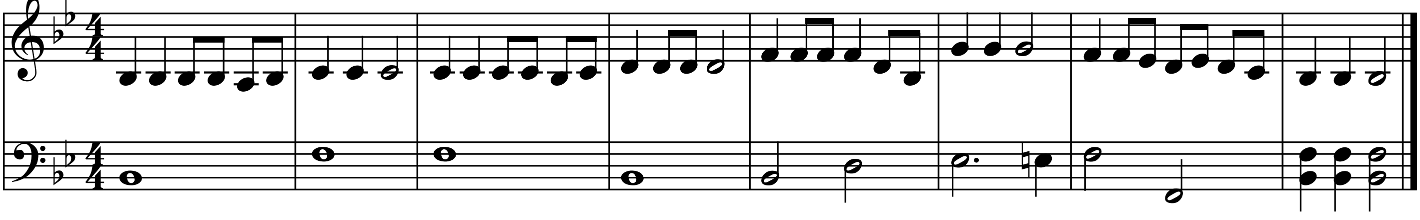
Studiază din I.C.
400, 563, 727▶S+A

I.C. - 358

219

Tonalitatea "Si bemol Major"

220

I.C. - 77, 154, 515

221

I.C. - 59

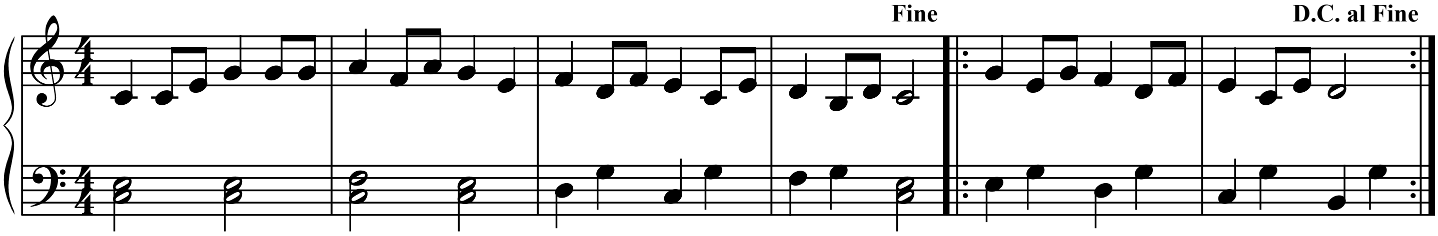
222

Studiază din I.C.
77, 78, 526▶S+A

I.C. - 238

223

I.C. - 299

224

Studiază din I.C.
14▶S, ▶A, ▶T, ▶B

I.C. - 715

225

226

227

Studiază din I.C.
228▶S, ▶A, ▶T, ▶B

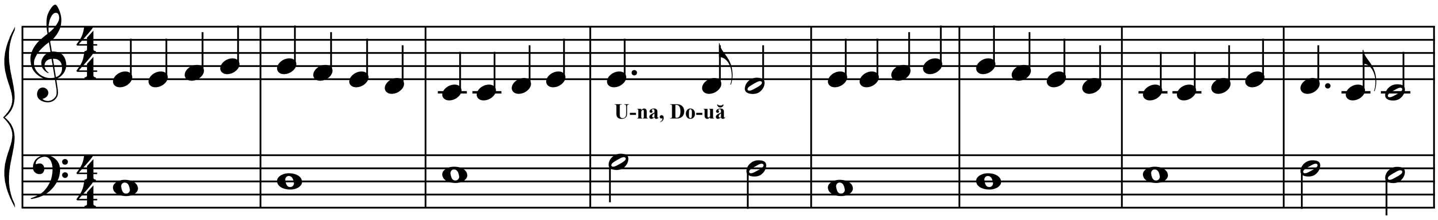
228

229

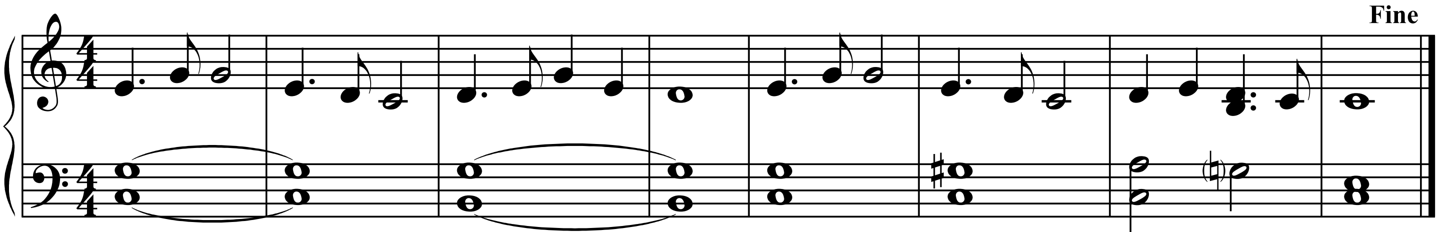
230

Dacă este nevoie, pătrimea cu punct poate fi descompusă, cântând în loc, trei optimi pe sunetul respectiv. În felul acesta durata ei poate fi mai uşor şi mai precis măsurată acum la început.

231

Pentru la o tactare corectă şi sigură a pătrimii cu punct, se poate executa iniţial doar mâna dreaptă, după care se încearcă împreună cu mâna stângă.

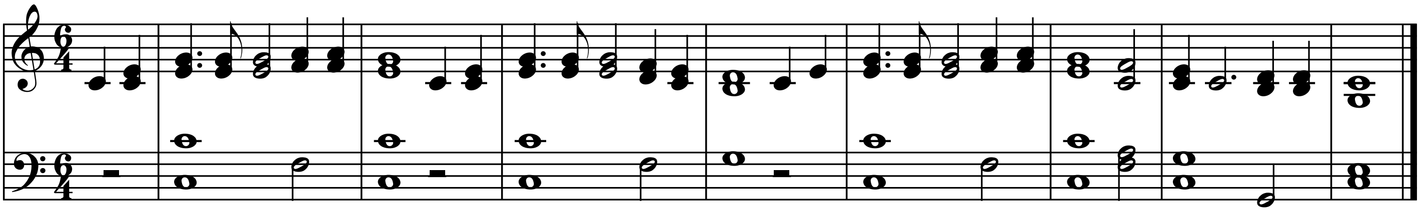

232

Studiază din I.C.
119, 131, 328▶S+A

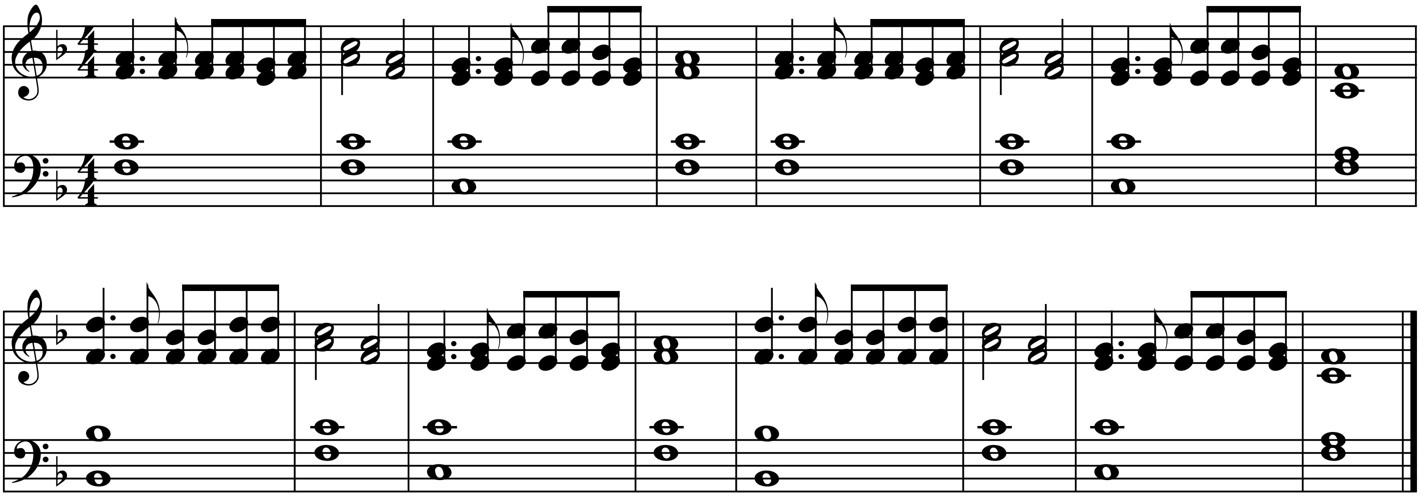

233

234

I.C. - 671

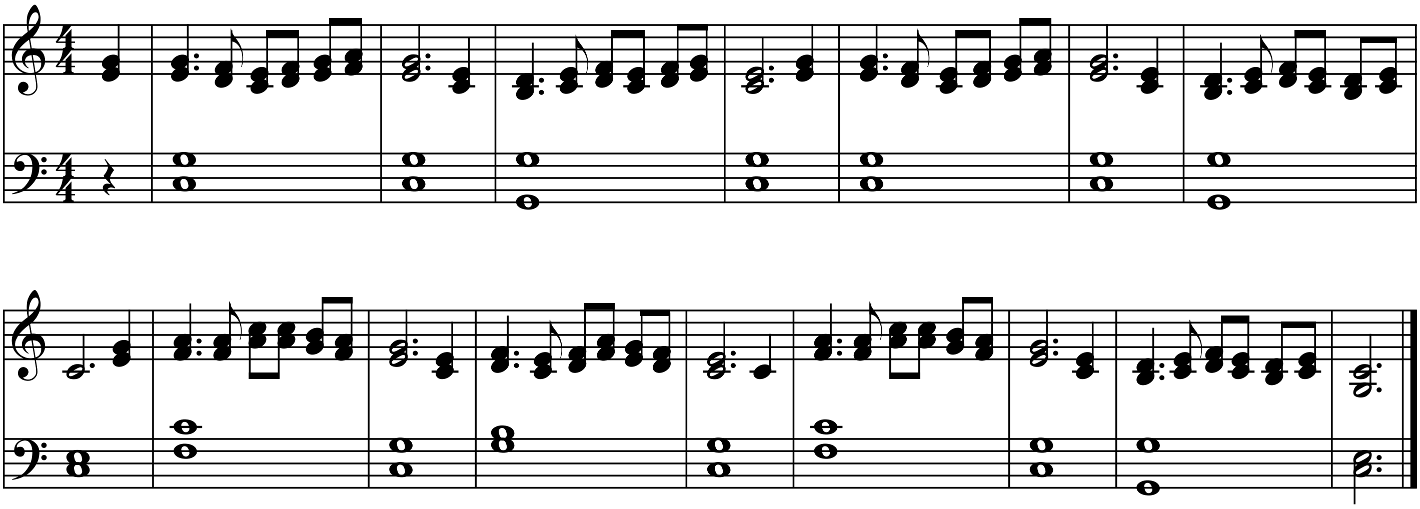
235

Studiază din I.C.
36, 81, 91▶S+A

236

I.C. - 382

237

238

I.C. - 112

239

Studiază din I.C.
7, 9, 463▶S+A

I.C. - 646

240

241

Studiază din I.C.
44, 82, 269▶S+A

242

243

I.C. - 253

Studiază din I.C.
74, 103, 712▶S+A

244

245

246

I.C. - 103

Studiază din I.C.
117, 207, 637▶S+A

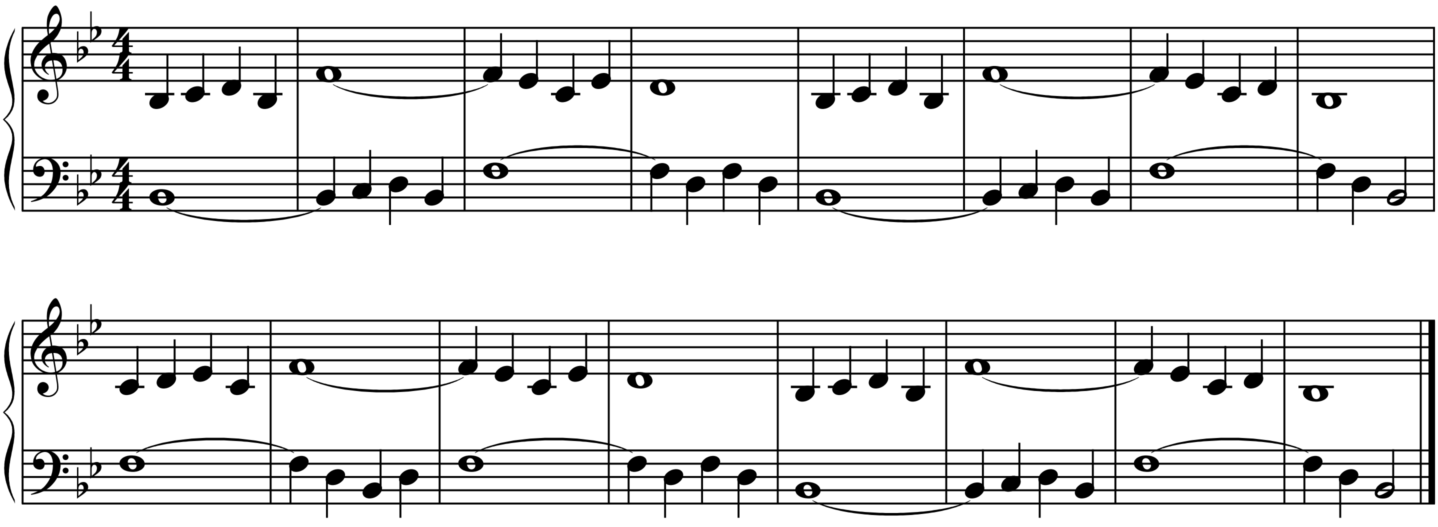
247

248

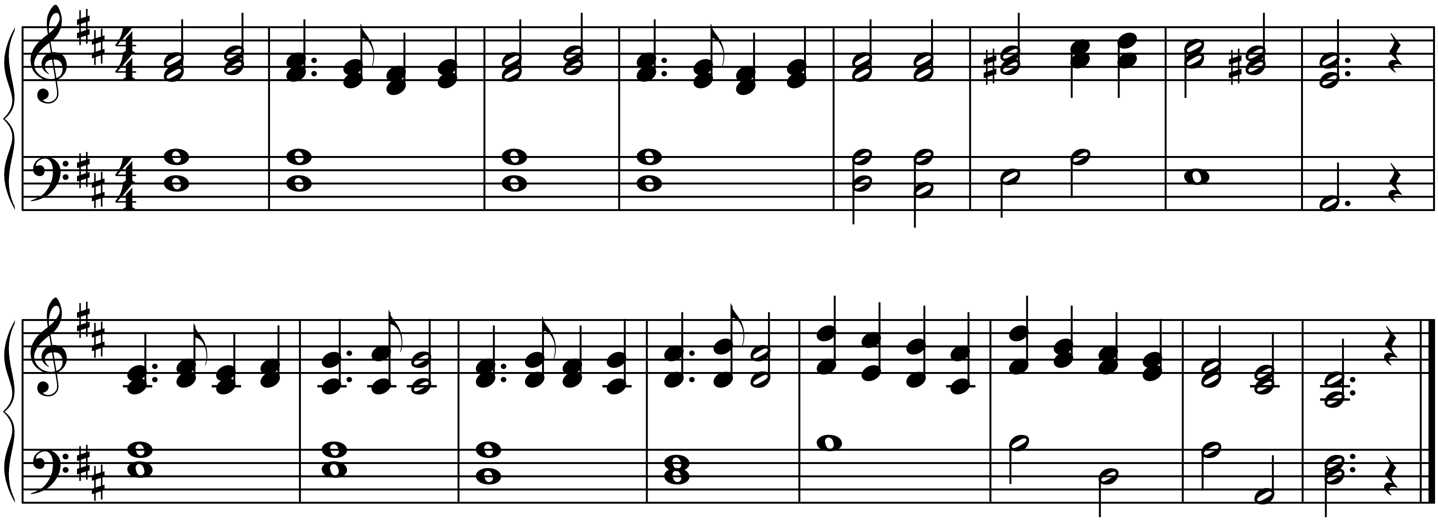
249

Studiază din I.C.
130, 160, 421▶S+A

250

I.C. - 300

251

252

I.C. - 131

253

Studiază din I.C.
41, 94, 273▶S+A

I.C. - 130

254

255

I.C. - 360, 594

256

Studiază din I.C.
140, 277, 559▶S+A

I.C. - 335

257

258

I.C. - 69

Studiază din I.C.
116, 466, 580▶S+A

259

I.C. - 9

260

261

I.C. - 387

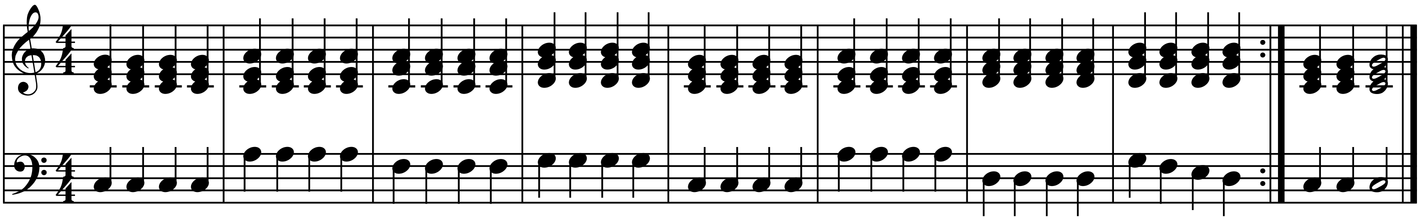
Studiază din I.C.
298, 401, 409▶S+A

262

I.C. - 382

263

264

265

Studiază din I.C.
27, 398, 470▶S+A

266

267

I.C. - 273

268

I.C. - 119, 408

269

Studiază din I.C.
268, 386, 484▶S+A

I.C. - 191

270

271

Studiază din I.C.
66, 230, 566▶S+A

272

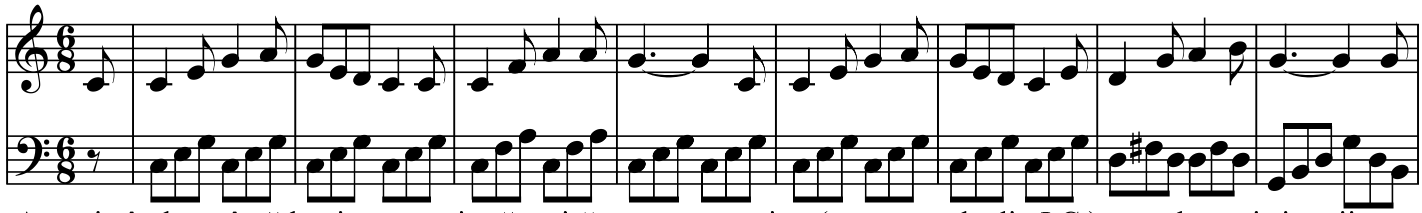

273

274

I.C. - 391

Atunci când se cântă la pian o partitură scrisă pentru cor mixt, (precum cele din I.C.) sunt deseori situații, când mai ales la mâna stângă, apar intervale mai mari de o octavă, ce nu pot fi executate de cei mai mulți.

Studiază din I.C.
174, 292, 468▶S+A

275

Variate de rezolvare a acestei probleme: 1. Urcarea basului cu o octavă mai sus pe porțiunea respectivă. 2. Nota mai înaltă de la mâna stângă se execută cu mâna dreaptă, stânga executând o singură notă.

Măsurile A, B, C, pot primi variantele de rezolvare A1, B1, C1 sau, A2, B2, C2. Varianta cu numărul 2 respectă fidel partitura, dar de cele mai multe ori nu poate fi aplicată. Varianta 1 este cel mai des folosită.

276

I.C. - 164

277

Studiază din I.C.
274, 354, 593▶S+A

I.C. - 108

278

279

280

I.C. - 488

281

Studiază din I.C.
220, 318, 343▶S+A

I.C. - 140, 437

282

283

Studiază din I.C.
356, 357, 395▶S+A

284

285

286

I.C. - 314

287

I.C. - 62

Studiază din I.C.
130, 517, 528▶S+A

288

289

Studiază din I.C.
65, 167, 582▶S+A

290

I.C. - 403

291

292

Studiază din I.C.
34, 620, 706▶S+A

293

294

295

I.C. - 559

Studiază din I.C.
129, 439, 584▶S+A

296

297

Studiază din I.C.
8, 151, 219▶T+B
(T+B=Tenor+Bas)

298

299

300

I.C. - 159

Studiază din I.C.
278, 623▶S+A

301

I.C. - 168

302

303

I.C. - 331

304

Studiază din I.C.
119, 238, 243▶T+B

I.C. - 356

305

I.C. - 421

306

I.C. - 81, 245

Studiază din I.C.
14, 715▶S+A

307

I.C. - 74

308

I.C. - 131

309

Studiază din I.C.
249, 250, 563▶T+B

I.C. - 130

310

311

I.C. - 486

312

I.C. - 53

313

Studiază din I.C.
136, 713▶S+A

I.C. - 332

314

Trioletul

Trioletul este o diviziune excepțională care presupune excutarea de trei note egale ca durată, într-o unitate de timp, în care în mod normal se execută doar două note egale.

315

Studiază din I.C. 104, 548▶S+A

316

I.C. - 103

317

Studiază din I.C.
299, 344, 400▶T+B

318

319

I.C. - 243, 267

Studiază din I.C.
503, 596, 707▶S+A

320

I.C. - 711

321

I.C. - 442

322

I.C. - 348

Studiază din I.C.
264, 319, 382▶T+B

323

I.C. - 488

324

Studiază din I.C.
270, 489, 496▶S+A

325

326

Studiază din I.C.
391, 428▶S+A

327

I.C. - 623

328

I.C. - 249

Studiază din I.C.
14, 130▶T+B

329

330

Şaisprezecimea

331

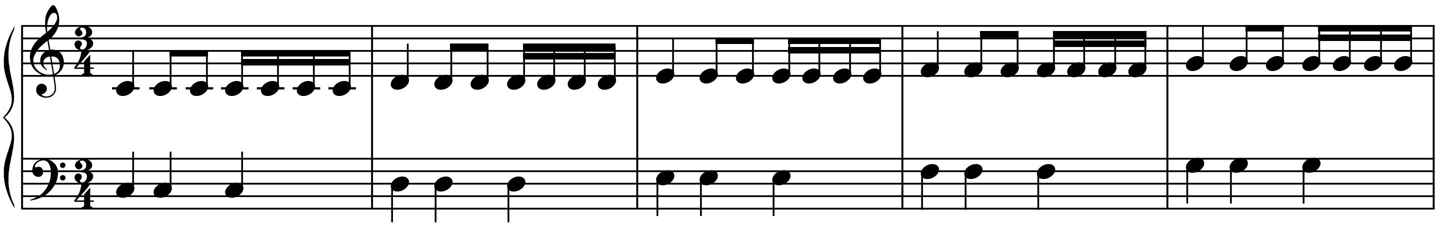

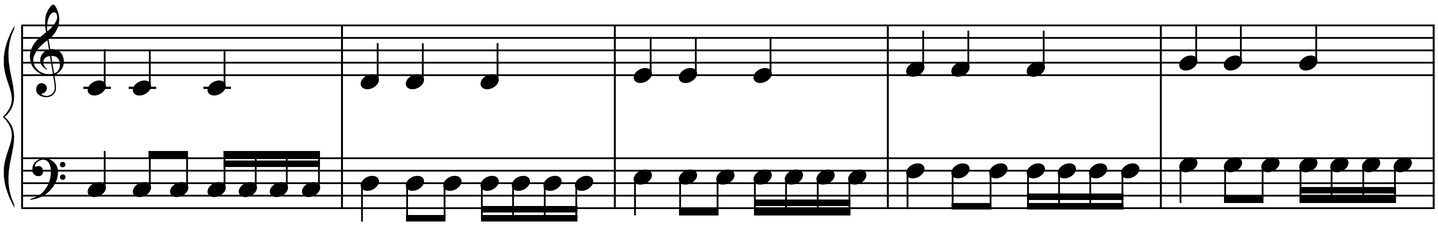
Studiază din I.C. 406, 471▶S+A

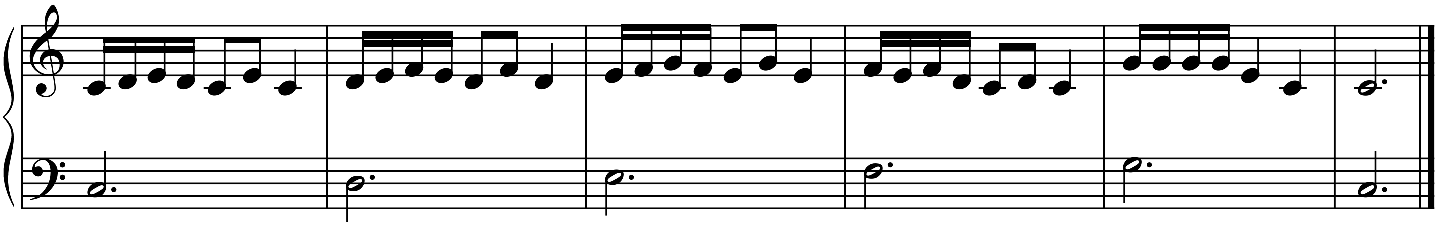
332

333

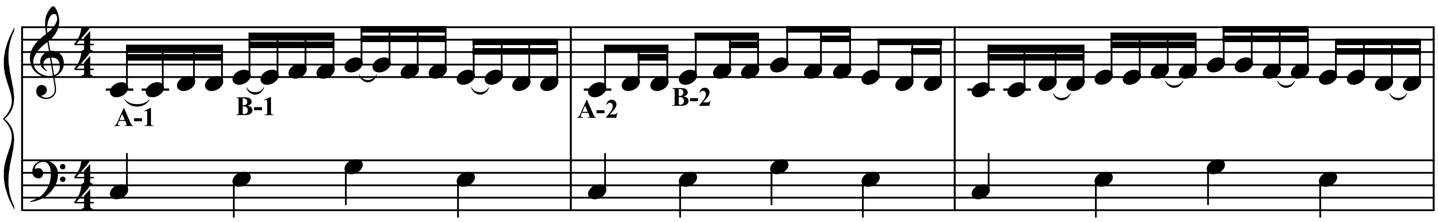

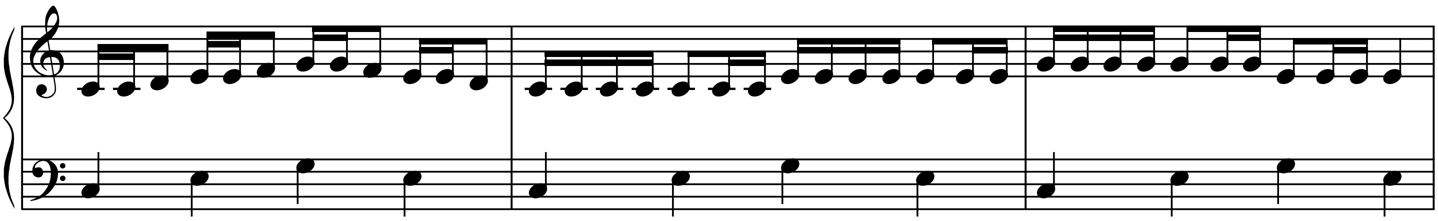

Studiază din I.C.
413, 436▶S+A

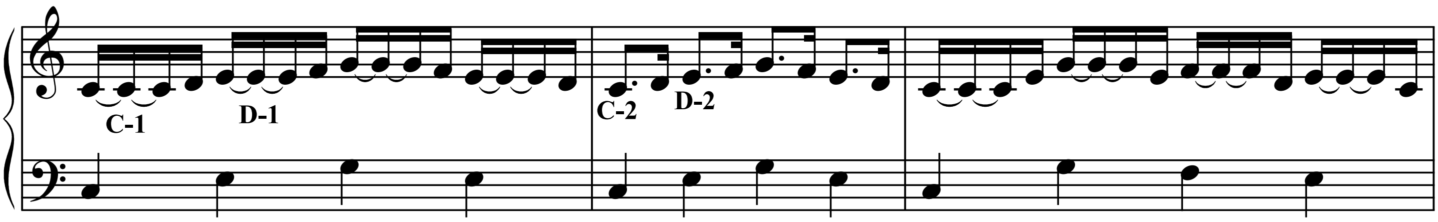
334

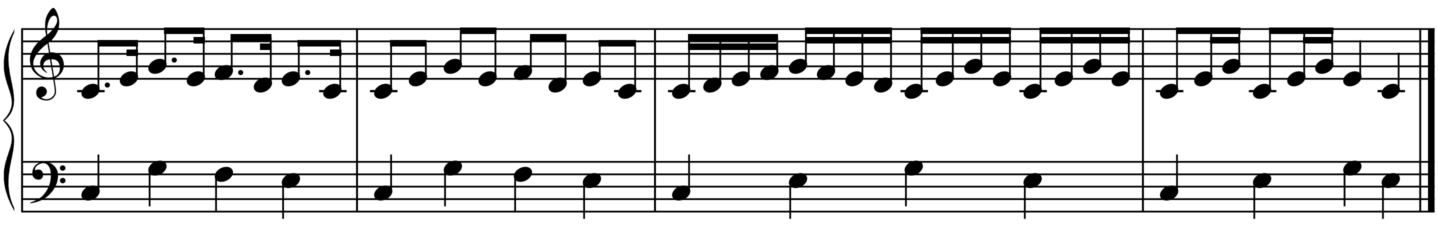

Formulele ritmice compuse din optimi şi şaisprezecimi, pot fi cântate inițial descompuse, pentru ca apoi acolo unde este nevoie să fie cumulate.

A-1, B-1, C-1, D-1, vor fi cântate descompuse în şaisprezecimi, iar A-2, B-2, C-2, D-2, vor fi cântate ca valori cumulate pentru a obține totalul dorit.

335

I.C. - 80

336

Studiază din I.C.
392, 483, 491▶S+A

337

I.C. - 503

338

I.C. - 393

339

I.C. - 332

Studiază din I.C.
189, 654, 726▶S+A

340

I.C. - 77 154, 515

341

Studiază din I.C.
440, 454▶S+A

342

343

I.C. - 460

344

I.C. - 249

Studiază din I.C.
344▶S+A+T+B

345

I.C. - 238

346

347

Studiază din I.C.
219▶S+A+T+B

348

I.C. - 25

349

350

I.C. - 131

Studiază din I.C.
382▶S+A+T+B

351

I.C. - 130

352

353

I.C. - 9

Studiază din I.C.
249▶S+A+T+B

354

I.C. - 140, 437

355

356

I.C. - 168

Studiază din I.C. 119▶S+A+T+B

357

I.C. - 403

358

Studiază din I.C. 250▶S+A+T+B

359

360

Studiază din I.C.
264▶S+A+T+B

361

362

Studiază din I.C.
319▶S+A+T+B

363

364

365

366

367

368

369

370

Cântările de mai jos sunt printre cele mai simple din I.C. Cei care vor să cânte după armonizarea din I.C. este bine să înceapă cu acestea: 344, 219, 382, 249, 119, 250, 264, 319, 400, 671, 131, 46, 67, 70, 243, 299.

